

T.C.
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

İSTANBUL KENT
ÜNİVERSİTESİ

EVLİLİK UYUMUNUN KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ
VE BAĞIŞLAYICILIK TARAFINDAN YORDANMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZEYNEP ALBAYRAK YETKİN

İSTANBUL – 2023

T.C.
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

EVLİLİK UYUMUNUN KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ
VE BAĞIŞLAYICILIK TARAFINDAN YORDANMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZEYNEP ALBAYRAK YETKİN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ezgi ILDIRIM ÖZCAN

İSTANBUL – 2023

KABUL VE ONAY

Zeynep ALBAYRAK YETKİN tarafından hazırlanan “Evlilik Uyumunun Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Bağışlayıcılık Tarafından Yordanması” adlı tez çalışmasının savunma tarihi 24.01.2023 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen jüri tarafından oy birliği /oy çokluğu ile İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi ILDIRIM ÖZCAN

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Rukiye KÖROĞLU

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Gökçer ESKİKURT

İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....

Doç. Dr. Bülent DEMİR

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

ZEYNEP ALBAYRAK YETKİN

24.01.2023

Canım anneme ve babama...

ÖN SÖZ

“Evlilik uyumunun karanlık üçlü kişilik özellikleri ve bağışlayıcılık tarafından yordanması” adlı bu çalışmada, ilişki problemlerinin ana nedenlerinden olan narsisizm, makyavelizm ve psikopati kişilik özellikleri ve affetmenin evlilik uyumu ile ilişkisi incelenmiştir.

Tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ezgi ILDIRIM ÖZCAN’a bu tez boyunca verdiği değerli tavsiyeler ve destekten dolayı teşekkür ediyorum.

Hayatımın her alanında bana destek olan ve tez sürecinde de desteklerini esirgemeyen aileme özellikle teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Sevgili annem Asiye ALBAYRAK ve canım babam Bilal ALBAYRAK, sizinle güvenli ve sevgi dolu bir ilişkiye sahip olduğum için mutluyum. Sizlere ne kadar teşekkür etsem az kalır. Sevgili eşim Harun YETKİN, beni her konuda cesaretlendirdiğin ve yanımda olduğun için teşekkür ederim. Başta sevgili ağabeylerim Emrah ALBAYRAK ve Uğur ALBAYRAK olmak üzere canım geniş ailem, sevginizi ve desteğinizi her zaman hissediyorum, teşekkür ediyorum.

ZEYNEP ALBAYRAK YETKİN

24.01.2023

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	i
TABLO LİSTESİ	ii
ŞEKİL LİSTESİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
1.1. Evlilik ve Eş Uyumu	5
1.1.1. Evlilik Uyumu.....	5
1.1.2. Evlilik Uyumuna Etki Eden Sorunlar ve Çözüm Yolları	6
1.1.3. Evlilik Uyumunda Aile İçi İletişimin Önemi	8
1.1.4. Evlilik Uyumu Üzerine Yapılan Araştırmalar	8
1.1.5. Evlilik Uyumunda Yordayıcı Olarak Etkili Olan Demografik Özellikler	10
1.2. Affedicilik	16
1.2.1. Affedicilik ve Karanlık Üçlü Araştırmaları	16
1.2.2. Affedicilik ve Evlilik Uyumu	17
1.3. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri	18
1.3.1. Narsisizm	20
1.3.2. Makyavelizm	21
1.3.3. Psikopati.....	22
1.3.4. Karanlık Üçlü ile İlgili Yapılan Araştırmalar	23
1.4. Karanlık Üçlü, Affedicilik ve Evlilik Uyumu ile İlişkili Yapılan Araştırmalar.....	25
BÖLÜM 2: YÖNTEM.....	28

2.1. Evren ve Örneklem.....	28
2.2. Araştırmanın Modeli	28
2.3. Veri Toplama Araçları.....	28
2.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu	28
2.3.2. Çift Uyum Ölçeği.....	29
2.3.3. Karanlık Üçlü Ölçeği	29
2.3.4. Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği (KİAÖ)	29
2.4. Veri Analizi	30
BÖLÜM 3: BULGULAR	31
3.1. Tanımlayıcı İstatistikler.....	31
3.2. Karşılaştırma Bulguları	34
3.3. Korelasyon ve Regresyon Bulguları.....	45
BÖLÜM 4: TARTIŞMA	49
4.1. Sosyodemografik Değişkenlerin Karanlık Üçlü, Evlilik Uyumu ve Bağışlama Düzeylerinin Farklılaşmasına İlişkin Bulguların Tartışılması	49
4.2. Karanlık Üçlü, Evlilik Uyumu ve Bağışlama Düzeylerinin Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulguların Tartışılması	55
SONUÇ VE ÖNERİLER	60
KAYNAKÇA	63
EKLER	86
ÖZ GEÇMİŞ	91

KISALTMALAR

ÇUÖ : Çift Uyum Ölçeği
KİAÖ : Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Sosyodemografik değişkenlerin frekans dağılımları	31
Tablo 2: Araştırmada kullanılan ölçeklerin toplam ve alt boyut puanlarının ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler	32
Tablo 3: Katılımcıların yaş ve evlendikleri yaşının ortalama, minimum maksimum ve ranj değerlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler.....	33
Tablo 4: Araştırmada kullanılan ölçeklerin iç tutarlılıklarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler.....	33
Tablo 5: Cinsiyet değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının t-test bulguları.....	34
Tablo 6: Eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları	35
Tablo 7: Çalışma durumu değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının t-test bulguları.....	37
Tablo 8: Gelir düzeyi değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları	38
Tablo 9: Eşle tanışma şekli değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları	40
Tablo 10: Evlenmeden önceki birliktelik süresi değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları.....	41
Tablo 11: Evlilik süresi değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları	41
Tablo 12: Çocuk sahibi olma durumu değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının t-test bulguları.....	43
Tablo 13: Psikolojik destek değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının t-test bulguları.....	44
Tablo 14: Katılımcıların yaş, evlenme yaşı, çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme puanlarının Pearson Korelasyonu bulguları	45
Tablo 15: Çift uyumunun yordayıcılarının incelenmesine yönelik oluşturulan hiyerarşik modelin özeti.....	46
Tablo 16: Çift uyumunun yaş, evlilik yaşı, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme değişkenleri tarafından yordayıcılığına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi bulguları...	46

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Araştırmanın Modeli	28
------------------------------------	----

ÖZET

İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

**Evlilik Uyumunun Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Bağışlayıcılık Tarafından
Yordanması**

Zeynep ALBAYRAK YETKİN

Yüksek Lisans Tezi

Psikoloji Anabilim Dalı / Klinik Psikoloji Bilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ezgi ILDIRIM ÖZCAN

Ocak, 2023 – 91

Bu araştırmada, evli bireylerde çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve bağışlayıcılık düzeyleri incelenmiştir. Evlilik uyumunun karanlık üçlü kişilik özellikleri ve bağışlayıcılık düzeyleri tarafından yordayıcılığın incelendiği araştırmaya 309 evli birey katılmıştır. Katılımcılara “Sosyodemografik Bilgi Formu”, “Çift Uyum Ölçeği”, “Karanlık Üçlü Kişilik Ölçeği” ve “Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, katılımcıların cinsiyet, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, çalışma durumu, evlilik süresi, çocuk sahibi olma durumu bakımından çift uyumu düzeylerinin farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca, katılımcıların cinsiyet, gelir düzeyi, eğitim düzeyi, psikolojik destek alma durumu değişkenleri bakımından bağışlayıcılık puanlarında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Karanlık üçlü kişilik özelliklerine yönelik bulgular incelendiğinde, cinsiyet, eğitim düzeyi, çalışma durumu, gelir düzeyi, psikolojik destek almış olma durumu ve şu an psikolojik desteğe devam etme durumu bakımından anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Evlilik uyumunun bağışlayıcılık ve karanlık üçlü kişilik özellikleriyle ilişkisi incelendiğinde evlilik uyumunun bağışlayıcılık ile pozitif yönlü; karanlık üçlü kişilik özellikleri olan narsisizm, makyavelizm ve psikopati ile negatif ilişkili olduğu bulunmuştur. Evlilik uyumunun bağışlayıcılık ve karanlık üçlü kişilik özellikleri tarafından yordanmasına ilişkin bulgular incelendiğinde, psikopati kişilik özelliği ve durumu affetme alt boyutlarının evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordadığı sonucu elde edilmiştir. Elde edilen sonuçların çiftlere yönelik geliştirilecek uygulamalara katkı sağlayabileceği ve ileri araştırmalarda elde edilen bulguların genişletilebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağışlayıcılık, Çift Uyum, Evlilik Karanlık Üçlü

ABSTRACT

Istanbul Kent University Postgraduate Education Institute

Examination of Marital Adjustment Predicted by Dark Triad Personality Traits and Forgiveness

Zeynep ALBAYRAK YETKİN

Master Thesis

Psychology / Clinical Psychology

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Ezgi ILDIRIM ÖZCAN

January 2023, 91 pages

In this study, dyadic adjustment, dark triad personality traits and levels of forgiveness in married individuals were examined. 309 married individuals participated in the study in which the predictor of marital adjustment by dark triad personality traits and levels of forgiveness was examined. “Sociodemographic Information Form”, “Dyadic Adjustment Scale”, “Dark Triad Personality Scale” and “Forgiveness in Interpersonal Relations Scale” were applied to the participants. According to the findings obtained in the study, it was found that the dyadic adjustment levels of the participants differ in terms of gender, education level, income level, employment status, marriage duration, and having children. In addition, it was found that there were significant differences in the forgiveness scores of the participants in terms of gender, income level, education level, and psychological support. When the findings regarding the dark triad personality traits were examined, it was determined that there were significant differences in terms of gender, education level, employment status, income level, having received psychological support and currently continuing psychological support. When the relationship of marital adjustment with forgiveness and dark triad personality traits is examined, marital adjustment is positively correlated with forgiveness. Additionally, the dark triad personality traits narcissism, machiavellianism and psychopathy were found as significantly and negatively correlated with marital adjustment. When the findings related to the prediction of marital adjustment by forgiveness and dark triad personality traits were examined, it was concluded that psychopathy personality trait and forgiveness for situations sub-scale significantly predicted marital adjustment. It can be considered that the results obtained can contribute to the applications to be developed for couples and that the findings obtained in further research can be expanded.

Keywords: Dark Triad, Forgiveness, Marital Adjustment, Marriage

GİRİŞ

Araştırmanın giriş bölümünde araştırmanın önemi, amacı ve probleminden bahsedilmiştir. Araştırmanın varsayımları ve sınırlılıkları ele alınmıştır.

Araştırmanın Problemi

Evlilik hayatında yaşanan uyum sorunları üzerine yapılan araştırmalar kişilerin bu sorunları nasıl çözdüklerine, birbirlerine karşı duygularını nasıl ifade ettiklerine ve partnerlerin birbirine davranışlarına odaklanmıştır (Idiz, 2009). Günümüzdeki evliliklerin bitme nedenlerine baktığımızda çoğu araştırma, çiftler arasındaki ilişkinin bitmesinin sebebini aşkın bitmesine bağlasa da ilişkiyi bitirme kararının problem çözme, çatışma çözme ve tartışma becerilerinin eksikliğinden kaynaklandığını göstermektedir. Problem çözme becerilerinin eksikliği iletişim kurmada belirli beceri eksikliklerinin olduğunun göstergesidir. Karanlık üçlü (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) kişilik özelliklerine baktığımızda ise bu kişilik özelliklerini taşıyan kişilerin problem çözme konusunda ciddi eksiklikleri olduğu düşünülmektedir.

Mükemmellik kavramı görecelidir ve bu nedenle de mükemmel evlilik vardır gibi bir yorumun savunulması pek mümkün değildir. Her evlilikte belirli sorunlar, çatışmalar ve anlaşmazlıklar yaşanabilmektedir. Bu durumlar sonucu ortaya çıkan olumsuz duygularla başa çıkabilmek ve ilişkiyi sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmek için bağışlama davranışı önemli bir faktördür. Fincham, Hall ve Beach (2006), bağışlama durumunun evlilikte sürekli güncel kalması gereken bir öge olması gerektiğini çünkü evliliklerde ilişki normlarının sıklıkla zarar gördüğünü, bu nedenle bağışlamaya ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir.

Evlilik dinamik bir olgudur ve evlilik özellikleri de zamanla gelişip değişmektedir. Bu nedenle, literatüre de güncel çalışmaların eklenmesi, bu konudaki ivme ve dengenin ölçülebilir anlaşılabilmesi için çok önemlidir.

“Evlilik uyumunun karanlık üçlü kişilik özellikleri ve bağışlayıcılık ile anlamlı bir ilişkisi var mıdır?” araştırmanın problemi olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmadaki amaç, 18 yaş ve üzerindeki evli çiftlerde evlilik uyumunu yordamada karanlık üçlü kişilik özellikleri ve bağışlayıcılığın rolünü incelemektir. Uyumlu, sağlıklı, kaliteli evlilik denildiğinde evlilik iki kişi arasında başlayan bir kavram olduğundan ve iki kişi arasındaki ilişkinin de sağlıklı bir şekilde kurulabilmesinin en büyük kriterlerinden birinin iletişim olduğu düşünüldüğünde evlilik uyumunu sağlamadaki temel kriterlerden birinin iletişim olduğu

anlaşılmaktadır. Halford ve Markman (1997) da, evlilik uyumunun etkili iletişim, başarılı çatışma yönetimi ve partnere olumlu bir yaklaşım olduğunu bildirmiştir. Literatüre göz atıldığında, ilişki problemlerinin nedenlerinde karanlık üçlü (narsisizm, makyavelizm, psikopati) özelliklerine rastlanmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmanın ana amacı karanlık üçlü kişilik özellikleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi ortaya koyan güncel verileri literatüre kazandırmaktır.

Evlilik uyumuna diğer pencereden göz atılacak olursa, sağlıklı ve uyumu yakalamış ilişkilere bakıldığında, bağışlayıcılığın etkin rolü göze çarpmaktadır. Bu noktada literatüre göz atıldığında, bağışlayıcılığın; karşılaşılan olumsuz durumların neden olduğu olumsuz duygu ve davranışlar ile baş edip, ilişkinin devam etmesini sağlamak için oldukça önemli olduğu gözlenmektedir (Gordon & Boucom, 2003). Araştırmalar, bağışlayıcılığı yüksek olan çiftlerin ilişkilerinde daha mutlu olduklarını ve birbirlerine karşı olumsuz tutum sergileme eğilimlerinin daha az olduğunu vurgulamaktadır (McNulty, 2008). Ayrıca, bağışlayıcılıkla ilgili en büyük değişkenlerden birinin cinsiyet faktörü olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmanın amaçlarından biri de bağışlayıcılığı cinsiyet faktörüyle yordayarak demografik özelliklerle evlilik uyumu arasındaki özellikleri de yordayan gözlem ve verileri literatüre kazandırmaktır.

Bu araştırmada değişkenler arasındaki değişimin varlık durumunun ve derecesinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu nedenle, araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmada kullanılacak ölçekler Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği(SD3), Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği ve Çift Uyum Ölçeği'dir. Amaca yönelik veri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu da ölçeklerle birlikte sunulacaktır.

Karakter özelliklerinin evlilik uyumu ile arasındaki ilişki düşünüldüğünde, kavramsal çerçeve ele alınarak karanlık üçlü, bağışlayıcılık, evlilik uyumu kavramlarıyla ilgili literatür özetlenmiş, ikinci bölümde araştırmanın modeli, örneklem, araçlar, analizler ve bulgularına, son bölümde de sonuç ve tartışmaya yer verilmiştir.

Hipotezler

H1: Sosyodemografik değişkenler (cinsiyet, yaş, evlenme yaşı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, aile gelir düzeyi, tanışma şekli, evlenmeden önceki birliktelik süresi, evlilik süresi, çocuk sahibi olma durumu, psikolojik destek alma durumu) bakımından evlilik uyumu, karanlık üçlü ve bağışlayıcılık puanlarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

H2: Evlilik uyumu ve karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki vardır.

H3: Evlilik uyumu ve bağışlayıcılık arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki bulunmaktadır.

H4: Evlilik uyumu karanlık üçlü kişilik özellikleri (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) tarafından negatif yönlü ve anlamlı düzeyde yordanmaktadır.

H5: Evlilik uyumu bağışlayıcılık düzeyleri tarafından pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde yordanmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Sağlıklı yakın ilişki kurmak insan psikolojisi için oldukça önemlidir. İlişki çeşitlerinden biri olan evlilik ise insan hayatındaki en önemli ilişki olarak kabul edilmektedir (Gottman, 1993). Evlilik hakkında birçok farklı görüş, eleştiri bulunsu da yüzyıllardan beri gelişerek bu günlere ulaşan bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Yapılan araştırmalar, iyi yürütülen bir evliliğe sahip bireylerin kendilerini daha mutlu hissettiğini, fiziksel ve zihinsel ölçekte daha sağlıklı olduğunu ortaya koymaktadır (Rosen-Grandon, Myers & Hattie, 2004).

Genel olarak evlilik iki açıdan değerlendirilmektedir: evlilik süresi ve evlilik kalitesi. Evlilik süresi, birliktelik, ayrılık ve boşanma kavramlarını içerirken evlilik kalitesi ise ilişkinin evlilik süresince nasıl geliştiği, eşlerin bu süreçte nasıl hissettiği ve evlilik kalitesinin çifti nasıl etkilediği gibi sorularla ilgilidir. Evlilik kalitesi değerlendirilirken uyum önemli bir kavram olarak kabul edilir ve evlilik ile ilgili yapılan çoğu araştırmada uyum faktörüne ilişkin yaklaşımlar sıkça görülmektedir (Erdoğan, 2007). Evlilik uyumu kavramı, evlilikte isteklerin, beklentilerin ve ihtiyaçların ne ölçüde karşılandığının bir ölçüsü olarak karşımıza çıkmaktadır (Demiray, 2006).

Evlilik uyumu düşünüldüğünde, bir arada yaşayan kişilerin arasında uyumun sağlanabilmesi için karakter özelliklerinin birbirini destekler yapıda olması beklenmektedir. Birbiriyle evlilik ve aile konularında fikir birliği yapabilen ve çatışmaları yapıcı bir şekilde çözebilen çiftlerin evlilikleri uyumlu görülmektedir. Bu uyumlu birlikteliğin sonucunda çiftlerin mutluluğu da evliliğin uyumlu olduğunu göstermektedir (Erbek vd., 2005).

Literatür incelendiğinde, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin, evlilik uyumunu negatif anlamda etkilediği ve ilişkide iletişim sorunlarına neden olduğu gözlenmektedir. Makyavelist kişilerin manipülatif davranışları, narsist kişilerin kendini üstün görme eğilimi ve psikopat kişilik özelliğine sahip kişilerin antisosyal, sapkın davranışlara yatkınlığı sağlıklı bir ilişki önündeki

en büyük engellerdir. Bu sebeple, karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip kişiler için evlilik yürütmek zor bir süreç olarak görülmektedir.

Bağışlayıcılık, evliliğin kalitesi ve sürdürülebilirliği konusunda değerlendirilen bir diğer önemli kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatüre bakıldığında, bağışlayıcılığın en çok sağlıklı ilişkilerde görüldüğü gözlenmektedir. Bağışlayıcılık ve evlilik uyumu arasında karşılıklı etki yönleri olduğu anlaşılmıştır (Paleari, Regalia & Fincham, 2005).

Hayattaki değişimlerin aşırı derecede hızlı hale gelmesi bireyler için kaçınılmaz sorunlara neden olabilmektedir. Bu değişimlere uyum sağlayabilmek kolay değildir ve çiftler için de bu durum ciddi sonuçlara neden oluşturmaktadır. Bu uyum sorununun sonuçlarından biri ise boşanma oranlarındaki artıştır (Bayraktaroğlu & Çakıcı, 2013). Bu araştırma, evlilik uyumunu etkileyen faktörleri inceleyerek uyum sorununun neden olduğu olumsuz sonuçlar hakkında literatüre bilgi kazandırmak açısından oldukça önemlidir.

Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma, bağışlama ve evlilik uyumu arasında karşılıklı bir ilişki olduğunu varsaymaktadır. Ayrıca, bu araştırma, bağışlama ve evlilik uyumu arasındaki etkileşim beklentisinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini varsaymaktadır. Araştırmadan beklenen bir diğer şey ise yüksek seviyede karanlık üçlü kişilik özelliklerinin daha düşük evlilik uyumuna yol açacağıdır. Bu yolda, karanlık üçlü kişilik envanteri toplam puanının çift uyum ölçeği toplam puanını yordaması beklenmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın evreni Türkiye'deki büyük şehirlerde yaşayan evli bireylerle sınırlıdır. Ayrıca araştırma Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği, Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği ve Çift Uyum Ölçeğinin ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Evlilik Uyumu, Affedicilik ve Karanlık Üçlü kişilik özellikleri hakkında bilgilere ve yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

1.1. Evlilik ve Eş Uyumu

Evlilik, bir aileyi oluşturmak için gereken resmi yol olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer bir ifadeyle, aile farklı değer ve davranışlara sahip iki kişi tarafından yeni değer ve davranış örüntüsü ile yapılanmış bir kurumdur (Ateş vd., 2004). Yaklaşık 4000 yıllık bir geçmişe sahip olduğu bilinen evlilik kurumu, kültür ve geleneklerin kalıcılığını sağladığı, yeni nesillerin yetiştirilmesinde etkili olduğu için dini kurumlar ve hükümetler tarafından desteklenmiştir (Özgüven, 2000).

Gülerce (1996) ise iki kişinin birlikte olmaya başladığında yaşam tarzlarını değiştirip yeni iletişim, ilişki biçimleri denemeye başladıklarını ifade etmiştir. Bu şekilde kişiler iki kişiden oluşan psikolojik bir sistem kurarlar ve kendi iç dünyaları ile sosyal hayatları arasındaki ilişkiyi yeniden düzenlerler.

Yapılan araştırmalar, yüksek boşanma oranlarının bile insanları evlilik fikrinden uzaklaştıramadığını, boşanmış insanların yarısından fazlasının boşandıktan sonra üç yıl içerisinde tekrar evlendiğini göstermektedir (Örsel & Özbay, 2011). Evlilik insanlığın kaçınılmaz gerçeğidir ve sağlıklı bir evlilik için bu alanda yapılan araştırmalar önem arz etmektedir.

1.1.1. Evlilik Uyumu

Karşılıklı iletişim kurabilen çiftlerin evlilik ile ilgili konularda fikir birliğine varmaları ve sorunlarını pozitif bir şekilde çözebilmeleri evlilikte uyum olarak tanımlanmaktadır (Erbek vd., 2005a). Ayrıca evlilik uyumu, ikili ilişkide yüksek bir tatmin elde etmek için kişilerin davranış ve etkileşim kalıplarını değiştirme ve kabul etme süreci olarak düşünülebilir (Kowsar & Rahim, 2019). Evliliği konu alan araştırmalarda evlilik uyumu, evlilik doyumu kavramı ile sıklıkla karıştırılmaktadır. Çiftler eğer ilişkiden doyum alıyorsa onların aynı zamanda uyumlu oldukları düşünülerek bu iki kavramın aynı olduğu ileri sürülmektedir. Fakat evlilik doyumu daha çok çiftlerin ilişkide hissettiği öznel mutluluk duygusu anlamına geldiği için evlilik uyumu kavramından ayrılmaktadır (Azizoğlu-Binici, 2000). Çiftlerin evlilik hayatındaki mutluluğu, birlikteliklerinden duydukları memnuniyet olarak kabul edilen evlilik uyumu ise, evlilik

doyumunu ve evlilikte mutluluk görüşlerini içine alan daha geniş ifade olarak kabul edilmektedir (Ersanlı & Kalkan, 2008).

Evliliği sürdürebilmek için çiftler arasında büyük bir uyum olması gerekmektedir. Fıfılioğlu (1992), evlilik uyumunu iyi veya yolunda gitmeyen olarak devam eden bir süreç olarak tanımlamıştır. Çakır (2008) ise evlilik uyumunu tanımlarken çiftlerin evlilik bütünlüğüne uyum sağlamak için değişiklikleri özümsemeleri, anlaşmazlıkları her iki tarafı da tatmin ederek çözdükleri ve böylece evlilikten mutlu oldukları bir uyum süreci olduğunu vurgulamıştır.

Evlilik uyumunu inceleyen araştırmalarda, olaylara eşin bakış açısıyla bakmanın çiftler arasındaki gerilimi azaltmayı sağladığını görülmüştür (Franzoi ve ark., 1985). Bu konuda yapılan diğer araştırmalarda da eşin bakış açısıyla bakmanın evlilikte uyum ve doyumunu güçlü bir şekilde yordadığı belirlenmiştir (Davis ve Oathout, 1987; Long ve Andrews, 1990).

Evlilik uyumunu negatif yönlü etkileyen faktörler incelendiğinde, evlenme yaşı, sosyo-ekonomik durum, flört aşamasındaki uyum ve çocuk sayısının etkisi göze çarpmaktadır (Douglass & Douglass, 1995). South ve Lloyd (1995) da çalışmalarında cinsiyet, çocuk sayısı ve eğitim gibi kavramların evlilik uyumunu negatif yönlü etkileri olduğunu göstermiştir.

1.1.2. Evlilik Uyumuna Etki Eden Sorunlar ve Çözüm Yolları

Çoğu birey için evlilik, hayatta kurulan en yakın ilişki biçimi olarak tanımlanmaktadır. Araştırmalar, evli olmanın bireylerin yaşam kalitesini büyük ölçüde etkilediğini göstermektedir (Basharpoor ve Sheykholeslami, 2015). Bazı araştırmalar evli bireylerin psikolojik ve fiziksel olarak daha sağlıklı olduğunu gösterse de (Horwitz, White ve Howell-White, 1996); bu durumun sadece evli olma hali ile değil evliliğin başarısı ile açıklanabileceği görülmektedir (Proulx, Helms & Buehler, 2007). Evlilikte başarı ise arzuların, beklentilerin ve ihtiyaçların karşılanabildiği; çiftlerin kaçınılmaz hayat sorunlarını pozitif bir şekilde ve uyum içinde karşılayarak çözebilmesi ile mümkün olabilmektedir.

Bireylerin hayatta karşılaştığı çeşitli yaşam olaylarının evlilik uyumunu etkilememesi kaçınılmazdır. Evlilik uyumuna etki eden sorunlar üzerine yapılan araştırmalar çoğunlukla bireylerin bu sorunları nasıl çözdüklerine, duygularını birbirlerine nasıl ifade ettiklerine ve sürekli olarak ilişkiye getirdikleri davranışlara odaklanmaktadır (İdiz, 2009). Evlilikte sorun alanlarının genellikle iletişimde empatik anlayış eksikliği, aile gelirindeki değişiklikler, işsizlik, çocuk sahibi olamamak, çocukların gelişimi, cinsel ilişkide yaşanan zorluklar, evlilik dışı ilişkiler, eşlerin kültürel farklılıkları veya iletişimde açık olmamak olduğu görülmektedir (Özgüven, 2000).

Evlilik uyumuna etki eden sorunlar içerisinde iletişim sorunu özellikle göze çarpmaktadır. Çiftlerin duygularını ve düşüncelerini yanlış iletmesi veya düşünceleri konusunda açık olmaması, çiftler arasında yanlış anlaşılmalara neden olabilmektedir. Bu nedenle evlilikte iletişim bir diyalogtan daha fazlasını içermelidir. Sardoğan ve Karahan (2005), evlilikte uyumun, partnerlerin iletişim becerilerinin düzeyi ile ilişkili olduğunu bildirmiştir.

Araştırmalar evlilik uyumunu etkileyen temel faktörün aslında sorunların kendisi değil, sorun çözme becerisinin olduğunu göstermektedir (Shakarami, Zaharakar, Mohsenzadeh, 2016). Evlilikte sorun çözme becerisi, partnerlerin evlilik ilişkisinde karşılaştıkları sorunlarla nasıl başa çıktıkları ve bu sorunlara nasıl çözüm buldukları olarak tanımlanmaktadır (Güven, 2005). Ting-Toomey ve arkadaşları (2000), sorunların yapıcı bir şekilde yönetilmesinin ilişkide anlaşılmayı sağladığını ve olumlu değişimler meydana getirdiğini göstermiştir. Yani, çatışmaların yapıcı bir şekilde yönetmeye çalışmanın, bireylerin birbirini daha iyi anlamasını sağlayabilecek ve ilişkide pozitif yönlü değişiklikler yaratacaktır. Araştırmalar da etkili problem çözme yeteneğinin evli bireylerin psikolojik uyum düzeylerini arttırdığı, depresyon seviyelerini düşürdüğü ve evlilik doyumunu arttırdığını göstermektedir (Tülek, 2011). Diğer taraftan, sorunların çiftler tarafından iyi yönetilmemesi ilişkinin zedelenmesine neden olabilmekte ve bu durumun evlilik uyumunu negatif etkilediği görülmektedir (Pruitt & Kim, 2004).

Yapılan bir başka araştırmada, sorun çözme sürecinde basit çözüm yollarının oldukça etkili olduğu fakat ayrıntıyla çözüm aramanın sorun çözme verimini azalttığını göstermektedir (Mitchell, 1992). Bununla birlikte araştırmada sorun çözme becerilerinin evlilik doyumunu yükseltmesinin yanı sıra evlilik doyumunu güçlü evliliklerde de sorunların daha az veya benzer sorunlardan oluştuğu bulunmuştur. Böylece, sorun çözme becerisinin evlilik doyumunu düşük veya yüksek olan evlilikleri tespit etmede önemli bir faktör olduğu öngörülmüştür.

Evlilik içindeki sorunları etkili bir şekilde yönetebilmek için bireylerin empatik yeteneklerini geliştirmesi gerekmektedir. Empatik yetenek, bireyin duygularını doğru bir şekilde anlayabilmeyi sağlamaktadır ve böylece eşler arasındaki duygusal bağ artmaktadır. Duygusal bağın artması ile birlikte evlilik uyumu gelişmektedir (Papp vd., 2010). Empatik eğilimin yanı sıra, eşlerin partnerlerini aşırı eleştirmeden kaçınmaları birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlayabilmektedir. Empatik eğilimin yanı sıra, aşırı eleştiriden ve partnerin görüşlerini yok saymaktan kaçınmak, eşlerin birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlayabilmektedir. Ayrıca, partnerler arasındaki mizah anlayışının da evlilikte mutluluğu arttırdığı öngörülmektedir (Cohan & Bradbury, 1997).

Çiftler genel iletişim becerilerini uygulayarak ihtiyaçlarını daha doğru açıklayabilir ve evlilikte oluşabilecek sorunların önüne geçebilir (Hahlweg, Revenstorf ve Schindler, 1984). Yapılan bir araştırma, problem çözme becerilerinin evlilik uyumunu yordamada en güçlü faktör olarak gözlemlendiğini bildirmiştir (Bayraktaroğlu & Çakıcı, 2013).

1.1.3. Evlilik Uyumunda Aile İçi İletişimin Önemi

Aile içindeki bireylerin birbirleriyle bir bütün veya özel olarak kurdukları (eşlerin birbiriyle, anne ve babanın çocuklarla, çocukların anne babayla ve kardeşleriyle gibi) her türlü iletişim aile içi iletişim olarak tanımlanabilmektedir.

Kişiler arasında ortaya çıkan çoğu problemin sağlıklı bir iletişimden kaynaklandığı bilinmektedir. Kişilerin bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde yaptığı davranışlar iletişim çatışmalarına veya yanlış anlaşılmalara neden olarak kişiler arası ilişkilerin başarısız olarak kurulmasına neden olmaktadır. İletişimi negatif yönlü etkileyen bu tür davranışlar, kişilerin kendini açmasını engelleyerek ilişkiyi sürdürmeyi zorlaştırmaktadır. Yaşar (2018), iletişimde olduğu kişilerde anlaşılmadığı hissini yaratarak küskünlük gibi duyguların ortaya çıkmasına neden olan kişiler için “zor” kişi tanımının kullanıldığını belirtmektedir.

Eşler arasındaki iletişimin çocuklar üzerindeki etkisi kaçınılmazdır. Bu etki duruma göre olumlu ya da olumsuz olabilmektedir. Çünkü çocuklar, ebeveynleri arasındaki çatışmaları gözlemleyerek hayatta karşılaşacakları çatışmalarla nasıl başa çıkacaklarını öğrenmektedirler. Yapılan bir araştırma, çocukların duygu ve davranışlarının ebeveynleri arasındaki sorunun nasıl çözümlendiğiyle ilgili olduğunu, çocukların davranışlarını tahmin edebilmek için sorunun nasıl çözüldüğünün incelenmesi gerektiğini göstermektedir (Davies & Cummings, 1994). Örneğin, ebeveynlerinin kavgalarına uzun süre şahit olan çocukların daha sonra bir başka çatışmayla karşılaştıklarında daha çok incindiği ve duygusal tepki verdiği belirtilmektedir.

1.1.4. Evlilik Uyumu Üzerine Yapılan Araştırmalar

Literatürde, ilişkide mutluluğu arttıran faktörleri inceleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Gottman ve Silver (1996), bu faktörlerin temel olarak; içinde tuttuklarını açıkça ifade etmek, tartışırken daha sakin kalabilmek, planlar yaparken keskin olmamak ve ilkelerine önem vermek olarak tanımlamıştır. Gottman ve Silver yaptıkları bu çalışmada, tartışma esnasında aklına gelen her şeyi söylememenin çiftlerin daha mutlu bir ilişki sürdürmesini sağladığını tespit etmiştir. Diğer taraftan, çiftler arasında geçen tartışmalarda eleştirileri sakin bir sesle karşılamanın, karşısındakine sorumluluk yüklemekten sorunları ele almanın, tartışmayı daha büyük bir kavgaya dönüşmesini engellediği gözlemlenmiştir. Ayrıca, ilişkide alınan kararlarda esnek

olmanın evliliğin başarısını büyük ölçüde etkilediği belirlenmiştir. Dahası bu araştırma, kişilerin ilişkiye başlamadan önce de kötü davranışlara toleransının düşük olmasının, uzun süreçte daha mutlu bir bağın göstergesi olduğunu ortaya koymuştur. Gottman ve Silver'ın (1996) bu çalışmasında, tartışmaları kontrol edebilen çiftlerin başarılı ve mutlu bir ilişki kurabildikleri vurgulanmıştır.

Cinsiyet, evlilik doyumu için özel öneme sahip başka bir yordayıcıyı temsil eder. Cinsiyet rolleri genellikle evlilik kalitesindeki ve iyi olma algısındaki farklılıkları açıklamak için kullanılmıştır (Gove, Hughes ve Style, 1983). Daha önce yapılan araştırmalar, erkeklerin kadınlardan daha yüksek evlilik uyumu bildirdiğini göstermiştir (Mickelson vd., 2006).

Shek (1995), evlilik ilişkilerinde cinsiyet farklılıkları için iki olası açıklama önerdi. İlk açıklama, evlilikte kadın ve erkeğin farklı rollerine dayanmaktadır. Evlilik ilişkilerinde kadın rolleri, kocaların rollerine kıyasla genellikle daha talepkar ve daha az ödüllendiricidir ve kadınlar evlilikten daha az yararlandıklarını ve dolayısıyla evlilik hakkında daha az olumlu algıya sahip olduklarını düşünürler. Ayrıca, tam zamanlı işlerde çalışan evli kadınlar, aileleri içinde daha fazla sorumluluk, görev ve rol çatışması ile karşılaşmaktadır. Önerilen ikinci açıklama, kadınlar ve erkekler arasındaki beklenti farklılıklarına atıfta bulunmaktadır. Kadınlarda evlilik doyumu erkeklere göre daha düşüktür, çünkü kadınlar evlilikte yakınlık ve duygusal destek beklentileri daha yüksek olma eğilimindedir, oysa erkekler genellikle bir ilişkide bu tür bir desteği sağlamak için sosyalleşmezler (Bernard, 1976). Erkekler ve kadınlar genellikle farklı sosyalleşirler ve bazı araştırmalar eş desteğinin daha yüksek evlilik doyumunu yordadığını göstermiştir (Gove, Style ve Hughes, 1990; Mickelson vd., 2006).

Carl Rogers (1972), evlilikteki günümüzdeki değişiklikleri, eşlerin daha fazla özgürlüğüne yönelik olumlu bir eğilim olarak görmektedir. Çünkü geleneksel evliliklerden anlaşıldığı üzere eşlerin duygusal, psikolojik, entelektüel ve fiziksel ihtiyaçlarına kalıcılık yerine daha yüksek öncelik verilmektedir. Geleneksel olarak anlaşıldığı şekliyle türlerin korunmasında evlilik ve ailenin amacı günümüzde bazı sosyologlar tarafından tartışılmaktadır. Hayvanlar bir aileye sahip değildir ve yine de hayatta kalır ve türlerini korurlar (Menachery, 1985).

Sinha ve Mukerjee (1990) evlilik uyumunu kişilerin evliliklerinden ve birbirlerinden memnun olduklarına dair her algısı olarak tanımlamaktadır. Bu sebeple, iki kişinin birbirine ilgili ve anlayışlı davranıyor olması çiftler arasında doyurucu bir ilişki yaşamayı çağırır. Bütün evlilikler her şekilde mutluluğa yöneliktir. Çiftlerin çoğu evlenir ve beklentilerle dolu olur. Beklentilerin bazıları gerçekçi olurken bazıları gerçekçi olmayacaktır. Bunun nedeni evliliğin karmaşık doğasıdır ve her birey bir evren kadar karmaşıktır. Dolayısıyla evlilikte iki evren bir araya gelir.

Sison (1976), iyi iletişim kuran evli çiftlerin güçlü seviyede evlilik uyumu gösterdiğini ileri sürmüştür. Yani, çiftler arasındaki iletişim ve ilişki uyumu arasında olumlu yönde bir korelasyon olduğu düşünülmektedir. İletişimi daha iyi olan çiftlerin, sorunlarını daha iyi çözümlayebildiği bilinirken iletişimi kötü olan çiftler için durumun böyle olmadığı tahmin edilmektedir.

Arshad (2014) tarafından yapılan bir araştırmada, erken ve geç evlilikler arasında evlilik uyumu ve yaşam doyumu ile ilgili bir çalışma yürütmüştür. Sonuçlar evlilik uyumu açısından geç evlilikler ile erken evlilikler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Ayrıca araştırma, geç evlilikler ile erken evlilikler arasında Yaşam Doyumunda anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Araştırmanın bulguları, politika yapıcıların toplumun iyileştirilmesi için bazı yeni stratejiler ortaya koymalarına yardımcı olabilir.

Sneh Lata Rao (2017), çiftler arasında evlilik uyumu ile depresyon arasında ilişki olup olmadığını incelemiştir. Araştırmanın örneklemini 26 çift oluşturmuştur. Araştırmanın sonuçları, evlilik uyumu ve depresyon arasındaki ilişkinin anlamlı olduğunu saptanmıştır. Ayrıca, araştırma bulguları hem kadınların hem de erkeklerin yaşamda daha fazla sorunla karşı karşıya kaldıklarını göstermektedir.

1.1.5. Evlilik Uyumunda Yordayıcı Olarak Etkili Olan Demografik Özellikler

Birçok araştırma evlilik uyumunu etkileyen demografik özelliklerin cinsiyet, yaş, eğitim, çocuk sayısı, evlilik süresi ve gelir seviyesi olduğunu ortaya koymuştur.

1.1.5.1. Cinsiyet

Evli kişilerle yapılan bir araştırmada evlilik uyum seviyesinin cinsiyete göre değiştiği gözlemlenmiştir (Yıldırım, 1992). Araştırmada erkeklerde evlilik uyumu seviyelerinin kadınlara göre yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Yıldırım (1992) bu sonucu toplumsal cinsiyet rolleri ile açıklamış ve toplumumuzda kadınların erkeklere göre daha çoklu bir rol üstlendiğini, bu nedenle de daha çok yorulmasının sonuç üzerinde etki oluşturduğunu ifade etmiştir.

Özellikle kadınların iş hayatındaki rollerinin yanı sıra ev kadınlığını ve çocuk bakımını da üstlenmesinin, erkeklerin rollerine göre daha fazla stres yaratacağından dolayı kadınların evlilikten daha az doyum aldığı düşünülmektedir.

Diğer taraftan, cinsiyet faktörünün evlilik uyumunda etkisi olmadığını gösteren araştırmalar da bulunmaktadır. Tutarel Kışlak ve Çabukça (2002) tarafından yapılan bir araştırmada, empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumuyla ilişkisi incelenmiştir. Araştırmaya göre evlilik

uyumunun empati tarafından yordandığı gözlemlenmiştir. Fakat, cinsiyete bağlı olarak empati puanlarında değişiklik olmadığı saptanmıştır.

1.1.5.2. Yaş

Çeşitli çalışmalar, evlilik memnuniyetinin yaştan etkilenebileceğini bildirmektedir (Shakerian, 2010; Jose & Alfons, 2007). Yaş arttıkça evlilik doyumunun azaldığı, bu durumun orta yaşlı çiftlerin genç çiftlerden daha fazla evlilik sorunu bildirme nedenini açıklayabileceğini göstermektedir (Teimourpour vd., 2012). Fidanoğlu'nun (2006) evlilik uyumu, mizah tarzı ve kaygı düzeyi arasında bir ilişki olup olmadığını incelediği bir çalışmada, yaşın artmasıyla evlilik uyumu seviyelerinde azalma olduğu saptanmıştır. Ayrıca, evli kişilerle yapılan bir başka araştırmada evlilik uyumu ve karakter ile romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi incelenmiş, yaş arttıkça evlilik uyumu seviyelerinde azalma olduğu gözlemlenmiştir (Özaydınlık, 2014).

Fakat, orta yaşlı çiftlere kıyasla yaşlı çiftlerle yapılan bir başka araştırmada ise evlilik doyumunda artış olduğu tespit edilmiştir (Gorchoff vd., 2008). Bu durum, orta yaşlardaki çiftlerin evlilik ile alakalı sorumluluklarının ve çocuk yetiştirme ile ilgili finansal sorunlarının artmasının evlilik doyumunu düşürebileceği; yaşlılıkta ise çocukların evden ayrılması ile evlilik doyumunda artış görülebileceği şeklinde açıklanmaktadır (Tabatabaei vd., 2012). Ayrıca, evlilik uyumu ve yaş arasındaki ilişkiyi inceleyen bir başka çalışmada ise Yıldırım (1992), bu iki faktör arasında paralel bir ilişki bulmuştur. Yani, yaş arttığında evlilik uyumunun da arttığı gösterilmiştir.

Diğer taraftan, çiftler arasındaki yaş farkının çiftlerin anlayış ve cinsel aktiviteleri açısından önemli olabileceği, bu durumun da evlilik memnuniyetini etkileyebileceği bulunmuştur (Rahmani vd., 2009). Yapılan bir araştırmada, yaş arttıkça cinsel isteklerin değişebileceği ve eşlerin birbirlerinden farklı cinsel aktiviteler beklemesi nedeniyle aralarında uyumsuzluk oluşabileceği aktarılmıştır. Bu nedenle de daha geniş yaş aralığına sahip çiftler arasında evlilik memnuniyetinin az olabileceği düşünülmüştür (Shirmohamadi, 2004).

Fakat, bazı araştırmacılar bu iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulamamıştır (Guo & Huang, 2005). Fışılıoğlu'nun (1992) lisansüstü öğrencilerinde evlilik uyumunu incelediği bir çalışmada eşlerin yaşları ve ilişki uyumları arasında anlamlı ilişki olmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, Hamamcı'nın (2005) evliliğe dair inanç ve bilişsel çarpıtmaların evlilik uyumu ile olan ilişkisini incelediği çalışmada da evlilik uyumu ile yaş faktörü arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Son olarak, Küçükçelik'in (2015) evlilik

uyumu ile ilgili yaptığı bir araştırmasında bu sonuçlara benzer olarak evlilik uyumu ve yaş arasında bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir.

1.1.5.3. Eğitim

Literatürde, eğitimsel kazanımın evlilik uyumu ve doyumu ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Shakerian, 2010; Wagheiy vd., 2009). Yapılan bir araştırma, daha eğitilmiş çiftlerin daha az eğitilmiş çiftlere kıyasla daha yüksek seviyede evlilik doyumu yaşadığını göstermiştir (Madanianan & Syed Mansor, 2013). Araştırmacılar bu durumu, daha az eğitilmiş çiftlerle karşılaştırıldığında yüksek eğitim seviyesine sahip çiftlerin sosyal işleyişlerinin gelişmiş olması ile ilişkilendirmektedir. Ayrıca, bu durumun, iyi eğitime sahip kişilerin yaşamın gerçeklerini daha iyi anlayıp sorunlarını çözme ve çatışmalardan kaçma açısından donanımlı olması ile de açıklandığı görülmektedir (Tabatabaei, 2012).

Hoşgör Tüfekçi'nin (2013) evlilik uyumu ve çiftlerin öfkelerini ifade ediş tarzları ile ilgili yaptıkları bir çalışmada eğitim seviyesinin yükseldikçe evlilik uyumu seviyelerinin de yükseldiği saptanmıştır. Benzer şekilde, evli bireylerin uyum seviyelerini etkileyen faktörleri inceleyen başka bir çalışmada da eğitim seviyesi yükseldikçe evlilik uyumunun da arttığı fark edilmiştir (Yıldırım, 1992). Ek olarak, başka bir çalışmada eşlerin eğitim seviyelerinin yüksek olmasının evlilik uyumunu arttırdığı tespit edilmiş, aile içi şiddet ve dağılmayı azalttığı gözlemlenmiştir (Akhtar, 2009).

Bununla birlikte, eğitim seviyesinin düşük olmasının ilişkide anlaşmazlığa ve boşanmaya yol açabileceği düşünülmektedir (Jadiri vd., 2009). Özcan (2016) tarafından yapılan bir çalışmada, evlilik uyumu ve tolerans düzeyi arasındaki ilişkiyi incelenmiş ve eğitim seviyesinin artmasıyla evlilik uyumunun azaldığını gözlemlemiştir.

Çiftlerin eğitim seviyesi farklılıklarının evlilik uyumu ve evlilik işlevlerine etkisini inceleyen bir çalışmada çiftlerde evlilik uyumu düzeyinin ve evlilik işlevinin bazı bileşenlerinin farklı eğitim seviyelerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Shojaie & ark., 2019). Çalışmanın bulgularına göre, erkeklerin eğitim seviyesinin kadınların eğitim seviyesine göre daha yüksek olduğu çiftler için evlilik uyumunun daha ideal seviyede olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, çalışmada farklı eğitim seviyelerine sahip çiftlerin evlilik işlevlerinde bir fark olmadığı fakat eşit eğitim seviyelerine sahip çiftlerin duygusal ifade, iletişim, ekonomi ve mali işler açısından daha ideal düzeyde oldukları belirlenmiştir.

Diğer taraftan, bazı araştırmacılar evlilik uyumu ve eğitim düzeyleri arasında bir ilişki olmadığını belirtmektedir. Tutarel Kışlak ve Göztepe-Gümüş'ün (2012) duygu dışavurumu,

empati, depresyon ve evlilik uyumunu incelediği bir çalışmada evlilik uyumu ve eğitim seviyesi arasında anlamlı ilişki olmadığı gözlemlenmiştir. Muslima ve Herawati'nin (2018), öğrencilerin ve ailelerin özelliklerini, sosyal desteği, evlilik uyumunu ve evli öğrencilerin evlilik kalitesi üzerindeki ilişkisini ve etkisini analiz ettiği bir çalışmada evlilik kalitesi ile evlilik uyumu arasında pozitif bir ilişki olduğu gözlemlenirken eğitimin evlilik kalitesini etkilemediği tespit edilmiştir.

Eğitim başarısının evlilik doyumu üzerindeki etkisini inceleyen bir çalışmada ise eşin eğitim seviyesinin evlilik doyumunu önemli ölçüde etkilediği gözlemlenmiştir (Nwafor, 2009). Aynı eğitim seviyesine sahip olanların evlilik doyumu puan ortalamaları, farklı eğitim düzeyine sahip olanlardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Demografik değişkenlerin kariyeri olan ve kariyeri olmayan kadınların evlilik uyumunu nasıl etkilediğini inceleyen başka bir çalışmada da kadının eğitim düzeyinin evlilik kalitesini etkilediği belirlenmiştir (Akhter, 2021). Araştırmada, eğitimin kökleşmiş ayrımcılığı ve kadına yönelik şiddetle mücadelenin anahtarı olduğu ifade edilmektedir. Greenstein (1990), kadının daha iyi veya daha yüksek eğitim almasının evliliğin dağılma olasılığını azalttığını belirtmiştir. Literatür incelendiğinde, eğitimin direkt olarak evlilik uyumunu etkilemese de dolaylı olarak etkileyebildiği düşünülmektedir.

1.1.5.4. Çocuk sayısı

Çocuk sahibi olmak aile sistemi üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Örneğin, ebeveynlerin çocukları hakkında hissettiği gurur ve mutluluk olumlu etkiler yaratabildiği gibi kişisel zaman eksikliği veya çocuk bakımı gibi durumlar olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Bu durum da çiftler arasındaki ilişki kalitesini etkileyebilmektedir (Twenge vd., 2003).

Bazı çalışmalar, çocuk sayısındaki artışın, çiftler arasında iletişim eksikliğine, ebeveyn sorumluluklarındaki artışa ve depresyona neden olabileceği bu nedenle de evlilikte memnuniyetin dolayısıyla evlilik uyumunun olumsuz yönde etkileyeceğini göstermektedir (Hirschberger vd., 2009).

Bunların yanı sıra, Ödemiş'in (2008), ilköğretim öğretmenleri ile yaptığı bir çalışmada kişilerin iş tatmini ve evlilik uyumları gözlemlenmiştir. Bu çalışmada, çocuk sahibi olmayan katılımcıların evlilik uyumu seviyelerinin çocuk sahibi olanlara oranla daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Diğer taraftan, literatürde çocuk sayısının evlilik uyumunu etkilemediğini gösteren çalışmalara da rastlanılmaktadır. İlketenci'nin (2004), evli bireylerle yaptığı problem çözme becerileri ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelediği bir çalışmada çocuk sayısı ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı gözlemlenmiştir. Buna ek olarak, literatürde evlilik uyumu ile çocuk sayısı arasında anlamlı ilişkinin bulunmadığı birçok araştırmaya rastlanılmaktadır (Fışılıoğlu, 1992; Demiray, 2006; Çakır 2008).

1.1.5.5. Evlilik Süresi

Literatürde evlilik süresinin evlilik uyumuna etki edip etmediğini inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır.

Şener ve Terzioğlu'nun (2002) evli kişilerle yaptığı bir araştırmada, 21 yıla kadar evli kalan kişilerde evlilik süresinin artmasıyla evlilik uyumunun azaldığı saptanmıştır. Öte yandan, daha uzun süre evli kalan kişilerde ise evlilik uyumunun tekrar yükseldiği gözlemlenmiştir. Evlilik uyumu ile anneye bağlanma ilişkisi üzerine yapılan bir araştırmada evlilik uyumu puanları ile evlilik süresi arasında anlamlı farklar saptanmıştır (Küçükkaya vd., 2020). Ayrıca, Yalçın'ın (2014) sosyodemografik özellikler ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada, evlilikte ilk zamanlarda evlilik uyumunun daha düşük olduğu fakat evlilik süresi uzadıkça ve çocuklar evden ayrıldıkça evlilik uyumunun yükseldiği bulgulanmıştır. Ende İnce ve Güdücü Tüfekçi'nin (2015), yaptığı bir çalışmada da 6-10 yıl arası evli olan çiftlerde evlilik uyumunun daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Demiray (2006), yaptığı bir çalışmada evlilik uyumu ve evlilik süresi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu gözlemlemiştir.

Diğer taraftan, lisansüstü düzeydeki öğrencilerin evlilik süresi ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmada evlilik süresi ile evlilik uyumu arasında bir ilişki olmadığı, evlilik uyumunun zaman içerisinde oldukça sabit kaldığı tespit edilmiştir (Ghoroghi, Hassan & Baba, 2015). Bunun yanı sıra, evlilik süresi kısa, orta ve uzun olan 109 çift ile yapılan bir araştırmada psikolojik belirtiler, kişilik ve evlilik uyumu arasındaki ilişki incelenmiştir (Hafner & Spence, 1988). Araştırmanın sonuçları evlilik uyumunun zaman içinde oldukça sabit kaldığını göstermiştir.

Literatüre bakıldığında, evlilik süresinin evlilik uyumuna etki göstermediğini saptayan çalışmalar da bulunmaktadır. Fışılıoğlu'nun (1992) lisansüstü öğrenciler ile yaptığı bir çalışmada evlilik uyumu ile evlilik süresi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Karadağ'ın (2015) evlilik uyumu ile aile içi iletişim arasındaki ilişkiyi incelediği bir çalışmada da evlilik uyumu ve evlilik süresi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

1.1.5.6. Gelir Seviyesi

Literatürde gelir seviyesi ve evlilik uyumu arasında bir ilişki olup olmadığını inceleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Ekonomik sıkıntıların evlilikte istikrarsızlığın artmasına neden olabileceği düşünülebilir ve bu durum, düşük gelir seviyesinin evlilik ilişkisinde gücü azaltıp evliliği tehditlere karşı savunmasız yapabileceği ile açıklanabilir. Özellikle günümüz şartlarında ekonomi hayatımızda büyük yer etmektedir. Yüksek gelir seviyesinin hayatta daha az çatışma yaratabileceği olasılığı nedeniyle kişiler daha konforlu bir hayat için gelir seviyesine önem verebilmektedir. Böylelikle, gelir seviyesi evlilik hayatında önemli bir nokta haline gelmiştir.

Evlilik ilişkisinin düşük gelir seviyesinden negatif bir şekilde etkilenmesi bazı araştırmalarla desteklenmiştir. Şendil ve Korkut'un (2008) yaptığı bir araştırmada gelir düzeyinin azalmasıyla evlilik uyumunun da azaldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca paralel olarak, Dökmen ve Tokgöz'ün (2002) çalışmasında da daha düşük gelir seviyesinin daha düşük evlilik uyumu ve daha yüksek boşanma riski ile ilişkili bulunduğu belirlenmiştir. Yapılan bir başka çalışmada daha az gelirli çiftlerin evliliklerinin diğer evli çiftlere göre daha yüksek risk altında bulunduğu saptanmıştır (Lindahl ve ark., 1997). Bunların yanı sıra, ilk evliliği olan çiftlerde evlilik uyumunun düşük seviyelerde olması düşük gelir düzeyleriyle ilişkilendirilmiştir (Aktürk, 2006).

Öte yandan, ilk evliliği olmayan bireylerle yapılan araştırmalarda da literatürde benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Albrecht'e göre (1979) maddi zorluklar, yeniden evlilik yapan kişilerde strese neden olan ve evlilikte mutlu olmayı etkileyen en büyük sorunlardan biridir. Benzer şekilde, Booth ve Edwards'ın (1992) araştırmasında, düşük geliri olan ve yeniden evlenen bireylerin boşanma olasılıklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dahası, bu araştırmada gelir seviyesinin düşük olmasının yeniden evlenen bireylerin evlilik kalitesini de olumsuz etkilediği gözlemlenmiştir.

Gelir seviyesi ile ilgili yapılan bir başka çalışmada, hanedeki gelir seviyesi arttığında kadınların evliliklerini daha iyi değerlendirdikleri; çalışan kadınların ise evliliklerini genelde kötü değerlendirdikleri belirlenmiştir (Doğan, 1998). Ek olarak, Özden ve Celenb'in (2014) yaptığı bir araştırmada evlilik uyumunda farklı gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gözlenmediği belirlenmiştir. Diğer taraftan, evlilik doyumu ile gelir düzeyi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar ise aile gelir düzeyi ile kadın veya erkek için evlilik doyumu arasında bir ilişki olmadığı gözlemlenmiştir (Vannoy-Hiller ve Philliber, 1989; Glenn ve Weaver, 1978).

1.2. Affedicilik

Affedicilik kavram olarak incelendiğinde bir takım duygusal, bilişsel, davranışlar ve motivasyon gibi öğeleri öne taşıdığı gözlemlenmiştir. Yu vd. (1998), affetmenin bir davranış olarak görülmesinin arkasında sezgisel aşamalar zinciri olduğunu öne sürmektedir. Affetmek, bozulan ilişkileri yeniden kurmayı sağlayan ve uzun süreli, sağlıklı ilişkileri sürdürülebilir kılan bir süreç olarak da tanımlanmaktadır (Hope, 1987; Robinson, 1988). Toussaint vd. (2015) ise affediciliği sanat ve bilim dalı olarak tanımlamıştır.

Affediciliğin birey için birçok alanda olumlu etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Literatür, affediciliğin beden ve ruh sağlığı ile yaşam doyumunu kapsadığını saptamıştır. Ayrıca, evlilik ilişkisine olumlu katkı sağladığı ve daha affedici çiftlerin ilişkilerinde daha mutlu oldukları, birbirlerine karşı daha olumlu tutum sergilemeye eğilimli oldukları belirlenmiştir (Fincham vd., 2007; McNulty, 2008). Affetme Süreç Modeli'nde bu duruma karmaşık, adım adım bir süreç olarak yaklaşılmaktadır (Enright, 1991). Hargrave Affetme Modeli ise affetmeyi kırgınlıkların üstünden gelmede ve yakın ilişkilerde kaybolan güveni yeniden tesis etmede önemli bir faktör olarak değerlendirmektedir (Sells & Hargrave, 1998). Affetmenin Sosyal-Psikolojik Belirleyicileri Modeli, affetmeye motivasyonel ve olumlu sosyal davranışlardan oluşan motivasyonel bir sosyal-psikolojik faktör olarak yaklaşmaktadır (McCullough & ark., 1998).

Aydın (2017), affetmenin diğer insanların yanı sıra kendini affetmeye de yardımcı olduğunu ifade etmiştir. Fenell (1993) ise bir araştırmasında ilişkileri uzun ömürlü kılan faktörler arasında affetmek ve affetmeye açık olmanın olduğunu bildirmiştir.

Affediciliğin hangi şartlarda ve hangi insanları daha kolay affedebiliriz konularına yoğunlaşan araştırmalarda affetmek üzerinde birçok farklı etken bulunduğu gözlemlenmiştir. Mullet vd. (2015), bu etkenlerin yaş ve cinsiyet gibi demografik faktörler, gerçekleşen ihlalin unsurları, bağışlanacak kişi ile ilişkinin boyutu ve sorunlardan sonra yaşanan olaylar olarak sıralanabileceğini belirlemiştir.

Affediciliğin evlilik uyumuna etkilerini araştıran birçok çalışma olduğu belirlenmiştir. Brown (2003) ve Kendler (2003), bir başkasını affetmenin evlilik doyumu ile iyi oluş arasında pozitif bir ilişki olduğunu gözlemlemiştir.

1.2.1. Affedicilik ve Karanlık Üçlü Araştırmaları

Birkas vd. (2016) karanlık üçlü ve iki baş etme ölçeği kullanarak başa çıkma tercihleri üzerine yaptıkları çalışmada Makyavelizm ve Psikopatinin görev odaklı başa çıkmanın düşük olduğunu, ancak daha çok duygu odaklı başa çıkma ile ilişkili olduğunu bildirmiştir. Narsistik

özellik, duygu kontrollü başa çıkma ile daha pozitif korelasyon göstermiştir. Diğer bir araştırmada, Furnham vd. (2014) kamu ve özel kelime alanlarında karanlık üçlü kişilik özelliklerin yaygınlığı üzerine yaptıkları çalışmada, finans ve sigortanın daha yüksek düzeyde makyavel özellik gösterdiğini ortaya koymuştur.

Geng vd. (2018) psikopati ve narsisizmin daha yüksek düzeyde saldırganlık ve intikam gösterdiğini bildirmiştir. Saldırgan davranışlarda affetme düzeyinde psikopatik özellikler anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Bu nedenle, karanlık özelliklerin saldırganlık ve bağışlayıcılık üzerinde önemli ölçüde alakalı bir olumsuz etkisi olduğunu bildirmektedir. Ayrıca, Harms vd (2011), askeri okullarda yapılan üç yıllık bir çalışmada karanlık kişilik yapıları ile liderlik tercihleri arasında karmaşık bir ilişki bulunduğunu öne sürmüştür. Ayrıca, uygun müdahaleyi kullanarak kusurlu kişiliklerde iyi niteliklerin inşasına da işaret etmiştir.

Jonason vd. (2012) teorik olarak karanlık özelliklerin parlak tarafını açıklamıştır. Gregory House, Batman ve James Bond karakterlerini karanlık kişiliğe sahip olanlar olarak ve bu özelliklerin bireylere üreme ve hayatta kalma konusunda nasıl önemli faydalar sağladığını eleştirel olarak değerlendirmişlerdir. Papageorgiov vd. (2019) çalışmalarında narsisizm karanlık özelliğinin yüksek zihinsel dayanıklılık ve deneyime açıklık gösterdiğini, dolayısıyla dolaylı olarak depresyon oluşumunu azalttığını bildirmiştir. Bu nedenle, daha yüksek güven ve kontrol seviyeleri nedeniyle eşik altı narsisizm daha sağlıklı bulunmuştur.

1.2.2. Affedicilik ve Evlilik Uyumu

Literatürdeki araştırmalar yüksek düzeyde affetmenin evlilik uyumu ile olumlu bir ilişkiye sahip olduğunu bildirmektedir. Gaur ve Bhardwaj'ın (2015) empati, affedicilik ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelediği bir çalışmada affetme ile evlilik uyumu arasında pozitif bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca bu araştırmada, evlilik ilişkisinde affetme açısından erkekler ve kadınlar arasında önemli cinsiyet farklılıklarının olduğu belirlenmiştir.

Evliliklerinde belirli bir suça maruz kalmış evli çiftlerde affetmenin yordayıcı değişkenlerini araştıran bir çalışmada kadınların suçu erkeklere oranla daha incitici bulduğu ve suçun şiddetinin artmasına paralel olarak affetmenin zorlaştığı gözlemlenmiştir (Taysi, 2010).

Sohrabi ve vd. (2013) evli öğrencilerde bağlanma stillerinin aracı rolüne ilişkin olarak affetme eğilimi ve evlilik doyumu arasında ilişki olup olmadığını inceleyen çalışmasında bağlanma stili ve affetme düzeyi ile evlilik doyumu arasında anlamlı ilişki olduğunu saptamıştır. Ayrıca, Şahan (2021), evli çiftlerin hayatlarını ve ilişkilerini olumsuz yönde etkileyen (ihmal ve istismar, sadakatsizlik, ekonomik sorunlar, alkol ve kumar gibi bağımlılıklar vb.) ve affetmekte

zorlandıkları deneyimleri, bu olayları aşmak için neler yaptıkları ve nasıl tepki verdiklerini inceleyen çalışmasında, affedilemeyen bir yaşantının olmasıyla yaşanan sorunlara küserek tepki vermenin evlilik doyumunu yordayan değişkenler olarak belirlemiştir.

Diğer taraftan, travma sonrası stres semptomları ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmada travma sonrası stres bozukluğu yaşayan kişilerin diğer kişilere göre daha düşük evlilik doyumu ve bağışlayıcılık bildirdiği gözlemlenmiştir (Solomon vd., 2009). Ayrıca, katılımcı erkeklerin affetme düzeyi algısının travma sonrası semptomları ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye aracılık ettiği belirlenmiştir.

1.3. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri

Kişiliği tanımlayabilmek için birçok kuram geliştirilmiştir. Allport (1966), kişiliği tanımlayan ilk kuramcılardan olarak öne çıkmaktadır. Allport'a göre kişilik özellikleri, belirli yatkinlik etkenleri ile farklı zaman dilimlerinde gerçekleşen benzer durumlara benzer tepkiler vermek olarak tanımlanmıştır.

Kişiliği tanımlarken kişilikte normallik veya patolojilik de sorgulanan konulardan biri olmuştur. Kowalski (2001) tarafından yapılan sınıflandırmada, toplumda diğer insanlar tarafından rahatsız edici bulunan üç tür kişilik özelliği bulunmaktadır. Bunlar, makyavelizm, narsisizm ve psikopatidir. Karanlık Üçü kavramı kötücül olarak adlandırılan bu üç kişilik özelliğinden oluşmaktadır. Psikopati ve Narsisizm klinik olarak araştırılan kavramlar olsa da Karanlık Üçlü boyutları olarak ölçüldüklerinde eşik altı (subklinik) kişilik özellikleri olarak kabul edilmektedir (Aghababaei & Blachnio, 2015). Narsisizm ve Psikopati ise klinik alanda Narsisistik Kişilik Bozukluğu ve Antisosyal Kişilik Bozukluğu olarak sınıflandırılırlar. Kişilik bozuklukları, kişilik özelliklerinden farklı olarak daha katı ve değişmez olarak görülmekte ve kişinin işlevselliğini bozmaktadır. Bu bağlamda, Narsisizm ve Psikopati eşik altı olarak kabul görmektedir (Furnham & Crump, 2005).

Manipülatif kişilik olarak da bilinen Makyavel kişilik özellikleri Richard Christie'nin Machiavelli'nin orijinal kitaplarından ifadeler seçmesinden ortaya çıkmıştır (Christie & Geis, 1970). Christie, makyavel kişilik özelliklerine ilişkin, yanıtlayanların güvenilir farklılıklar göstererek bu ifadeleri normal kişilik ölçüsüne dönüştürmüştür. Daha ileri araştırmalar, bu ifadeler katılan katılımcıların laboratuvar ve günlük hayattaki çalışmalarında daha soğuk ve manipülatif bir şekilde davranmaya daha yatkın olduklarını göstermiştir (Christie & Geis, 1970).

Subklinik veya “normal” narsisizm yapısı ise Raskin ve Hall'un (1979) DSM tarafından tanımlanan kişilik bozukluğunun subklinik bir versiyonu şeklinde tanımlanmıştır. Klinik düzeyde olmayan özellikler arasında büyülenme, yetki, baskınlık ve üstünlük bulunmaktadır. Maddeler, geniş öğrenci örneklemeleri üzerinde incelenmiş ve Narsisistik Kişilik Envanteri'nde (NPI) birleştirilmiştir. Klinikten subklinik yapıya geçiş, güçlü bir araştırma literatürü tarafından iyi bir şekilde desteklenmektedir (Morf & Rhodewalt, 2001).

Psikopatinin subklinik alana adaptasyonu, belirtilen üç kişilik özelliği arasında en yenisidir (Hare, 1985; Lilienfeld & Andrews, 1996). Merkezi karakter unsurları, düşük seviyede empati ve kaygı ile yüksek seviyede dürtüsellik ve heyecan aramak olarak belirtilmiştir. Yapılan incelemelerde kullanılan özbildirim formlarına dayanarak, klinik olarak teşhis edilen psikopatları psikopat olmayanlardan ayıran maddelerden oluşturulmuştur (Hare, 1985). Daha sonra suç teşkil etmeyen örnekleme subklinik psikopati özellikleri doğrulanmıştır (Forth vd., 1996).

Karanlık Üçlü, subklinik düzeyde üç sosyal açıdan olumsuz ve istenmeyen kişilik özelliğinin, yani Makyavelizm, psikopati ve narsisizmin bir takımıydı olarak kavramsallaştırılmıştır (Paulhus ve Williams, 2002). Makyavelizm, kişilerarası manipülasyon, ahlak eksikliği ve çıkarıcı ilişkiler kurmak gibi bireysel özellikleri içerir; psikopati, bir dizi kişilerarası, duygusal ve davranışsal tiksindirici özelliğe atıfta bulunur ve narsisizm, büyüklük duygusu, sömürücü yetki, baskınlık ve üstünlük duyguları ile karakterize edilir (Christie ve Geis, 1970; Hare ve Neumann, 2008; Campbell ve Miller, 2011). Karanlık Üçlü özelliklerinin ayırt ediciliği geniş çapta araştırılmıştır, ancak Karanlık Üçlü özelliklerinin altında yatan bireysel profiller hakkında çok daha az şey bilinmektedir (Bertl vd., 2017; Jonason vd., 2011; Jones ve Figueedo, 2013; McLarnon vd., 2017). Karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip kişilikler, bir veya daha fazla Karanlık Üçlü faktöründe diğerlerinden daha yüksek puan aldığından, tüm bireylerde ne statik ne de eşittir, bu nedenle Makyavelizm, psikopati ve narsisizm puanlarına göre farklılaştırılabilen farklı alt grupların var olması makul görünmektedir (Furnham ve ark., 2013).

Değişken merkezli bir yaklaşım kullanan Karanlık Üçlü araştırmaları, yanlış sonuçlara yol açabilir, çünkü altta yatan süreçler tüm bireyler arasında evrensel olarak görülür ve bu da bireysel farklılıkların göz ardı edilmesine sebebiyet verebilir (Chabrol vd., 2015). Buna karşılık, kişi merkezli yaklaşım, bireylerin dinamik bir karmaşık sistem olarak karanlık kişilik özelliklerini bütünsel olarak değerlendirilmesinin bir sonucu olabilecek belirli kategorileri oluşturmaya imkan sağlayabileceği düşünülmektedir (Garcia ve MacDonald, 2017). Karanlık kişiliklerin klinik olmayan doğası göz önüne alındığında, Karanlık Üçlü özelliklerinin kişi

merkezli bir yaklaşım kullanarak kategorik bir perspektiften ele alınması hem teorik hem de pratik düzeyde değerli bilgiler sağlayabileceği düşünülmektedir (Dinic vd., 2019).

1.3.1. Narsisizm

Narsisizm kelimesi, Yunan Mitolojisine göre suda gördüğü yansımasına aşık olan ve kendisine bakarak mutsuz bir şekilde ölen Narsissus'dan gelmektedir ve kendi bedenine duyulan cinsel haz ile ilişkili olarak psikanalitik teoride bir kavram haline gelmiştir (Ellis, 1898).

Freud Narsisizmi ikiye ayırmıştır (Freud, 1914). Freud'a göre, birincil narsisizm sağlıklı bir gelişim için gereklidir. Oto-erotik dönem olarak adlandırılan, bebeklikte bireyin kendisini dış dünyadan ayırmadığı dönemde libido sınırlı ve egoda saklanmaktadır. Fenichel (1955), bu dönemde libidal enerjinin içsel tatmin ve ihtiyaçlara odaklanmasına ego libidosu ismi verildiğinden bahsetmektedir. Birincil narsisizmin azalmasıyla birlikte nesne bağlanmaları başlamakta ve nesne ilişkileri gelişmektedir. Gelişme döneminde birey, bakım veren kişiden bir travma gördüğünde nesne libidosu geri çekilmekte ve dış nesnelerden uzaklaşıp tekrardan egoya yatırım yapmaktadır. Freud'a göre bu gerileme durumu ikincil narsisizm olarak tanımlanmaktadır (Freud, 1914).

Klinik psikolojide Narsisizm, anormal benlik saygısı olan kişileri tanımlamakta kullanılan narsistik kişilik bozukluğudur. Kernberg (1975), narsisizmin başlıca özelliklerinin büyülenmecilik, bencillik, hayranlık duyulmaya ihtiyaç duymak ve anormal takdir alma ihtiyacı duymak olduğundan bahsetmektedir. Literatürdeki araştırmalar, narsisizmin çocuğun kullanıldığı aile ortamında geliştiğini göstermektedir (Kernberg, 1975; Akt., Levy & ark., 2011). Buna göre, narsisizm, ebeveynlerin tutarsız uygulamalarının ve çocuğu kullanmalarının sonucunda çocuğun reddedici ebeveynine karşı savunmaya geçip kendi benliğini yüceltmesiyle telafi edici bir işlev göstermektedir.

Narsisizmin sosyal ilişkiler üzerindeki özellikle de romantik ilişkilerde oldukça etkisinin olduğu bilinmektedir. Pincus ve Roche (2011), narsisizmin romantik anlamda kısa süreli ilişkilerde çekicilikle ilişki olduğunu fakat uzun vadede ilişki sorunları ile bağlantılı olduğunu belirtmektedir.

Lelord ve Andre (2009), narsistik kişilik özellikleri bulunan kişilerin ayrıcalıkları hak ettiklerini düşündüğünü ve buna paralel olarak ayrıcalıklar kendilerine verilmediğini kızıp öfkelenediklerini ifade etmektedir. Bu bağlamda, bu kişiler amaçlarını gerçekleştirmek için de diğerlerini kullanıp sömürmeye daha eğilimli olmaktadır.

Ackerman vd. (2011) narsisizmin “Liderlik/Otorite, Grandiyöz Gösterişçilik ve Hak İddia Etme/Sömürücülük” olmak üzere 3 boyutlu olduğunu ifade etmektedir. Narsisizmin en işlevsel boyutunun Liderlik/Otorite boyutu olduğu iddia edilmektedir. Ackerman ve arkadaşları bu durumu, bu boyutun uyumluluk kavramıyla negatif ilişkili olduğu fakat nevrotiklik ve antisosyal davranışlarla ilişkili olmaması ile açıklamaktadır. Dahası, bu boyutun sosyal yetkinlik ve özsaygı gibi kavramlarla pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur. Öte yandan, narsisizmin işlevsel olmayan yönü olarak kabul eden Hak İddia Etme/Sömürücülük boyutunun, antisosyal davranışlar ve nevrotiklik ile pozitif ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Son olarak Grandiyöz Gösterişçilik boyutunun işlevsellik açısından ortada yer aldığı, özsaygı ve dışadönüklülük gibi olumlu kavramlarla ilişkili olmasıyla birlikte makyavelizm ve zarar veren davranışlarla da ilişkili olduğu belirlenmiştir (Ackerman vd., 2011).

Bu boyutların dışında, Giacomini ve Jordan’a göre (2016) narsisizmin yaygın kullanılan bir başka modelinde “Grandiyöz ve Kırılgan” olarak adlandırılan iki farklı boyutu daha bulunmaktadır. Kibir ve sömürücülük ile bağdaştırılan Grandiyöz Narsisizm (Giacomini & Jordan, 2016) aynı zamanda dışadönüklük ve yaşam memnuniyetinin daha yüksek olmasıyla ilişkilendirilmektedir (Chan & Shorter, 2014). Öte yandan, hassaslık ve nevrotiklik ile tanımlanan Kırılgan Narsisizm ise (Giacomini & Jordan, 2016) uyumsuzluk, makyavelizm ve psikopati ile ilişkilendirilmektedir.

1.3.2. Makyavelizm

Makyavelizm kavramı, 16. Yüzyıl siyasi stratejisti Niccolo Machiavellinin ismini almıştır ve bu kavram hakkındaki anlayış esas olarak onun yazılarına dayanmaktadır (Jones & Paulhus, 2011). Makyavelizmin, manipülasyon ve diğer insanları sömürme isteğiyle karakterize olduğu bilinmektedir. Araştırmacılar, makyavelist kişilerin karar alırken bu kararın duygusal sonuçlarından çok pratik sonuçlarına odaklandığını gözlemlemiştir (Zeigler-Hill & Vonk, 2015).

Scott vd. (2016), makyavelizmin düşük uyumlulukla ilişkili olduğunu ve makyavelist bireylerin sosyal normlara uymak veya partnerlerini manipüle etmek için ilişki kurabileceğini belirtmektedir. Vangelisti vd. ise (1991), makyavelist bireylerin durumlardan duygusal olarak uzak kalmalarıyla birlikte manipülasyon yaparken arkadaşça yöntemlerle suçluluk duygusunu kullandıklarını gözlemlemiştir. Pinto ve Kanekar (1990) ise makyavelist kişilerin hedeflerine ulaşmak için diğer insanları birer araç olarak gördüklerini savunmaktadır. Jones ve Paulhus (2011), makyavelist kişilerin dürtüsel davranışlarını kontrol ederek ilişkilerini gelecekte

yararlanabilecek şekilde kurmaya çalıştığından söz etmektedir. Bu sebeple, başkalarıyla ilişkilerinin daha düşük ilişki memnuniyeti ile sonuçlanabileceği düşünülmektedir.

Literatürde, makyavelizmin birçok farklı boyuttan oluştuğunu gösteren çalışmalara rastlanılmaktadır. Corral ve Calvete (2000), makyavelizmin “Pozitif Kişilerarası Taktikler, Negatif Taktikler, İnsan Doğasına Pozitif Bakış ve İnsan Doğasına Alaycı Bakış” olmak üzere dört boyuttan; Monaghan vd. (2016), makyavelizmin “Taktikler ve Görüşler” olarak iki boyuttan oluştuğunu belirtmektedir.

1.3.3. Psikopati

Günümüzde psikopati kavramı, büyük oranla Cleckley’in (1976) psikopatları sömürücü, dürtüsel ve başkalarına karşı empati duyamayan olarak tanımlayan anlayışına dayanmaktadır. Buna göre, psikopati puanları yüksek olan kişiler makyavelizm ve narsisizm ile benzer olarak başkalarına karşı duygusuz davranmaktadırlar. Fakat, makyavelizm ve narsisizmden farklı olarak psikopati kavramı, dürtüsellik ve buna bağlı olarak öz kontrol eksikliği ile ilişkili görülmektedir (Hall & Benning, 2006).

Fowles (2018), psikopatinin iki farklı ve birbiriyle ilişkili faktörü tanımladığını belirtmektedir. Birincil psikopati, yüzeysel cazibe, görkemlilik, suçluluk eksikliği ile manipülatif tutumları olan kişileri tanımlamaktadır. İkincil psikopati ise, sorumsuz bir yaşam tarzı ile uğraşan, uzun vadeli planlama yapamayan ve antisosyal eğilim gösteren kişileri tanımlamaktadır (Fraley vd., 2011). Sonuç olarak, psikopatide yüksek puan alan kişilerin akıllarında stratejik plan veya uzun vadeli amaç olmadan başkalarına karşı duygusuz davranabildiği gözlemlenmektedir (Jones & Paulhus, 2014). Cleckley de (1976), psikopatide yüksek puan alan kişilerin genellikle deneyimlerinden ders almadığını, benmerkezci ve güvenilmez olduğundan bahsetmiştir.

Literatürde, psikopati boyut bazında incelendiğinde birçok ayırım görülmektedir. Berg vd. (2013) tarafından ortaya atılan “Birincil ve İkincil” boyutlarında birincil psikopatide kişiler duygu düzenlemede daha başarılı olarak tanımlanmakta, ikincil psikopatide ise kişiler daha dürtüsel ve saldırgan olarak gösterilmektedir. Hare ve Neumann (2008) tarafından ortaya atılan, bir başka psikopati modelinde ise psikopatinin “Kişilerarası, Duygulanım, Yaşam Biçimi ve Antisosyal” olmak üzere dört farklı boyutu açıklanmaktadır. Bu modele göre kişilerarası boyutundan yüksek puan alan kişiler genellikle yanıltıcı ve manipülatif; duygulanım boyutundan yüksek puan alan kişiler genellikle davranışları sonucunda pişmanlık duymamak olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda, yaşam biçimi boyutu sorumsuz ve dürtüsel davranma eğilimi yüksek olan kişileri tanımlarken antisosyal boyutundan yüksek puan alan kişilerin suça

yatkınlığı olduğu ve davranışlarını kontrol etmede zorlandığı belirtilmektedir. Hare ve Neumann (2008), kişilerarası ve duygulanım boyutlarının yüksek oranla birincil psikopatiye benzediğini belirtmektedir. Ayrıca, yaşam biçimi ve antisosyal boyutlarının ise ikincil psikopatiye benzediğini ifade etmektedir.

1.3.4. Karanlık Üçlü ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Psikopati, Makyavelizm ve narsisizm, karanlık üçlü kişilik yapısı tarafından kapsanır, çünkü duygusuz-manipülasyon, kendini terfi etme eğilimleri ve normları ihlal eden eylemler, aldatma ve saldırganlık gibi önemli özelliklerin ortak bir çekirdeğini paylaşırlar (Furnham, Richards & Paulhus, 2013; Paulhus & Williams, 2002). Ancak bu özelliklerin örtüşmesine rağmen her birinin kendine özgü özellikleri vardır ve farklı alt boyutlardan oluşur. Psikopati heyecan arayan davranışlar, sahtekârlık, benmerkezcilik, manipülasyon ve antisosyal davranışlarla karakterize edilir (Hare, 1993); Makyavelizm, sömürücü davranış, samimiyetsizlik ve duygusuzluk ile karakterize edilir (Christie & Geis, 1970); narsisizm ise teşhircilik, üstünlük duygusu, hakimiyet ve hayranlık arayışı ile karakterize edilir (Morf & Rhodewalt, 2001; Raskin & Terry, 1988).

Son yıllarda karanlık üçlü kişilik özelliklerine yönelik araştırmaların sayısının arttığı görülmektedir (Watts vd., 2017; Muris vd., 2017). Daha fazla güven, bağlılık, kontrol ve fiziksel aktivite gibi karanlık üçlü kişilik özelliklerinde yüksek puan almanın avantajlarını gösteren belirli bir literatür olmasına rağmen (Sabouri vd., 2016a, 2016b), karanlık üçlü kişilik üzerine yapılan araştırmaların çoğu olumsuz sonuçlara odaklanmıştır (Kennealy vd., 2010). Bununla birlikte, karanlık üçlü kişilik özelliklerinden yüksek puan alan bireylerin maruz kalabileceği olumsuz duygusal sonuçlara nispeten az önem verilmiştir. Sadece toplumu etkileyen sonuçların değil, aynı zamanda depresif belirtiler gibi karanlık üçlü kişilik puanları yüksek olan bireyleri etkileyebilecek kişisel sonuçların da dikkate alınmasının önemli olduğuna inanıyoruz. Bu bağlamda, daha önce yapılan bir dizi çalışma, depresyon ile üç karanlık üçlü kişilik özelliğinden bazıları arasındaki ilişkiyi ayrı ayrı araştırmıştır (Al Aïn vd., 2013; Stinson, Becker & Tromp, 2005). Bu ilişkiyi anlamak için, üç kişilik özelliğinin ve alt boyutlarının eş zamanlı analizini kapsayan karanlık üçlü kişilik terimini karakterize etmek gerekir (Jones ve Paulhus, 2017).

Stinson vd. (2005) aşırı psikopatik gruplarda depresif belirtilerin yaygın olduğunu gözlemlemiştir. İkincisi, Makyavelizm ile ilgili olarak, bazı çelişkili bulgular olsa da, bunlar her iki kavram arasında olumlu bir ilişki göstermede daha tutarlı olma eğilimindedir. Örneğin,

Al Ain vd. (2013) Makyavelizm Ölçeği toplam puanı (Christie & Geis, 1970) ile Beck Depresyon Envanteri toplam puanı (Beck, Steer & Brown, 1996) arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. Son olarak, narsisizm üzerine odaklanan araştırmalar, bu özellik ile depresyon arasında bir ilişki bulunmadığını göstermiştir (Jonason vd., 2015). Bunun nedeni, narsisizmin -uyumsuz davranışla ilişkili olmasına rağmen- aynı zamanda öznel iyi oluşla da ilişkili olması olabilir (Rose ve Campbell, 2004). Bildiğimiz kadarıyla, yalnızca bir çalışma, üç karanlık üçlü kişilik özelliği ile depresyon arasındaki ilişkiyi araştırdı (Jonason vd., 2015). Bu çalışmada, Jonson vd. (2015) depresyon ile psikopati ve Makyavelizm özellikleri arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. Ancak bu çalışma, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin farklı alt boyutlarını dikkate almamış ve genel iyilik hali ölçütlerine odaklanmıştır. Her alt boyutun farklı özelliklerle ilişkili olduğu göz önüne alındığında, daha spesifik sonuçlara varmak ve bulguların olası klinik ve sosyal etkilerini tam olarak anlamak için bunların her birini ayrı ayrı analiz etmek önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada karanlık üçlü kişilik özelliklerinin tüm alt boyutlarına odaklanılmıştır. Daha önceki araştırmalar, karanlık üçlü kişilik özelliklerini oluşturan kişilik özelliklerinde cinsiyet farklılıklarını ortaya çıkarmıştır. İlk olarak hem klinik hem de toplum örneklemelerinde psikopati ile ilgili olarak, bu özelliğin erkeklerde kadınlardan çok daha güçlü olduğu gösterilmiştir (Cale & Lilienfeld, 2002; Nicholls vd., 2005). İkinci olarak, Makyavelizm ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi analiz eden az sayıda çalışma olmasına rağmen, bunlar da erkekler için kadınlardan daha yüksek puanlar göstermiştir (Krampen vd., 1990). Son olarak, 355 çalışmanın dahil edildiği bir meta-analiz aracılığıyla Grijalva ve ark. (2015) erkeklerin narsisizm konusunda kadınlardan daha yüksek puan aldığını bulmuştur. Bu önceki bulguların tümü, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin çalışmasına cinsiyet farklılıklarının dahil edilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Karanlık kişiliklerin altında yatan içsel özellikler, risk alma potansiyelini arttırmaktadır (Malesza ve Ostaszewski, 2016). Bu bağlamda, araştırmalar Karanlık Üçlü özellikleri ile riskli araç kullanmaya yönelik finansal risk alma eğilimi, madde kullanımı ve hiperseksüellik gibi sağlık açısından riskli faaliyetler, sorunlu medya kullanımı ve saldırganlık zorbalık ve siber zorbalık dahil olmak üzere diğer sapkın davranışlar arasında güçlü ilişkiler bulmuştur (Czarna vd., 2018; Stenason ve Vernon, 2016; Kırcaburun vd., 2019). Spesifik olarak, Makyavelizm, psikopati ve narsisizmin riskli davranışlar üzerindeki etkisi konusunda bazı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Araştırmalar hem psikopatinin hem de narsisizmin risk alma faaliyetleriyle ilgili en zararlı karanlık kişilik özellikleri olduğunu kanıtlamış, ancak risk düzeyi bakımından aralarında bazı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Bazı araştırmacılar, psikopatı sosyal olarak en

istenmeyen özellik olarak işaret etmektedir ve davranışsal düzensizlik ve proaktif saldırganlık ile diğer ikisinden daha güçlü bir şekilde bağlantılı bulunmaktayken, narsisizm ego-tehdit ve reaktif saldırganlık ile daha güçlü bir şekilde bağlantılı incelenmektedir (Czarna vd., 2018). Makyavelizm, risk alma faaliyetleriyle tutarsız bir ilişki göstermektedir. Bazı çalışmalar Makyavelizm'in saldırganlık gibi belirli riskli davranışlarla en güçlü şekilde ilişkili faktör olduğunu gösterirken, farklı araştırmalar risk alma faaliyetleriyle anlamlı ilişkiler bulamamıştır (Malesza ve Ostaszewski, 2016). Bununla birlikte, Furnham ve ark. (2013) üç Karanlık Üçlü faktörü ile tespit edilen yapılar veya özellikler ile riskli davranışlar arasındaki ilişkilerin her birinin riskli davranışın türüne bağlı olarak değişebileceğini belirtmiştir. Kişi merkezli bir yaklaşımdan yola çıkarak riskli davranışın türüne göre yalnızca ilişkilerin değil, aynı zamanda faktörlerin her biri üzerindeki puan düzeylerinin değişebileceğinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, şimdiye kadar yürütülen ve yayınlanan çalışmaların çoğu, Karanlık Üçlü ile riskli davranışlar arasındaki ilişkiye ışık tutmak için bir tür riskli davranışa odaklanmakta veya Karanlık özellikleri dürtüsellik veya heyecan arama gibi diğer kişilik özellikleriyle karşılaştırmaktadır (Jauk & Dieterich, 2019).

1.4. Karanlık Üçlü, Affedicilik ve Evlilik Uyumu ile İlişkili Yapılan Araştırmalar

Karanlık üçlü kişilik özelliklerini kısa süren ilişkiler ve evlilikler üzerinden değerlendiren araştırmalara bakıldığında makyavelizm, narsisizm ve psikopati kişilik özelliklerinin uyuma negatif yönlü etkileri olduğu görülmektedir. Bu konuda evlilik öncesi ilişkiler özelinde yapılan bir araştırmanın sonuçları karanlık üçlü kişilik özelliklerinin hepsi ile ilişki uyumu arasında negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur (Smith vd., 2014). Paulhus ve Williams (2002) tarafından yapılan bir başka araştırmada da evli çiftlerde evlilik uyumu incelenirken evlilik doyumu ve uyumluluk ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında ters ilişki olduğu gözlemlenmiştir.

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ortak özellikleri incelendiğinde kişisel çıkar ve empati düzeyindeki düşüklük göze çarpmaktadır. Karanlık üçlü kişilik özelliğine sahip kişiler özelinde yapılan bir çalışmada bu kişilerin ilişkilerinde partnerlerine genellikle yalan söyleme ve tehdit etme gibi duygusal şiddet uyguladığı gözlemlenmiştir (Romero vd., 2013). Ayrıca, bu özelliklere sahip kişilerin uzun süreli ciddi ilişkilere istekli olmadığı belirlenmiştir (Foster vd., 2006).

Birçok insan için evlilik doyum ve mutlulukla başlar, ancak yavaş yavaş yokuş aşağı kayar ve hatta sıkıntıya neden olmaktadır. Çoğu insan hayatlarının bir noktasında evlilik kararı verir (Oliver, Bjorksten ve John, 1984), ancak ilk evliliklerin yaklaşık üçte ikisinin ayrılık veya

boşanma ile sonuçlanması söz konusu olur (Jonason, Koenig ve Tost, 2010). Bu nedenle, araştırmacılar, sürdürülebilir ve sağlıklı bir evlilik ilişkisini teşvik edebilecek faktörlerle ilgili araştırmalar yapmışlardır. Bugüne kadar, ırk ve cinsiyet (örn., Udry, 1966), din (örn., Call & Heaton, 1997), eğitim (örn., Karney & Bradbury, 1995), kişilik (Back & Vazire, 2015) ve evlilik yaşı (Booth, Johnson ve Edwards, 1983) dahil olmak üzere birçok faktörün çiftin evlilik uyumu ile ilişkili olduğu gösterilmiştir.

Kişilik özellikleri evlilik uyumunu korumada hayati bir rol oynamaktadır (He, Wang, Xing ve Yu, 2018; Karney ve Bradbury, 1995). Back ve Vazire (2015) kişiliğin sosyal sonuçlarını inceleyerek kişiliğin yakın ilişkilerde önemli bir rol oynadığını vurgulamıştır. Kişiliğin yakın ilişkiler üzerindeki etkilerini inceleyen çok sayıda araştırma Beş faktörlü özelliklerini kullanmıştır (Gattis, Berns ve Simpson, 2004; Karney ve Bradbury, 1995; Mund, Finn, Hagemeyer ve Neyer, 2016). Beş faktörlü kişilik özelliği arasında, nevrotikliğin evlilik uyumu ile negatif olarak ilişkili en etkili ve tutarlı özellik olduğu bulunmuştur (Dyrenforth vd. 2010; Solomon ve Jackson, 2014). Ayrıca, yüksek düzeyde nevrotikliğin, ilişki doyumsuzluğu, çatışma, istismar ve hatta ilişki sonlandırma ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Donnellan, Larsen-Rife, & Conger, 2005; Karney ve Bradbury, 1995). Nevrotik bireylerin, ilişkilerde olumsuz yorumlama yanlılığı için daha olumsuz açıklamalar gösterdikleri de bulunmuştur (Finn, Mitte ve Neyer, 2013). Daha önceki araştırmalar, diğer dört özellik ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiye yönelik farklı sonuçlar bulmuştur (Dyrenforth vd., 2010; Neyer, Mund, Zimmermann ve Wrzus, 2014; Watson ve Hubbard, 1996).

Yapılan güncel araştırmalar beş faktörlü kişilik özelliklerinin insan doğasının olumlu yönlerini aşırı vurguladığını ve bu nedenle bireyin sosyal bir kişi olarak kişiliğinin tüm yönlerini yansıtamayacağını göstermiştir (He vd., 2018; Muris, Merckelbach, Otgaar ve Meijer, 2017). Araştırmalarda karmaşık gerçekliklerle karakterize edilen kişilik özelliklerinin daha detaylı incelemesi gerektiği öne sürülmüştür (Furnham, Richards ve Paulhus, 2013; Muris vd., 2017). Son yıllarda önerilen karanlık üçlü kişilik özellikleri, insanların karmaşık gerçeklerine odaklanır ve kişilik ile yakın ilişkileri incelemek için yaygın olarak kullanılır (Muris vd., 2017; Paulhus & Williams, 2002; Smith vd. 2014). Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin beş faktörlü kişiliğe göre bir avantajı, bireysel kişiliğin bütün resmini yansıtabilmesi ve pratik öneme sahip olmasıdır (Furnham vd., 2013; Muris vd., 2017). Paulhus ve Williams (2002) karanlık kişiliğin özü olarak Makyavelizm, narsisizm ve psikopati özelliğini önermiştir. Bu üç kişilik özelliği (Karanlık Üçlü), olumsuz davranışsal ve zihinsel performans kalıplarıyla ilişkilendirilmiştir (Paulhus ve Williams, 2002). Örneğin, Makyavelist özelliği yüksek bireyler, manipülatif,

acımasız ve pragmatik olma eğilimindedir; psikopatisi yüksek bireyler genellikle heyecan arama, dürtüsellik ve empati eksikliği ve sorumluluk duygusu ile karakterize edilir; narsisizmi yüksek olan bireyler kibir, baskınlık, benmerkezcilik, küçümseme ve küstahlık ile ilişkilidir (James, Kavanagh, Jonason, Chonody ve Scrutton, 2014). Yapılan son araştırmalar karanlık üçlü kişilik özellikleri ve yakın ilişkiler arasında ilişki bulmuştur. Örneğin, araştırmalar Makyavelizm ve psikopatinin yakın ilişkilerin kalitesiyle olumsuz yönde ilişkili olduğunu bulmuştur (Ali ve Chamorro-Premuzic, 2010; Jonason, Li ve Buss, 2010). Çalışmalar ayrıca karanlık üçlünün, özellikle Makyavelizm ve psikopatinin, genellikle ilişkinin sona ermesini gerektiren iletişimdeki çatışmaları yordadığını göstermiştir (Horan, Guinn ve Banghart, 2015). Öte yandan, narsisizm ve yakın ilişkiler arasındaki ilişki belirsizliğini korumaktadır (Furnham vd., 2013; Muris vd., 2017). Back ve Vazire (2015), kişilik ve sosyal sonuçlar arasındaki ilişkiyi açıklayabilecek mekanizmayı keşfetmenin önemli olduğunu vurgulamıştır. Bununla birlikte, şimdiye kadar karanlık özellikler ve yakın ilişki sonuçları arasındaki ilişkinin altında yatan mekanizma konusunda sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir.

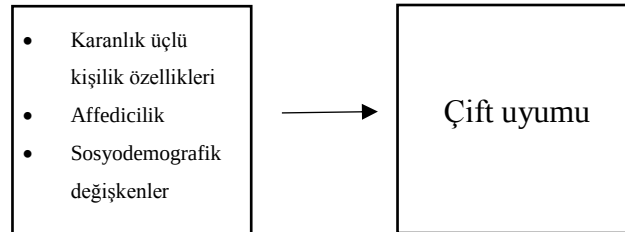
BÖLÜM 2: YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni evli erişkin bireylerden oluşmaktadır. Evrenden yola çıkarak, İstanbul’da yaşayan ve internet erişimi olan katılımcılardan oluşan 309 kişinin verilerinin geçerli olduğu görülmüş ve araştırmanın örnekleme olarak belirlenmiştir.

2.2. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli ilişkisel tarama modelidir. Tarama modelleri, var olan bir durum hakkında araştırmacının anket, görüşme veya gözlem gibi yöntemlerle bilgi topladığı araştırmaların modeli olarak tanımlanır. İlişkisel tarama modelleri, var olan durum içerisinde birden fazla değişkenin arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaların yer aldığı modeller olarak nitelendirilmektedir (Karasar, 2012). Araştırmanın modeli çerçevesinde bağımlı değişken evlilik uyumu olarak belirlenmiştir. Bağımsız değişkenler ise karanlık üçlü kişilik özellikleri, bağışlama ve sosyodemografik değişkenler olarak belirlenmiştir. Bağımsız değişken olarak sosyodemografik ve evlilik yaşamı ile ilgili değişkenler, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve bağışlama düzeyleriyle karşılaştırılması sebebiyle bağımsız değişken sosyodemografik değişkenler olarak belirlenmiş ve bağımlı değişkenler karanlık üçlü kişilik özellikleri ve bağışlama olarak belirlenmiştir. Araştırmanın modeline ilişkin figür aşağıdaki gibidir:

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcılara “Sosyodemografik Bilgi Formu”, “Çift Uyumu Envanteri”, “Karanlık Üçlü Ölçeği” ve “Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği” uygulanmıştır.

2.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu

Katılımcıların kişisel değişkenleri hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan bilgi formudur. Form içerisinde katılımcıların yaşı, cinsiyeti, evlilik süresi, çocuk sayısı, tanışma biçimi ve psikolojik destek değişkenleri hakkında çoklu seçenekli sorular yer almaktadır.

2.3.2. Çift Uyum Ölçeği

Orijinal adı "Dyadic Adjustment Scale" olan ÇUÖ, Spanier (1976) tarafından hazırlanmış olup evli veya birlikte yaşayan çiftlerin algıladığı biçimiyle ilişkinin niteliğini değerlendirmek için geliştirilmiştir. 32 maddeden oluşan ölçek, evet-hayır sorulan ve likert tipi olarak düzenlenmiştir. Tüm ölçekten alınan en düşük puan 0 ve en yüksek puan 151'dir. Toplam puandaki yükselme evlilikteki çift toplam uyumunu göstermektedir. Puanların 98'den düşük olması evlilik uyumsuzluğuna işaret etmektedir. ÇUÖ ölçeğinin tamamının Cronbach alfa katsayısı .96'dır. ÇUÖ, evlilik yaşamının niteliğini değerlendirmek için çok farklı kültürlerde kullanılan bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması Özkan (1995), geçerlik güvenirlik çalışmaları Yavuz (1995) tarafından yapılmıştır. Cronbach alfa katsayısı .95, yarıya bölüm güvenirliği .90, alt ölçekler için Cronbach alfa kat sayıları .76-.91 değerleri arasındadır. ÇUÖ'nin Türkçe versiyonu (Fışiloğlu ve Demir, 2000) .90 iç tutarlılığa sahiptir. Yarıya bölme güvenirlik katsayısı .85'dir. Locke-Wallace Evlilik Uyum Testiyle yapılan geçerlilik çalışmasında korelasyon .82 bulunmuştur.

2.3.3. Karanlık Üçlü Ölçeği

SD3 (Short Dark Triad), Karanlık Üçlü'nün ölçümü için (Jones ve Paulhus, 2014) tarafından geliştirilmiş, kısaltılmış Karanlık Üçlü ölçeğidir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması, geçerlilik ve güvenirlik çalışması (Özsoy ve diğ., 2017) tarafından yapılmıştır. Ölçek narsisizm, makyavelizm ve psikopati yapılarının her birini dokuzar madde ile ölçmektedir ve toplamda 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçek Türkçeye 5'li Likert ölçeği şeklinde uyarlanmıştır. Araştırmacılar ölçeğin Türkçe versiyonun geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna varmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,88 olarak bulunmuştur. Alt boyutların iç tutarlılık katsayısı 0,77 ile 0,85 arasında değişmektedir.

2.3.4. Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği (KİAÖ)

KİAÖ, Kaya tarafından 2019 yılında geliştirilmiştir. 14 maddeden oluşan ölçekte "Durumu Affetme", "Soruna Yönelme" ve "Olumluya Odaklanma" alt boyutları yer almaktadır. Ölçek geliştirme sürecinde yapılan geçerlilik çalışmaları kapsamında yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda model uyum indekslerinin mükemmel uyum düzeyinde olduğu bulunmuştur ($\chi^2/sd= 1.57$, CFI= .98, GFI= .96, AGFI= .94, IFI= .98, RMR=.041, RMSEA= 042). Yapı geçerliliği incelendiğinde, Toronto Empati Ölçeği ile .51, İletişim Becerileri Ölçeği için .54 değerleri anlamlı bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .85, test tekrar test güvenirlik değeri .82 bulunmuştur. Birinci alt faktöre ilişkin iç tutarlık katsayısı .86, ikinci alt faktöre ilişkin .83, üçüncü faktöre ilişkin .85 bulunmuştur.

2.4. Veri Analizi

Araştırmada, evli bireylerin çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve ilişkide affetme düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcıların sosyodemografik değişkenleri bakımından çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve ilişkide affetme düzeylerinin karşılaştırması yapılmıştır. Veriler istatistik paket programına girilerek uç değerlerin ayıklanmasının ardından analizler gerçekleştirilmiştir. Uç değerlerin tespiti için Mahalanobis uzaklığı hesaplanmış ve 0,001 altındaki değerler araştırma dışı bırakılmıştır. Ayrıca, ölçek alt boyut ve toplam puanlarının çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilerek, normal dağılıma uygun olup olmadığı -1,5 ve +1,5 değerleri arasında olup olmamasına göre belirlenmiştir (Bkz. Tabachnick ve Fidell, 2013). Araştırmada verileri geçerli olan 309 katılımcı olduğu tespit edilmiştir. Sosyodemografik değişkenler bakımından katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve kişilerarası ilişkilerde affetme düzeylerinin farklılaşmasına ilişkin ikili grup karşılaştırmasında örneklem sayısının gruplarda en az 15 kişi olması koşulu ile bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Örneklem sayısının gruplarda 15 kişiden az olduğu karşılaştırmalarda ikili gruplar için Mann Whitney U testi yapılmıştır. İki den fazla grup içeren sosyodemografik değişkenlerin karşılaştırılmasında tek yönlü ANOVA uygulanmıştır. Örneklem sayısının 15 kişiden az olduğu çoklu gruplarda Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Araştırma değişkenlerinin arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Pearson Korelasyonu uygulanmıştır. İlişkili saptanan değişkenler arasında çift uyumunun kişilik özellikleri ve affetme tarafından yordanmasının incelenmesi için çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık değeri 0,01 ve 0,05 düzeyinde alınmıştır.

BÖLÜM 3: BULGULAR

3.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Katılımcıların sosyodemografik değişkenlerinin frekans dağılımına ilişkin tablo gösterimi aşağıdaki gibidir:

Tablo 1.

Sosyodemografik değişkenlerin frekans dağılımları

Sosyodemografik değişkenler	Gruplar	F	%
Cinsiyet	Erkek	133	43,0
	Kadın	176	57,0
	Lisans ve üzeri	219	70,9
Eğitim düzeyi	Lise	51	16,5
	İlköğretim	39	12,6
Çalışma durumu	Evet	232	75,1
	Hayır	77	24,9
	Alt-Orta	33	10,7
Aile gelir düzeyi	Orta	182	58,9
	Üst-Orta	94	30,4
	Aile aracılığı ile	77	24,9
	Arkadaş aracılığı ile	102	33,0
Tanışma şekli	İnternet aracılığı ile	10	3,2
	Okul	21	6,8
	Ortak sosyal / iş çevresi aracılığı ile	99	32,0
	1 yıldan az	66	21,4
Evlenmeden önce birliktelik süresi	1-3 yıl	168	54,4
	4-6 yıl	48	15,5
	7-10 yıl	27	8,7
	1 yıldan az	15	4,9
Evlilik süresi	1-3 yıl	89	28,8
	4-6 yıl	60	19,4
	7-10 yıl	39	12,6
	11-15 yıl	27	8,7
	16 yıl ve üzeri	79	25,6
Çocuk sahibi	Evet	211	68,3
	Hayır	98	31,7
Psikolojik destek	Evet	45	14,6
	Hayır	264	85,4
Devam eden Psikolojik destek süreci	Evet	10	3,2
	Hayır	299	96,8
Toplam		309	100,0

Tablo 1’de sosyodemografik değişkenlerin frekans dağılımları incelendiğinde, 309 katılımcının %43’ü erkek ve %57’si kadındır. Eğitim düzeyi değişkenine göre lisans ve lisansüstü mezunları %70,9, lise mezunları %16,5 ve ilköğretim mezunları %12,6 oranındadır. Çalışan katılımcıların oranı %75,1 ve çalışmayanların oranı %24,9’dır. Gelir düzeyi değişkenine göre alt-orta gelir

düzeyinde olanlar %10,7, orta gelir düzeyinde olanlar %58,9 ve üst-orta gelir düzeyinde olanlar %30,4 oranındadır. Eşyle tanışma şekli değişkenine göre aile aracılığıyla ile tanışanlar %24,9; arkadaş aracılığı ile tanışanlar %33; internet aracılığı ile tanışanlar %3,2; okulda tanışanlar %6,8 ve ortak sosyal veya iş çevresinde tanışanlar %32,0 oranındadır. Evlenmeden önce birliktelik süresi 1 yıldan az olanlar %21,4; 1-3 yıl arası birlikteliği olanlar %54,4; 4-6 yıl arası birlikteliği olanlar %15,5 ve 7-10 yıl birlikteliği olanlar %8,7 oranındadır. Evlilik süresi 1 yıldan az olanlar %4,9; 1-3 yıl arası evli olanlar %28,8; 4-6 yıl evli olanlar %19,4; 7-10 yıl evli olanlar %12,6; 11-15 yıl evli olanlar %8,7 ve 16 yıl ve üzeri evli olanlar %25,6 oranındadır. Çocuğu olan katılımcıların oranı %68,3'tür. Psikolojik destek aldığını belirten katılımcıların oranı %14,6'dır. Şu an psikolojik destek aldığını belirten katılımcıların oranı %3,2'dir.

Katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanlara ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 2'de verilmiştir:

Tablo 2.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin toplam ve alt boyut puanlarının ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

<i>Değişkenler</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>Çarpıklık</i>	<i>Basıklık</i>
Çift Uyumu Envanteri Toplam Puan	309	126,44	17,024	-0,706	1,190
Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Boyutu	309	28,75	7,566	0,231	-0,603
Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	309	29,06	4,214	-0,662	0,722
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	309	21,52	6,196	0,655	0,170
KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	309	18,49	3,716	-0,501	0,476
KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	309	14,91	3,184	-0,832	0,991
KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	309	16,70	4,351	-0,053	-0,521

KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 2'de araştırmada kullanılan ölçeklerin puan ortalamaları, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri verilmiştir. Verilerin normal dağılımını kontrol etmek amacıyla çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, değerlerin -1,5 ile +1,5 arasında olduğu görülmektedir. Tabahnick ve Fidell (2013) tarafından önerildiği üzere verilerin söz konusu değerler arasında kalması durumunda normal dağılıma sahiptir. Bu doğrultuda, araştırma bulgularının elde edilmesi amacıyla parametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür.

Katılımcıların şu anki yaşı ve evlendiklerindeki yaş ortalamaları Tablo 3'te verilmiştir

Tablo 3.

Katılımcıların yaş ve evlendikleri yaşının ortalama, minimum maksimum ve ranj değerlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

<i>Değişkenler</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>
Yaş	309	37,58	9,879	22	72
Evlilik yaşı	309	26,43	4,013	17	47

Tablo 3'te katılımcıların yaş ve evlilik yaşı ortalamaları verilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 37,58±9,87'dir. Katılımcıların evlilik yaşı ortalaması ise 26,43±4,01 olarak bulunmuştur.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin iç tutarlılıklarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin iç tutarlılıklarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

<i>Ölçekler</i>	<i>Cronbach alfa</i>	<i>Madde sayısı</i>
Karanlık Üçlü Makyavelizm	0,860	9
Karanlık Üçlü Narsisizm	0,824	9
Karanlık Üçlü Psikopati	0,645	9
KİAÖ Durumu Affetme	0,839	5
KİAÖ Soruna Yönelme	0,891	4
KİAÖ Olumluya yönelme	0,872	5
Çift uyumu Ölçeği	0,912	31

KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 4'te araştırmada kullanılan ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları verilmiştir. Bulgulara göre, Çift Uyumu Envanteri 0,91; Karanlık Üçlü Makyavelizm boyutu 0,86; Karanlık Üçlü Narsisizm boyutu 0,82; Karanlık Üçlü Psikotizm boyutu 0,64; Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği durumu affetme boyutu 0,83; soruna yönelme 0,89 ve olumluya yönelme 0,87 olarak bulunmuştur.

3.2. Karşılaştırma Bulguları

Sosyodemografik değişkenler bakımından katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve kişilerarası ilişkilerde affetme düzeylerinin farklılaşmasına ilişkin ikili grup karşılaştırmasında örneklem sayısının gruplarda en az 15 kişi olması koşulu ile bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Örneklem sayısının gruplarda 15 kişiden az olduğu karşılaştırmalarda ikili gruplar için Mann Whitney U testi yapılmıştır. İki'den fazla grup içeren sosyodemografik değişkenlerin karşılaştırılmasında tek yönlü ANOVA uygulanmıştır. Örneklem sayısının 15 kişiden az olduğu çoklu gruplarda Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır.

Tablo 5.

Cinsiyet değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının t-test bulguları

<i>Değişkenler</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>t(304)</i>	<i>P</i>
Çift Uyumu Toplam Puan	Erkek	133	127,98	16,910	1,376	0,170
	Kadın	176	125,29	17,068		
Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Boyutu	Erkek	133	31,57	7,275	6,005	<0,001***
	Kadın	176	26,63	7,089		
Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	Erkek	133	31,17	6,212	5,126	<0,001***
	Kadın	176	27,64	5,845		
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	Erkek	133	22,83	5,373	3,792	<0,001***
	Kadın	176	20,44	5,544		
KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	Erkek	133	18,35	3,685	-0,627	0,531
	Kadın	176	18,61	3,746		
KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	Erkek	133	14,26	3,300	-3,194	0,002**
	Kadın	176	15,41	3,009		
KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	Erkek	133	16,41	4,536	-1,025	0,306
	Kadın	176	16,93	4,206		

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 5'te cinsiyet değişkeni bakımından çift uyumu, karanlık üçlü kişilik boyutları ve affetme boyutlarının karşılaştırılması amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, çift uyumu puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t(304)=1,376$; $p=0,170$; $p > 0,05$). Karanlık üçlü makyavelizm alt boyutu erkek katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=6,005$; $p < 0,001$). Karanlık üçlü narsisizm alt boyutu erkek katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=5,126$; $p < 0,001$). Karanlık üçlü psikopati alt boyutu erkek katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=3,792$; $p < 0,001$). KİAÖ soruna yönelme alt boyutu kadın katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=-3,194$; $p=0,002$; $p < 0,01$).

Tablo 6.

Eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları

<i>Değişkenler</i>	<i>Eğitim düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>sd</i>	<i>P</i>	<i>Post hoc</i>
Çift Uyumu Envanteri Toplam Puan	Lisans ve üzeri	219	128,74	15,318				
	Lise	51	124,25	18,370	9,666	2/306	<0,001***	1-3
	İlköğretim	39	116,44	20,483				
	Toplam	309	126,45	17,025				
Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Boyutu	Lisans ve üzeri	219	27,84	6,858				
	Lise	51	30,90	8,186	5,656	2/306	<0,001***	3-1
	İlköğretim	39	31,08	9,460				
	Toplam	309	28,75	7,566				
Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	Lisans ve üzeri	219	29,04	6,178				
	Lise	51	29,71	6,479	6,237	2/306	<0,001***	2-3
	İlköğretim	39	29,13	6,453				
	Toplam	309	29,16	6,247				
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	Lisans ve üzeri	219	21,16	5,506				
	Lise	51	21,75	5,564	1,643	2/306	0,195	
	İlköğretim	39	22,87	5,988				
	Toplam	309	21,47	5,589				
KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	Lisans ve üzeri	219	18,95	3,468				
	Lise	51	17,47	4,178	5,740	2/306	0,004**	1-3
	İlköğretim	39	17,31	3,988				
	Toplam	309	18,50	3,716				
KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	Lisans ve üzeri	219	15,15	3,021				
	Lise	51	14,59	3,556	2,323	2/306	0,100	
	İlköğretim	39	14,05	3,456				
	Toplam	309	14,92	3,184				
KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	Lisans ve üzeri	219	17,11	3,969				
	Lise	51	16,06	4,843	3,757	2/306	0,024*	1-3
	İlköğretim	39	15,26	5,345				
	Toplam	309	16,71	4,352				

** $p < 0,01$
İlköğretim

* $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri 1=Lisans ve üzeri; 2= Lise; 3=

Tablo 6’da katılımcıların eğitim düzeyine göre çift uyumu, karanlık üçlü kişilik boyutları ve affetme boyutlarının karşılaştırılması amacıyla tek yönlü ANOVA uygulanmıştır. Sonuçlara göre, çift uyumu puanları eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir

[F(2/306)=9,666; p=0,000; p<0,01]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre lisans ve üzeri mezunu katılımcıların çift uyumu puanları ilköğretim ve lise mezunlarına kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Karanlık üçlü makyavelizm alt boyut puanları puanları eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [F(2/306)=5,656; p=0,000; p<0,01]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre ilköğretim eğitim düzeyindeki katılımcıların makyavelizm puanları lise ve lisans ve üzeri eğitim düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Karanlık üçlü narsisizm alt boyut puanları puanları eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [F(2/306)=6,237; p=0,000; p<0,01]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre lise eğitim düzeyindeki katılımcıların narsisizm puanları ilköğretim ve lisans-lisansüstü eğitim düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. KİAÖ durumu affetme alt boyut puanları puanları eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [F(2/306)=5,740; p=0,009; p<0,01]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre lisans-lisansüstü eğitim düzeyindeki katılımcıların durumu affetme alt boyut puanları lise ve ilköğretim eğitim düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. KİAÖ olumluya odaklanma alt boyut puanları puanları eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [F(2/306)=3,757; p=0,024; p<0,05]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre lisans-lisansüstü eğitim düzeyindeki katılımcıların olumluya odaklanma alt boyut puanları lise ve ilköğretim eğitim düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 7.

Çalışma durumu değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının t-test bulguları

<i>Değişkenler</i>	<i>Çalışma durumu</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>t(304)</i>	<i>P</i>
Çift Uyumu	Envanteri					
Toplam Puan	Evet	232	127,97	16,369	2,767	0,006**
	Hayır	77	121,84	18,212		
Karanlık Üçlü Makyavelizm	Evet	232	29,06	7,425	1,254	0,211
Alt Boyutu	Hayır	77	27,82	7,955		
Karanlık Üçlü Narsisizm	Evet	232	29,87	6,295	3,521	<0,001***
Alt Boyutu	Hayır	77	27,03	5,619		
Karanlık Üçlü Psikopati	Evet	232	22,00	5,825	2,958	0,003**
Alt Boyutu	Hayır	77	19,86	4,465		
KİAÖ Durumu	Affetme					
Alt Boyutu	Evet	232	18,57	3,759	0,579	0,563
	Hayır	77	18,29	3,598		
KİAÖ Soruna Yönelme	Evet	232	14,72	3,355	-1,876	0,062
Alt Boyutu	Hayır	77	15,51	2,532		
KİAÖ Olumluya Odaklanma	Evet	232	16,82	4,310	0,795	0,427
Alt Boyutu	Hayır	77	16,36	4,487		

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 7’de çalışma durumu değişkeni bakımından çift uyumu, karanlık üçlü kişilik boyutları ve affetme boyutlarının karşılaştırılması amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, çift uyumu puanları çalışan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=1,376$; $p=0,006$; $p<0,01$). Karanlık üçlü narsisizm alt boyutu çalışan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=3,521$; $p<0,001$). Karanlık üçlü psikopati alt boyutu çalışan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=2,958$; $p=0,003$; $p<0,01$).

Tablo 8.

Gelir düzeyi değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları

Değişkenler	Gelir düzeyi	N	$\bar{X}$	Ss	F	sd	p	Post hoc
Çift Uyumu Envanteri Toplam Puan	Alt-Orta	33	116,91	23,865				
	Orta	182	127,45	15,008	6,004	2/306	0,003**	3-1
	Üst-Orta	94	127,85	17,009				
	Toplam	309	126,45	17,025				
Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Boyutu	Alt-Orta	33	29,42	7,492				
	Orta	182	28,28	6,930	,868	2/306	0,421	
	Üst-Orta	94	29,44	8,704				
	Toplam	309	28,75	7,566				
Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	Alt-Orta	33	27,64	7,106				
	Orta	182	28,54	5,452	5,669	2/306	0,004**	3-1
	Üst-Orta	94	30,89	7,029				
	Toplam	309	29,16	6,247				
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	Alt-Orta	33	22,97	7,568				
	Orta	182	20,82	5,104	3,278	2/306	,039*	1-2
	Üst-Orta	94	22,20	5,556				
	Toplam	309	21,47	5,589				
KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	Alt-Orta	33	17,55	3,641				
	Orta	182	19,03	3,617	4,751	2/306	,009**	2-1
	Üst-Orta	94	17,80	3,786				
	Toplam	309	18,50	3,716				
KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	Alt-Orta	33	13,91	3,458				
	Orta	182	15,33	2,986	4,155	2/306	,017*	2-1
	Üst-Orta	94	14,48	3,350				
	Toplam	309	14,92	3,184				
KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	Alt-Orta	33	16,06	4,736				
	Orta	182	16,88	4,279	,536	2/306	,586	
	Üst-Orta	94	16,60	4,376				
	Toplam	309	16,71	4,352				

**p<0,01

*p<0,05, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri; 1=Alt-orta; 2=Orta; 3=Üst-orta

Tablo 8’de katılımcıların gelir düzeyine göre çift uyumu, karanlık üçlü kişilik boyutları ve affetme boyutlarının karşılaştırılması amacıyla tek yönlü ANOVA uygulanmıştır. Sonuçlara göre, çift uyumu puanları gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [F(2/306)=6,004; p=0,003; p<0,01]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına

göre üst-orta gelir düzeyindeki katılımcıların çift uyumu puanları orta ve alt-orta gelir düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Karanlık üçlü narsisizm alt boyut puanları puanları gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F(2/306)=5,669$; $p=0,004$; $p<0,01$]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre üst-orta gelir düzeyindeki katılımcıların narsisizm puanları orta ve alt-orta gelir düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Karanlık üçlü psikopati alt boyut puanları puanları gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F(2/306)=3,278$; $p=0,039$; $p<0,05$]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre alt gelir düzeyindeki katılımcıların psikopati puanları orta ve üst-orta gelir düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. KİAÖ durumu affetme alt boyut puanları gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F(2/306)=4,751$; $p=0,009$; $p<0,01$]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre orta gelir düzeyindeki katılımcıların durumu affetme alt boyut puanları alt-orta ve üst gelir düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. KİAÖ soruna yönelme alt boyut puanları puanları gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F(2/306)=4,155$; $p=0,017$; $p<0,05$]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına göre orta gelir düzeyindeki katılımcıların soruna yönelme alt boyut puanları alt-orta ve üst gelir düzeyindekilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 9.

Eşle tanışma şekli değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları

Değişkenler	Tanışma şekli	N	Sıra $\bar{X}$	χ^2	Sd	P
Çift Envanteri Puan	Aile aracılığı ile	77	134,65	5,616	4	0,230
	Arkadaş aracılığı ile	102	162,30			
	İnternet aracılığı ile	10	172,55			
	Okul	21	154,40			
	Ortak sosyal / iş çevresi	99	161,66			
	Toplam	309				
Karanlık Makyavelizm Boyutu	Aile aracılığı ile	77	159,03	1,917	4	0,751
	Arkadaş aracılığı ile	102	148,83			
	İnternet aracılığı ile	10	129,65			
	Okul	21	153,60			
	Ortak sosyal / iş çevresi	99	161,08			
	Toplam	309				
Karanlık Narsisizm Boyutu	Aile aracılığı ile	77	152,88	5,282	4	0,260
	Arkadaş aracılığı ile	102	154,30			
	İnternet aracılığı ile	10	97,95			
	Okul	21	149,64			
	Ortak sosyal / iş çevresi	99	164,27			
	Toplam	309				
Karanlık Psikopati Boyutu	Aile aracılığı ile	77	151,06	6,926	4	0,140
	Arkadaş aracılığı ile	102	153,29			
	İnternet aracılığı ile	10	97,25			
	Okul	21	143,05			
	Ortak sosyal / iş çevresi	99	168,19			
	Toplam	309				
KİAÖ Affetme Alt Boyutu	Aile aracılığı ile	77	142,78	2,428	4	0,658
	Arkadaş aracılığı ile	102	154,67			
	İnternet aracılığı ile	10	167,90			
	Okul	21	162,14			
	Ortak sosyal / iş çevresi	99	162,03			
	Toplam	309				
KİAÖ Yönelme Boyutu	Aile aracılığı ile	77	140,16	3,480	4	0,481
	Arkadaş aracılığı ile	102	163,83			
	İnternet aracılığı ile	10	165,70			
	Okul	21	157,33			
	Ortak sosyal / iş çevresi	99	155,87			
	Toplam	309				
KİAÖ Odaklanma Boyutu	Aile aracılığı ile	77	134,48	5,706	4	0,222
	Arkadaş aracılığı ile	102	163,40			
	İnternet aracılığı ile	10	171,25			
	Okul	21	155,95			
	Ortak sosyal / iş çevresi	99	160,46			
	Toplam	309				

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 9’da eşle tanışma şekli değişkenine göre çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve kişilerarası ilişkilerde affetme alt boyutlarının karşılaştırılması için Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, eşle tanışma şekli değişkenine göre çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve kişilerarası ilişkilerde affetme alt boyutlarının sıra puan ortalamalarının anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > 0,05$).

Tablo 10.

Evlenmeden önceki birliktelik süresi değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları

<i>Değişkenler</i>	<i>Evlenmeden önceki birliktelik süresi</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>sd</i>	<i>P</i>
Çift Uyumu Envanteri Toplam Puan	1 yıldan az	66	124,11	16,720	,997	3/305	0,395
	1-3 yıl	168	127,20	17,321			
	4-6 yıl	48	125,08	16,430			
	7-10 yıl	27	129,89	16,924			
	Toplam	309	126,45	17,025			
Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Boyutu	1 yıldan az	66	29,17	8,729	1,058	3/305	0,367
	1-3 yıl	168	28,92	7,696			
	4-6 yıl	48	28,98	6,272			
	7-10 yıl	27	26,30	5,405			
	Toplam	309	28,75	7,566			
Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	1 yıldan az	66	29,08	6,758	0,445	3/305	0,721
	1-3 yıl	168	29,38	6,199			
	4-6 yıl	48	29,21	5,896			
	7-10 yıl	27	27,89	6,034			
	Toplam	309	29,16	6,247			
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	1 yıldan az	66	21,26	6,436	0,988	3/305	0,399
	1-3 yıl	168	21,67	5,494			
	4-6 yıl	48	21,98	4,724			
	7-10 yıl	27	19,85	5,354			
	Toplam	309	21,47	5,589			
KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	1 yıldan az	66	17,76	3,895	1,445	3/305	0,230
	1-3 yıl	168	18,68	3,804			
	4-6 yıl	48	19,06	3,497			
	7-10 yıl	27	18,19	2,883			
	Toplam	309	18,50	3,716			
KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	1 yıldan az	66	14,73	3,395	0,150	3/305	0,930
	1-3 yıl	168	15,02	3,143			
	4-6 yıl	48	14,85	3,053			
	7-10 yıl	27	14,85	3,290			
	Toplam	309	14,92	3,184			
KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	1 yıldan az	66	16,35	4,685	0,442	3/305	0,723
	1-3 yıl	168	16,74	4,370			
	4-6 yıl	48	17,25	4,295			
	7-10 yıl	27	16,41	3,533			
	Toplam	309	16,71	4,352			

**** $p < 0,01$**

*** $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri**

Tablo 9’da eşle evlenmeden önceki birliktelik süresi değişkenine göre çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve kişilerarası ilişkilerde affetme alt boyutlarının karşılaştırılması için tek yönlü ANOVA uygulanmıştır. Sonuçlara göre, evlenmeden önce birliktelik süresi değişkenine göre çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve kişilerarası ilişkilerde affetme alt boyutlarının sıra puan ortalamalarının anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > 0,05$).

Tablo 11.

Evlilik süresi değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları

<i>Değişkenler</i>	<i>Evlilik süresi</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>Sd</i>	<i>P</i>	<i>Post hoc</i>
Çift Uyumu Envanteri Toplam Puan	1 yıldan az	15	134,07	13,483	5,983	5/305	<0,001***	1-6
	1-3 yıl	89	132,10	14,060				
	4-6 yıl	60	126,55	15,304				
	7-10 yıl	39	124,79	21,591				
	11-15 yıl	27	127,04	10,708				
	16 yıl ve üzeri	79	119,16	18,534				
	Toplam	309	126,45	17,025				
Karanlık Makyavelizm Boyutu	1 yıldan az	15	29,60	5,302	1,374	5/305	0,234	
	1-3 yıl	89	28,85	6,847				
	4-6 yıl	60	29,82	7,324				
	7-10 yıl	39	26,72	7,134				
	11-15 yıl	27	26,67	7,686				
	16 yıl ve üzeri	79	29,39	8,835				
	Toplam	309	28,75	7,566				
Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	1 yıldan az	15	28,73	5,365	0,374	5/305	0,866	
	1-3 yıl	89	29,73	6,056				
	4-6 yıl	60	29,17	6,413				
	7-10 yıl	39	29,21	6,023				
	11-15 yıl	27	29,48	6,411				
	16 yıl ve üzeri	79	28,46	6,643				
	Toplam	309	29,16	6,247				
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	1 yıldan az	15	22,27	4,464	1,611	5/305	0,157	
	1-3 yıl	89	21,99	5,505				
	4-6 yıl	60	22,55	6,130				
	7-10 yıl	39	20,31	6,391				
	11-15 yıl	27	19,74	5,178				
	16 yıl ve üzeri	79	21,08	5,012				
	Toplam	309	21,47	5,589				
KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	1 yıldan az	15	17,80	3,858	1,735	5/305	0,126	
	1-3 yıl	89	18,92	3,581				
	4-6 yıl	60	18,67	3,852				
	7-10 yıl	39	18,56	3,705				
	11-15 yıl	27	19,59	3,003				
	16 yıl ve üzeri	79	17,62	3,867				
	Toplam	309	18,50	3,716				
KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	1 yıldan az	15	14,93	1,981	1,325	5/305	0,253	
	1-3 yıl	89	14,83	3,238				
	4-6 yıl	60	14,75	3,592				
	7-10 yıl	39	15,79	3,122				
	11-15 yıl	27	15,70	2,447				
	16 yıl ve üzeri	79	14,44	3,185				
	Toplam	309	14,92	3,184				
KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	1 yıldan az	15	16,27	2,789	2,219	5/305	0,052	
	1-3 yıl	89	17,13	4,388				
	4-6 yıl	60	17,35	4,364				
	7-10 yıl	39	17,13	4,053				
	11-15 yıl	27	17,41	4,405				
	16 yıl ve üzeri	79	15,37	4,487				
	Toplam	309	16,71	4,352				

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 11’de katılımcıların evlilik süresine göre çift uyumu, karanlık üçlü kişilik boyutları ve affetme boyutlarının karşılaştırılması amacıyla tek yönlü ANOVA uygulanmıştır. Sonuçlara göre, çift uyumu puanları evlilik süresine göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F(5/305)=5,983$; $p < 0,001$]. Farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Tukey testi

bulgularına göre 1 yıldan az süredir evli olanların çift uyumu daha uzun süre evli olanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 12.

Çocuk sahibi olma durumu değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının t-test bulguları

<i>Değişkenler</i>	<i>Çocuk sahibi</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>t(304)</i>	<i>P</i>
Çift Uyumu	Envanteri Evet	211	124,08	18,332	-3,664	<0,001***
Toplam Puan	Hayır	98	131,55	12,418		
Karanlık Üçlü	Envanteri Evet	211	28,63	7,941	-0,421	0,674
Makyavelizm	Alt Hayır	98	29,02	6,720		
Boyutu						
Karanlık Üçlü	Narsisizm Evet	211	28,73	6,190	-1,757	0,080
Alt Boyutu	Hayır	98	30,07	6,302		
Karanlık Üçlü	Psikopati Evet	211	21,10	5,794	-1,712	0,088
Alt Boyutu	Hayır	98	22,27	5,058		
KİAÖ Durumu	Affetme Evet	211	18,39	3,821	-0,728	0,467
Alt Boyutu	Hayır	98	18,72	3,487		
KİAÖ Soruna	Yönelme Evet	211	15,00	3,250	0,655	0,513
Alt Boyutu	Hayır	98	14,74	3,047		
KİAÖ	Olumluya Evet	211	16,64	4,504	-0,389	0,698
Odaklanma	Alt Boyutu Hayır	98	16,85	4,021		

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 12’de çocuk sahibi olma değişkeni bakımından çift uyumu, karanlık üçlü kişilik boyutları ve affetme boyutlarının karşılaştırılması amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, çift uyumu puanları çocuk sahibi olmayan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304) = -3,664$; $p = 0,000$; $p < 0,01$).

Tablo 13.

Psikolojik destek değişkenine göre katılımcıların çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme alt boyut puanlarının t-test bulguları

<i>Değişkenler</i>	<i>Psikolojik Destek</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>Ss</i>	<i>t(304)</i>	<i>P</i>
Çift Uyumu Envanteri	Evet	45	122,47	19,593	-1,702	0,090
Toplam Puan	Hayır	264	127,13	16,494		
Karanlık Üçlü Makyavelizm Boyutu	Evet	45	25,51	6,130	-3,155	0,002**
	Alt Hayır	264	29,31	7,659		
Karanlık Narsisizm Alt Boyutu	Evet	45	25,27	5,052	-4,672	<0,001***
	Hayır	264	29,82	6,197		
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	Evet	45	18,22	3,795	-4,337	<0,001***
	Hayır	264	22,02	5,662		
KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	Evet	45	19,04	4,145	1,067	0,287
	Hayır	264	18,41	3,638		
KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	Evet	45	16,04	2,345	2,588	0,010*
	Hayır	264	14,73	3,271		
KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	Evet	45	17,71	3,776	1,682	0,094
	Hayır	264	16,53	4,426		

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 13'te psikolojik destek değişkeni bakımından çift uyumu, karanlık üçlü kişilik boyutları ve affetme boyutlarının karşılaştırılması amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlara göre, Karanlık üçlü makyavelizm alt boyutu destek almayan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=-3,155$; $p=0,002$; $p<0,01$). Karanlık üçlü narsisizm alt boyutu psikolojik destek almayan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=-4,672$; $p<0,001$). Karanlık üçlü psikopati alt boyutu psikolojik destek almayan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=-4,337$; $p<0,001$). KİAÖ soruna yönelme alt boyutu psikolojik destek alan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(304)=2,588$; $p=0,010$; $p<0,05$).

3.3. Korelasyon ve Regresyon Bulguları

Araştırma değişkenlerinin arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Pearson Korelasyonu uygulanmıştır. İlişkili saptanan değişkenler arasında çift uyumunun kişilik özellikleri ve affetme tarafından yordanmasının incelenmesi için çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık değeri 0,01 ve 0,05 düzeyinde alınmıştır.

Tablo 14.

Katılımcıların yaş, evlenme yaşı, çift uyumu, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme puanlarının Pearson Korelasyonu bulguları

Değişkenler	$\bar{X}$	Ss	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Yaş	37,58	9,879	1								
2. Evlilik yaşı	26,43	4,013	-0,230**	1							
3. Çift Uyumu Envanteri Toplam Puan	126,45	17,025	-0,283**	0,163**	1						
4. Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Boyutu	28,75	7,566	0,084	0,110	-0,157**	1					
5. Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	29,16	6,247	0,035	0,204**	-0,135*	0,615**	1				
6. Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	21,47	5,589	-0,022	0,166**	-0,238**	0,576**	0,530**	1			
7. KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	18,50	3,716	-0,117*	0,039	0,409**	-0,133*	-0,211**	-0,329**	1		
8. KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	14,92	3,184	-0,096	-0,060	0,286**	-0,259**	-0,256**	-0,438**	0,625**	1	
9. KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	16,71	4,352	-0,202**	0,014	0,361**	-0,291**	-0,270**	-0,370**	0,653**	0,594**	1

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 14'teki korelasyon bulguları doğrultusunda, katılımcıların yaşı ile çift uyumu ($r=-0,283$; $p<0,01$), KİAÖ durumu affetme ($r=-0,117$; $p<0,05$) ve KİAÖ olumluya odaklanma ($r=-0,202$; $p<0,01$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Katılımcıların evlilik yaşı ile çift uyumu ($r=0,163$; $p<0,01$), karanlık üçlü narsisizm ($r=0,204$; $p<0,01$) ve karanlık üçlü psikopati ($r=0,166$; $p<0,01$) alt boyutları pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Çift uyumu ile karanlık üçlü makyavelizm alt boyutu ($r=-0,157$; $p<0,01$), narsisizm alt boyutu ($r=-0,135$; $p<0,05$) ve psikopati alt boyutu ($r=-0,238$; $p<0,01$) negatif yönlü; KİAÖ durumu affetme ($r=0,409$; $p<0,01$), soruna yönelme ($r=0,286$; $p<0,01$) ve olumluya odaklanma ($r=0,361$; $p<0,01$) alt boyutları pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Tablo 15.

Çift uyumunun yordayıcılarının incelenmesine yönelik oluşturulan hiyerarşik modelin özeti

Değişim İstatistikleri										
Model	R	R ²	ΔR ²	SH	R ²	F	Sd1	Sd2	p	Durbin-Watson
					Değişimi	Değişimi				
1	0,300	0,090	0,084	16,293	0,090	15,152	2	306	<0,001***	
2	0,401	0,160	0,147	15,727	0,070	8,467	3	303	<0,001***	
3	0,507	0,257	0,238	14,865	0,097	13,056	3	300	<0,001***	1,978

Tablo 15'te çift uyumunun yordayıcılarını incelemeye yönelik oluşturulan modellerin özeti verilmiştir. İlk modele katılımcıların yaşı ve evlenme yaşı değişkenleri eklenmiş ve model istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(2/306)=15,152$; $p<0,001$]. İkinci modele eklenen karanlık üçlü kişilik özellikleriyle modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur [$F(5/303)=8,467$; $p<0,001$]. Üçüncü modele eklenen KİAÖ alt boyutlarıyla modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur [$F(8/300)=13,056$; $p<0,001$]. Çift uyumunun yordayıcılarına ilişkin yapılan hiyerarşik regresyon analizi Tablo 16'da verilmiştir:

Tablo 16.

Çift uyumunun yaş, evlilik yaşı, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve affetme değişkenleri tarafından yordayıcılığına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi bulguları

<i>Model</i>	<i>B</i>	<i>SH</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Tolerans</i>	<i>VIF</i>
1 (Sabit)	131,574	7,998		16,450	<0,001***		
Yaş	-0,446	0,097	-0,259	-4,620	<0,001***	0,947	1,056
Evlilik yaşı	0,440	0,238	0,104	1,852	0,065	0,947	1,056
2 (Sabit)	144,178	8,258		17,458	<0,001***		
Yaş	-0,438	0,094	-0,254	-4,653	<0,001***	0,931	1,074
Evlilik yaşı	0,647	0,236	0,153	2,747	0,006**	0,898	1,113
Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Boyutu	0,037	0,163	0,016	0,225	0,822	0,528	1,894
Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	-0,077	0,191	-0,028	-0,401	0,688	0,562	1,779
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	-,802	,205	-0,263	-3,909	<0,001***	0,611	1,636
3 (Sabit)	106,797	10,642		10,035	<0,001***		
Yaş	-0,355	0,091	-0,206	-3,916	<0,001***	0,893	1,120
Evlilik yaşı	0,529	0,224	0,125	2,364	0,019*	0,888	1,126
Karanlık Üçlü Makyavelizm Alt Boyutu	-0,055	0,157	-0,024	-0,347	0,729	0,509	1,966
Karanlık Üçlü Narsisizm Alt Boyutu	0,037	0,182	0,013	0,202	0,840	0,556	1,798
Karanlık Üçlü Psikopati Alt Boyutu	-0,422	0,209	-0,138	-2,019	0,044*	0,527	1,898
KİAÖ Durumu Affetme Alt Boyutu	1,340	0,333	0,292	4,021	<0,001***	0,468	2,137
KİAÖ Soruna Yönelme Alt Boyutu	-0,121	0,373	-0,023	-0,324	0,747	0,507	1,971
KİAÖ Olumluya Odaklanma Alt Boyutu	0,334	0,281	0,085	1,187	0,236	0,480	2,084

Bağımlı değişken: Çift Uyumunu Envanteri Toplam Puan

****p<0,01** *p<0,05, KİAÖ=Kişilerarası İlişkilerde Affetme Envanteri

Tablo 16'daki bulgulara göre, katılımcıların yaşı ($\beta=-0,26$; $p<0,01$) çift uyumunu negatif yönlü ve anlamlı düzeyde yordamaktadır. İlk model, çift uyumunu %9 oranında açıklamaktadır ($R^2=0,09$). İkinci model incelendiğinde, katılımcıların yaşı ($\beta=-0,25$; $p<0,01$) negatif yönlü; evlenme yaşı ($\beta=0,15$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve karanlık üçlü psikopati boyutu ($\beta=-0,26$; $p<0,01$) negatif yönlü ve anlamlı düzeyde çift uyumunu yordamaktadır. İkinci model, çift uyumunu %16 oranında yordamaktadır ($R^2=0,16$). Üçüncü model incelendiğinde, katılımcıların yaşı ($\beta=-0,20$; $p<0,01$) negatif yönlü; evlenme yaşı ($\beta=0,12$; $p<0,05$) pozitif yönlü, karanlık üçlü psikopati boyutu ($\beta=-0,14$;

$p<0,01$) negatif yönlü ve KIAÖ durumu affetme ($\beta=0,29$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde çift uyumunu yordamaktadır. Üçüncü modelin açıklayıcılık oranı %25 olarak bulunmuştur ($R^2=0,25$).

BÖLÜM 4: TARTIŞMA

4.1. Sosyodemografik Değişkenlerin Karanlık Üçlü, Evlilik Uyumu ve Bağışlama Düzeylerinin Farklılaşmasına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmada 309 katılımcının anketlere vermiş olduğu yanıtlar doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre, erkeklerde karanlık üçlü kişilik özellikleri (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca, kadınlarda bağışlayıcılık puanları erkeklere kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Çift uyumu puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Eğitim düzeyi değişkenine göre, yüksek eğitim düzeyi çift uyumu ile anlamlı ilişkili bulunmuştur. Ayrıca, düşük eğitim düzeyi ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Bağışlayıcılık düzeyleri ise yüksek eğitim düzeyi ile anlamlı ilişkilidir. Çalışma durumu değişkenine göre, çalışan katılımcıların çift uyumu puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Çalışan katılımcıların psikopati ve narsisizm puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Bağışlayıcılık düzeyleri çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Yüksek gelir düzeyine sahip olduğunu belirten katılımcıların çift uyumu puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca, yüksek gelir düzeyi ile narsisizm ve psikopati puanları arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bağışlayıcılık düzeyleri ise orta gelir düzeyindeki katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Eşle tanışma şekli ve birliktelik süresi bakımından karanlık üçlü, çift uyumu ve bağışlayıcılık puanları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Yeni evliler ve çocuğu olmayan katılımcıların çift uyumu puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Bağışlayıcılık ve karanlık üçlü puanları çocuk sahibi olma değişkeni bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir. Daha önce psikolojik destek aldığını belirten katılımcıların karanlık üçlü kişilik özellikleri boyutlarından daha yüksek puanlar aldığı bulunmuştur. Ayrıca, daha önce psikolojik destek almadığını belirten katılımcıların çift uyumu ve bağışlayıcılık puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Şu an psikolojik destek aldığını belirten katılımcıların narsisizm ve psikopati puanları ile bağışlayıcılık soruna yönelme alt boyutu puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

İlgili literatür incelendiğinde, evlilik uyumu ve sosyodemografik değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğu görülmüştür. Bu yönüyle, araştırma bulgularının uyumlu olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, demografik özelliklerin yanı sıra kişilerin benzemesi de eşlerin birbirine çeken bir unsurdur (Bradbury ve Fincham, 1990). Daha önce yapılan araştırmalar, benzer kişiliklere sahip eşlerin evlilik uyumlarının ve mutluluklarının, kişilikleri farklı olan

eşlerden daha fazla olduğunu bulmuştur (Bradbury vd., 2002; Çelik, 2006; Kitamura vd., 1998; Yıldırım, 2004).

Evli kişilerle yapılan bir araştırmada evlilik uyum seviyesinin cinsiyete göre değiştiği gözlemlenmiştir (Yıldırım, 1992). Araştırmada erkeklerde evlilik uyumu seviyelerinin kadınlara göre yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Yıldırım (1992) bu sonucu toplumsal cinsiyet rolleri ile açıklamış ve toplumumuzda kadınların erkeklere göre daha çoklu bir rol üstlendiğini, bu nedenle de daha çok yorulmasının sonuç üzerinde etki oluşturduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, erkeklerin evlilikte uyumlu olma sebeplerini erkeklerin kadınlara kıyasla stresinin daha az olabileceği ile ilgili olabileceğini belirtmiştir. Cinsiyetin evlilik uyumunu yordamadığını ortaya koyan araştırmalar da vardır. Tutarel Kışlak ve Çabukça'nın (2002) duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi araştırdığı eserinde, duygu dışavurum seviyesi/duygusal tepki alt ölçeklerinin evlilik uyumunu yordadığını belirtmiştir.

Çeşitli çalışmalar, evlilik memnuniyetinin yaştan etkilenebileceğini bildirmektedir (Shakerian, 2010; Jose & Alfons, 2007). Yaş arttıkça evlilik doyumunun azaldığı, bu durumun orta yaşlı çiftlerin genç çiftlerden daha fazla evlilik sorunu bildirme nedenini açıklayabileceğini göstermektedir (Teimourpour vd., 2012). Fakat, orta yaşlı çiftlere kıyasla yaşlı çiftlerle yapılan bir başka araştırmada ise evlilik doyumunda artış olduğu tespit edilmiştir (Gorchoff vd., 2008). Bu durum, orta yaşlardaki çiftlerin evlilik ile alakalı sorumluluklarının ve çocuk yetiştirme ile ilgili finansal sorunlarının artmasının evlilik doyumunu düşürebileceği; yaşlılıkta ise çocukların evden ayrılması ile evlilik doyumunda artış görülebileceği şeklinde açıklanmaktadır (Tabatabaei vd., 2012).

Yıldırım (1992), evli insanlarla yaptığı bir araştırmada yaş ve uyum seviyeleri arasında paralel bir ilişki bulmuştur. Heaton ve Albercht (1991), tarafından yapılan bir başka araştırmada ise yaşın artmasıyla evlilik uyumunun arttığını, bu durumun ise evlilikte daha fazla emek harcanması ile açıklandığı bildirmiştir.

Diğer taraftan, çiftler arasındaki yaş farkının çiftlerin anlayış ve cinsel aktiviteleri açısından önemli olabileceği, bu durumun da evlilik memnuniyetini etkileyebileceği bulunmuştur (Rahmani vd., 2009). Yapılan bir araştırmada, yaş arttıkça cinsel isteklerin değişebileceği ve eşlerin birbirlerinden farkı cinsel aktiviteler beklemesi nedeniyle aralarında uyumsuzluk oluşabileceği aktarılmıştır. Bu nedenle de daha geniş yaş aralığına sahip çiftler arasında evlilik memnuniyetinin az olabileceği düşünülmüştür (Shirmohamadi, 2004). Fakat, bazı araştırmacılar

bu iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulamamıştır (Guo & Huang, 2005).

Fidanoğlu'nun (2006) evlilik uyumu, mizah tarzı ve kaygı düzeyi arasında bir ilişki olup olmadığını incelediği bir çalışmada, yaşı artmasıyla evlilik uyumu seviyelerinde azalma olduğu saptanmıştır. Ayrıca, evli kişilerle yapılan bir başka araştırmada evlilik uyumu ve karakter ile romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi incelenmiş, yaş arttıkça evlilik uyumu seviyelerinde azalma olduğu gözlemlenmiştir (Özaydınlık, 2014).

Fışılıoğlu'nun (1992) lisansüstü öğrencilerinde evlilik uyumunu incelediği bir çalışmada eşlerin yaşları ve ilişki uyumları arasında anlamlı ilişki olmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, Hamamcı'nın (2005) evliliğe dair inanç ve bilişsel çarpıtmaların evlilik uyumu ile olan ilişkisini incelediği çalışmada da evlilik uyumu ile yaş faktörü arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Küçükçelik'in (2015) evlilik uyumu ile ilgili yaptığı bir araştırmasında bu sonuçlara benzer olarak evlilik uyumu ve yaş arasında bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir.

Literatürde eğitimsel kazanımın evlilik uyumu ve doyumunu ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Shakerian, 2010; Wagheiy vd., 2009). Yapılan bir araştırmada, daha eğitimli çiftlerin daha az eğitimli çiftlere kıyasla daha yüksek seviyede evlilik doyumunu yaşadığını göstermiştir (Madanianan & Syed Mansor, 2013). Araştırmacılar bu durumu, daha az eğitimli çiftlerle karşılaştırıldığında yüksek eğitim seviyesine sahip çiftlerin sosyal işleyişlerinin gelişmiş olması ile ilişkilendirmektedir. Ayrıca bu durumun, iyi eğitime sahip kişilerin yaşamın gerçeklerini daha iyi anlayıp sorunlarını çözme ve çatışmalardan kaçma açısından donanımla olması ile de açıklandığı görülmektedir (Tabatabaei, 2012).

Hoşgör-Tüfekçi (2013) tarafından yapılan bir araştırmada, evli çiftlerin öfkelerini ifade edişleri ve evlilikteki uyumları incelendiğinde, kişilerin eğitim seviyeleri yükseldikçe evlilik uyumlarının da arttığı gözlemlenmiştir. Benzer şekilde, evlilik uyumunun incelendiği bir başka çalışmada eğitim düzeylerinin yükselmesiyle evlilik uyumunun arttığı tespit edilmiştir (Yıldırım, 1992).

Bununla birlikte, eğitim seviyesinin düşük olmasının ilişkide anlaşmazlığa ve boşanmaya yol açabileceği düşünülmektedir (Jadiri vd., 2009). Evlilik uyumu ve tolerans düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada evlilik uyumunun eğitim düzeyinin artmasıyla yükseldiği belirlenmiştir (Özcan, 2016).

Diğer taraftan, eğitim düzeyinin doğrudan etkisi bulunmasa bile eğitim düzeyindeki değişimin evlilik uyumunu başka değişkenler üzerinden etkileyeceği düşünülmektedir. Literatürde

incelenen bazı arařtırmalarda, eēitim dūzeyinin evlilik uyumunu anlamlı řekilde etkilediēi gōr÷lmektedir. Fakat, literat÷rde eēitim dūzeyi ile evlilik uyumu arasında iliřki olmadıēını savunan çalıřmalar da bulunmaktadır. Bu durumda arařtırmacılar, eēitim dūzeyi ile evlilik uyumu arasında iliřki olmamasının sebebini eēitim dūzeyi ile birlikte farklı faktōrlerin de olabileceēini dūř÷nmektedir.

Tutarel Kışlak ve Gōztepe-G÷m÷ř'÷n (2012) duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumunu incelediēi bir çalışmada evlilik uyumu ve eēitim seviyesi arasında anlamlı ilişki olmadıēı gōzlemlenmiřtir.

ocuk sahibi olmak, aile sistemi üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkilere neden olabilir. Őrneēin, ebeveynlerin çocukları hakkında hissettiēi gurur ve mutluluk olumlu etkiler yaratabildiēi gibi kişisel zaman eksikliēi veya ocuk bakımı gibi durumlar olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Bu durum da çiftler arasındaki ilişki kalitesini etkileyebilmektedir (Twenge vd., 2003).

Bazı alışmalar, ocuk sayısındaki artışın, çiftler arasında iletişim eksikliēine, ebeveyn sorumluluklarındaki artışa ve depresyona neden olabileceēi bu nedenle de evlilikte memnuniyetin dolayısıyla evlilik uyumunun olumsuz yōnde etkileyeceēini gōstermektedir (Hirschberger vd., 2009).

Diēer taraftan, literat÷r incelendiēinde, ocuk sayısı ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki olmadıēını savunan çalışmalar da gōr÷lmektedir. Evli kişilerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumu arasındaki ilişkinin incelendiēi bir çalışmada ocuk sayısı ile evlilik uyumu arasında ilişki olmadıēı gōzlemlenmiřtir (İlkketenci, 2004). Ayrıca, Fıřıloēlu (1992), Demiray (2006), akır (2008), G÷lü-Ergin (2008) alışmalarında da ocuk sayısı ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadıēı belirtilmiştir.

İlkōēretim ōēretmenlerinin iş tatminleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkinin incelendiēi bir çalışmada, ocuk sahibi olmayan kişilerin evlilik uyumlarının ocuk sahibi olanlara gōre daha y÷ksek olduēu belirlenmiştir (Ödemiş, 2008). Araştırmaların sonuçları yalnızca ocuk sayısının evlilik uyumunu belirleyen bir faktōr olmadıēını gōstermekte, ocuk sayısının evlilik uyumunu yordarken çiftler arasındaki ilişkinin niteliēine gōre etki gōsterdiēini ōngōrmektedir.

Diēer alışmalar incelendiēinde, evlilik s÷resi ile evlilik uyumu arasında ilişki olmadıēını gōsteren araştırma sonuçları bulunmaktadır. Evlilik uyumu ile aile içi iletişimin rol÷n÷n incelendiēi; evlilik uyumu ve cinsiyetiliēin arařtırıldıēı; evlilik uyumu ile depresyon, ilişkiyle ilgili inanç ve kendini ayarlayabilme seviyesinin gōzlemlendiēi; otizmlili ve normal gelişim

gösteren çocuğa sahip kişilerin evlilik uyumunun incelendiği araştırmalarda evlilik uyumu ve evlilik süresi arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir (Karadağ, 2015; Güçlü-Ergin, 2008; Düzgün, 2009; Ar, 2014).

Bir başka çalışmada, 21 yıl evli kalan bireylerin evlilik sürelerinin arttıkça evlilik uyumlarının azaldığı gözlemlenmiştir. Fakat 21 yıldan daha uzun süre evli kalan çiftlerde uyumun tekrar yükseldiği belirlenmiştir (Şener ve Terzioğlu, 2002). Nalbant (2017) tarafından yapılan bir çalışmada ise evlilik uyumunun evlilik süresine göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır. Araştırmada 26 yıl evli kalankişilerin evlilik uyumlarının düşük olduğu fakat 26-35 yıl arası evli kalan kişilerde Şener ve Terzioğlu'nun araştırmasında olduğu gibi yeniden bir artış olduğu gözlemlenmiştir.

Kadının çalışma hayatının varlığının evlilik uyumunu nasıl etkilediğine yönelik yapılan farklı araştırmalarda, çalışan kadınların sosyal hayattan daha kopuk oldukları, daha az arkadaş edindikleri ve boş zamanlarının çoğunu evde geçirdikleri bulunmuştur. Bu konuda yapılan başka bir çalışmada, Rutter ve Quinton'ın (1977) şehirlerde yaşayan ve çalışan kadınların evlilik uyumları incelendiğinde farklı bir sonuca ulaşılmıştır. Yukarıdaki araştırmaların sonuçlarına dayanarak, çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre ilişkilerde daha az uyumlu oldukları belirlenebilir (Çelik, 2006).

Doğan (1998) gelir düzeyi üzerine yaptığı bir araştırmada, kadınların evliliklerini "iyi" bulmasının, aile gelir düzeyinin artmasıyla orantılı olduğunu, meslek sahibi kadınların ise genellikle evliliklerini "kötü" olarak yorumladığını gözlemlemiştir. İçli (2001) de evlilikte kadının geliri arttıkça eş şiddetinin azaldığını belirlemiştir.

Karanlık üçlünün sosyodemografik ve evlilik yaşamı ile ilgili değişkenlerle olan bağlantısına yönelik araştırma bulgularının ilgili literatürle uyumlu olduğu görülmektedir. Son yıllarda karanlık üçlü kişilik özelliklerine yönelik araştırmaların sayısının arttığı görülmektedir (Watts vd., 2017; Muris vd., 2017). Daha fazla güven, bağlılık, kontrol ve fiziksel aktivite gibi karanlık üçlü kişilik özelliklerinde yüksek puan almanın avantajlarını gösteren belirli bir literatür olmasına rağmen (Sabouri vd., 2016a, 2016b), karanlık üçlü kişilik üzerine yapılan araştırmaların çoğu olumsuz sonuçlara odaklanmıştır (Kennealy vd., 2010). Bununla birlikte, karanlık üçlü kişilik özelliklerinden yüksek puan alan bireylerin maruz kalabileceği olumsuz duygusal sonuçlara nispeten az önem verilmiştir. Sadece toplumu etkileyen sonuçların değil, aynı zamanda depresif belirtiler gibi karanlık üçlü kişilik puanları yüksek olan bireyleri etkileyebilecek kişisel sonuçların da dikkate alınmasının önemli olduğuna inanıyoruz. Bu

bağlamda, daha önce yapılan bir dizi çalışma, depresyon ile üç karanlık üçlü kişilik özelliğinden bazıları arasındaki ilişkiyi ayrı ayrı araştırmıştır (Al Aïn vd., 2013; Stinson, Becker & Tromp, 2005), ancak daha iyi bir sonuç sağlamak için. Bu ilişkiyi anlamak için, üç kişilik özelliğinin ve alt boyutlarının eş zamanlı analizini kapsayan karanlık üçlü kişilik terimini karakterize etmek gerekir (Jones ve Paulhus, 2017).

Stinson vd. (2005) aşırı psikopatik gruplarda depresif belirtilerin yaygın olduğunu gözlemlemiştir. İkincisi, Makyavelizm ile ilgili olarak, bazı çelişkili bulgular olsa da, bunlar her iki kavram arasında olumlu bir ilişki göstermede daha tutarlı olma eğilimindedir. Örneğin, Al Aïn vd. (2013) Makyavelizm Ölçeği toplam puanı (Christie & Geis, 1970) ile Beck Depresyon Envanteri toplam puanı (Beck, Steer & Brown, 1996) arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. Son olarak, narsisizm üzerine odaklanan araştırmalar, bu özellik ile depresyon arasında bir ilişki bulunmadığını göstermiştir (Jonason vd., 2015). Bunun nedeni, narsisizmin -uyumsuz davranışla ilişkili olmasına rağmen- aynı zamanda öznel iyi oluşla da ilişkili olması olabilir (Rose ve Campbell, 2004). Bildiğimiz kadarıyla, yalnızca bir çalışma, üç karanlık üçlü kişilik özelliği ile depresyon arasındaki ilişkiyi araştırdı (Jonason vd., 2015). Bu çalışmada, Jonason vd. (2015) depresyon ile psikopati ve Makyavelizm özellikleri arasında pozitif bir ilişki bulmuştur, fakat bu çalışma, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin farklı alt boyutlarını dikkate almamış ve genel iyilik hali ölçütlerine odaklanmıştır. Her alt boyutun farklı özelliklerle ilişkili olduğu göz önüne alındığında, daha spesifik sonuçlara varmak ve bulguların olası klinik ve sosyal etkilerini tam olarak anlamak için bunların her birini ayrı ayrı analiz etmek önemlidir.

Daha önceki araştırmalar, karanlık üçlü kişilik özelliklerini oluşturan kişilik özelliklerinde cinsiyet farklılıklarını ortaya çıkarmıştır. İlk olarak hem klinik hem de toplum örneklemelerinde psikopati ile ilgili olarak, bu özelliğin erkeklerde kadınlardan çok daha güçlü olduğu gösterilmiştir (Cale & Lilienfeld, 2002; Nicholls vd., 2005). İkinci olarak, Makyavelizm ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi analiz eden az sayıda çalışma olmasına rağmen, bunlar da erkekler için kadınlardan daha yüksek puanlar göstermiştir (Krampen vd., 1990). Son olarak, 355 çalışmanın dahil edildiği bir meta-analiz aracılığıyla Grijalva ve ark. (2015) erkeklerin narsisizm konusunda kadınlardan daha yüksek puan aldığını bulmuştur. Bu önceki bulguların tümü, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin çalışmasına cinsiyet farklılıklarının dahil edilmesinin önemini vurgulamaktadır.

4.2. Karanlık Üçlü, Evlilik Uyumu ve Bağışlama Düzeylerinin Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulguların Tartışılması

Evlilik uyumunun karanlık üçlü ve bağışlayıcılık ile ilişkisi incelendiğinde, evlilik uyumunun karanlık üçlü ile negatif yönlü ve bağışlayıcılık ile pozitif yönlü ve anlamlı ilişkisi olduğu saptanmıştır. Evlilik uyumunun yordayıcıları incelendiğinde, karanlık üçlü psikopati boyutunun negatif yönlü olarak evlilik uyumunu yordadığı sonucu elde edilmiştir. Evlilik uyumunun yordayıcıları incelendiğinde, bağışlayıcılık durumu affetme alt boyutunun pozitif yönlü olarak evlilik uyumunu yordadığı sonucu elde edilmiştir.

Karanlık Üçlü kişilik özellikleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişki, psikoloji literatüründe sadece Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin ilişki algılarının çalışılmamış olması nedeniyle, sınırlıdır. Ayrıca, söz konusu değişkenler, Türkiye örnekleminde yakın ilişkiler bağlamında da yeterince incelenmemektedir. Karanlık Üçlü kişilik özellikleri sergileyen bireylerin evlilik yaşantısını nasıl algıladıklarına dair sınırlı literatüre karşın (Harris vd., 2007; McHoskey, 2001) bu çalışmada, sonuçlar Karanlık Üçlü'nün boyutlarından biri olan psikopatinin, kişinin ilişki sorunlarını yordadığını ve partnere karşı sadakatsiz olduğunu vurgulamıştır. Bu araştırmada da bulunduğu üzere, psikopati evlilik uyumu ile negatif ilişkili saptanmıştır. Daha önce yapılan bir araştırma, Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinde yüksek puan alan bireylerin ikiyüzlü davrandıklarını ve yakın ilişkilerinde problemleri davranışlar sergilediklerini öne sürmüştür (Jones ve Paulhus, 2017). Aynı şekilde, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve yakın ilişkilerdeki problemlerle ilişkisi bu araştırmanın sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

Bu araştırmada, psikopati özelliğinin evlilik uyumu ile anlamlılığı diğer kişilik boyutlarına kıyasla daha yüksek bulunmuştur. İlgili literatür incelendiğinde bulguların tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Özellikle Karanlık Üçlü'nün boyutlarından biri olan psikopati için, yakın ilişkilerinde bir partnere sahip olabilmek için heyecan arayan faaliyetlerde bulunmaya ve sömürücü stratejiler sergilemeye meyilli oldukları belirtilmektedir (Jonason vd., 2012). Ayrıca, önceki araştırmalar psikopatların aşırı dürtüsellikleri, antisosyal, duygusuz manipülatif yapıları ve dikkatsiz cinsel ilişkileri nedeniyle Makyavelistlere ve narsistlere göre ilişkilerde problem yaratmaya daha fazla eğilimli olduğunu belirtmiştir (Jones & Figueredo, 2012). Ayrıca psikopatla ilişkili temel kişilik özelliklerinin duygusuzluk ve düşük empati veya suçluluk, sosyal ilişkiler kuramama ve yüzeysel duygusal tepkiler gibi duygusal kişilik özelliklerinin eksikliği olduğu ileri sürülmektedir (Viding & McCrory, 2012).

Öte yandan, evlilik uyumunun makyavelizm ve narsisizm tarafından yordanmadığı bulunmuştur. Makyavelizm ve narsisizm benzer ve örtüşen özelliklere sahip olsa da, bazı kavramların her bir özellik için farklı temel dinamikleri vardır. Örneğin, örtüşen özellikler olarak, güvenilmezlik, bu bireylerin başkalarının iyiliğini ilgilendirmemesi nedeniyle Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin önemli bir göstergesi olarak görülür. Öte yandan, çatışmalara yönelik farklı bir mekanizma olarak psikopatlar dürtüselliği nedeniyle sinsi davranırken, narsistler sahip olduklarını düşündükleri güç ve yetki sebebiyle problemleri davranmayı seçebilir (Jones ve Paulhus, 2009). Ek olarak, makyavelciler hesapçı davranırlar ve bu da onları bu üç boyut arasında en güvenilmez kılmaktadır (Jones ve Paulhus, 2009). Bu nedenle, bu çalışmada altta yatan bu mekanizmaların psikopati, makyavelizm ve narsisizm algıları arasında evlilik uyumuyla farklı ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir.

Buna ek olarak, araştırmalar Makyavelcilerin ilişkilerinde itibarlarını korumak için stratejik tavırlar sergilediklerini ve ayrıca kendilerini farklı bir şekilde tanıtmaya eğiliminde olduklarını ileri sürmüştür (Jonason ve Webster, 2012). Ayrıca, Makyavelciler bir kez eşlerine karşı ilişkilerini mahvetmeyecek şekilde davranmayabilir, ancak psikopatlar dürtüselliği nedeniyle ilişkilerini mahvederler (Jones ve Figueredo, 2012). Bu nedenle, mevcut çalışmada Makyavelciler için öz-bildirim yoluyla veri toplanması nedeniyle bir karışıklığa neden olabilir. Bu nedenle, Makyavelizm'in bu farklılığı, evlilik uyumunu nasıl tanımladıkları ile ilgili olabilir ve bu tür hassas konularda öz bildirimin potansiyel sınırlamalarından kaçınmak için gelecekteki araştırmalar için Makyavelizm için değerlendirme yönteminin örtük yollarla olması önerilmektedir. Ayrıca, Makyavelizm kültürden kültüre değişkenlik göstermektedir. Kültürel farklılıklar bağlamında Makyavelizm üzerine odaklanan bir çalışmada, ABD'li katılımcıların Türk katılımcılara göre Makyavelizm özelliklerini sergileme olasılıklarının daha yüksek olduğu iddia edilmektedir (Yetişer, 2014). Bu nedenle, en bireyci kültürlerden biri olarak bilinen ABD'de, bireyciliği vurgulamak için Makyavelizm tercih edilebilir ve ağırlıklı olarak kolektivist bir kültür olan Türk kültürüne göre daha belirleyici bir kişilik özelliği olabilir. Öte yandan, genetik kökleri olmasına rağmen kültürel ve çevresel faktörler de narsisistik özellikleri belirlemektedir (Twenge, 2011). Batı kültüründen olan bireylerin narsisizm puanlarının Doğu kültüründen olan bireylere göre daha yüksek olduğu bilinmektedir (Twenge ve Campbell, 2003). Ayrıca, Makyavelizm'de olduğu gibi narsistler de insanların kendilerini nasıl algıladıkları konusunda aşırı duyarlıdırlar ve kendilerini ego tehdidine karşı koruma eğilimindedirler (Jones ve Paulhus, 2010).

Bir ilişkiyi sonlandırmanın öncesindeki ilgili eylemler boyunca duygusal ve bilişsel durumları ifade eden evlilik uyumu iyi oluşun önemli bir göstergesidir (Karney ve Bradbury, 1995). Yapılan araştırmalarda boşanmış çiftlerin ruhsal ve fiziksel sağlık sorunları için daha fazla risk yaşadıklarını (Wang vd., 2015) ve aynı zamanda çocukları için, çocuklarının sağlığını etkilemek gibi güçlü olumsuz sonuçları olabileceğini göstermiştir. ruh sağlığı, akademik ve sosyal performans (Schramm, 2006; Amato, 2007). Evlilikte uyum sorunları aile birimi ve toplum için zararlı olduğu için evlilik uyumunu destekleyen faktörlerin belirlenmesi oldukça önemlidir.

Boşanma ve ilişki istikrarı için kişilerarası yordayıcılara ilişkin önemli literatür olmasına rağmen (Gottman & Notarius, 2002; Amato, 2010), bu alanda birkaç önemli boşluk tespit edilebilir. İlk olarak, önceki araştırmalar, olumsuz faktörlerin etkisine yoğun bir şekilde odaklanmış ve affetme, bağlılık ve fedakârlık gibi evliliğin sona ermesindeki olumlu kişilerarası süreçlerin rolüne yeterince dikkat etmemiştir (Fincham vd., 2007). Önceki çalışmalar, affetmenin başarılı bir evliliğin temel taşı olduğunu ortaya koymuştur (Worthington, 2009). Affedicilik olumlu duygu ve davranış geliştirerek olumsuz sonuçların üstesinden gelmek için güçlü bir bağlantı kurar (David & Stafford, 2015). İkincisi, sürekli sağlıklı ilişkiler üzerinde çalışan araştırmacılar, affetmeyi olumlu duyguyu (örneğin duygusal affetme) artırmak olarak tanımlamıştır. (Worthington, 2005).

Karanlık üçlü kişilik özelliklerini kısa süren ilişkiler ve evlilikler üzerinden değerlendiren araştırmalara bakıldığında makyavelizm, narsisizm ve psikopati kişilik özelliklerinin uyuma negatif yönlü etkileri olduğu görülmektedir. Bu konuda evlilik öncesi ilişkiler özelinde yapılan bir araştırmanın sonuçları karanlık üçlü kişilik özelliklerinin hepsi ile ilişki uyumu arasında negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur (Smith vd., 2014). Paulhus ve Williams (2002) tarafından yapılan bir başka araştırmada da evli çiftlerde evlilik uyumu incelenirken evlilik doyumu ve uyumluluk ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında ters ilişki olduğu gözlemlenmiştir.

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ortak özellikleri incelendiğinde kişisel çıkar ve empati düzeyindeki düşüklük göze çarpmaktadır. Karanlık üçlü kişilik özelliğine sahip kişiler özelinde yapılan bir çalışmada bu kişilerin ilişkilerinde partnerlerine genellikle yalan söyleme ve tehdit etme gibi duygusal şiddet uyguladığı gözlemlenmiştir (Romero vd., 2013). Ayrıca, bu özelliklere sahip kişilerin uzun süreli ciddi ilişkilere istekli olmadığı belirlenmiştir (Foster vd., 2006).

Birçok insan için evlilik doyum ve mutlulukla başlar, ancak yavaş yavaş yokuş aşağı kayar ve sıkıntıya neden olur. Çoğu insan hayatlarının bir noktasında evlilik kararı verir (Oliver vd., 1984), ancak ilk evliliklerin yaklaşık üçte ikisinin ayrılık veya boşanma ile sonuçlanması söz konusu olur (Jonason vd., 2010). Bu nedenle, araştırmacılar, sürdürülebilir ve sağlıklı bir evlilik ilişkisini teşvik edebilecek faktörlerle ilgili araştırmalar yapmışlardır. Bugüne kadar, ırk ve cinsiyet (örn., Udry, 1966), din (örn., Call & Heaton, 1997), eğitim (örn., Karney & Bradbury, 1995), kişilik (Back & Vazire, 2015) ve evlilik yaşı (Booth, Johnson ve Edwards, 1983) dahil olmak üzere birçok faktörün çiftin evlilik uyumu ile ilişkili olduğu gösterilmiştir.

Kişilik özellikleri evlilik uyumunu korumada hayati bir rol oynamaktadır (He, Wang, Xing ve Yu, 2018; Karney ve Bradbury, 1995). Back ve Vazire (2015) kişiliğin sosyal sonuçlarını inceleyerek kişiliğin yakın ilişkilerde önemli bir rol oynadığını vurgulamıştır. Kişiliğin yakın ilişkiler üzerindeki etkilerini inceleyen çok sayıda araştırma Beş faktörlü özelliklerini kullanmıştır (Gattis, Berns ve Simpson, 2004; Mund, Finn, Hagemeyer ve Neyer, 2016). Beş faktörlü kişilik özelliği arasında, nevrotikliğin evlilik uyumu ile negatif olarak ilişkili en etkili ve tutarlı özellik olduğu tutarlı olduğu bulunmuştur (Dyrenforth vd. 2010; Solomon ve Jackson, 2014). Ayrıca, yüksek düzeyde nevrotikliğin, ilişki doyumsuzluğu, çatışma, istismar ve hatta ilişki sonlandırma ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Donnellan, Larsen-Rife, & Conger, 2005; Karney ve Bradbury, 1995). Nevrotik bireylerin, ilişkilerde olumsuz yorumlama yanlılığı için daha olumsuz açıklamalar gösterdikleri de bulunmuştur (Finn, Mitte ve Neyer, 2013). Daha önceki araştırmalar, diğer dört özellik ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiye yönelik farklı sonuçlar bulmuştur (Dyrenforth vd., 2010; Neyer, Mund, Zimmermann ve Wrzus, 2014; Watson ve Hubbard, 1996).

Yapılan güncel araştırmalar beş faktörlü kişilik özelliklerinin insan doğasının olumlu yönlerini aşırı vurguladığını ve bu nedenle bireyin sosyal bir kişi olarak kişiliğinin tüm yönlerini yansıtamayacağını göstermiştir (He vd., 2018; Muris vd., 2017). Araştırmalarda karmaşık gerçekliklerle karakterize edilen kişilik özelliklerinin daha detaylı incelemesi gerektiği öne sürülmüştür (Furnham, Richards ve Paulhus, 2013; Muris vd., 2017). Son yıllarda önerilen karanlık üçlü kişilik özellikleri, insanların karmaşık gerçeklerine odaklanır ve kişilik ile yakın ilişkileri incelemek için yaygın olarak kullanılır (Furnham & Trickey, 2011; Muris vd., 2017; Paulhus & Williams, 2002; Smith vd. 2014). Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin beş faktörlü kişiliğe göre bir avantajı, bireysel kişiliğin bütün resmini yansıtabilmesi ve pratik öneme sahip olmasıdır (Furnham vd., 2013; Muris vd., 2017). Paulhus ve Williams (2002) karanlık kişiliğin özü olarak Makyavelizm, narsisizm ve psikopati özelliğini önermiştir. Bu üç kişilik özelliği

(Karanlık Üçlü), olumsuz davranışsal ve zihinsel performans kalıplarıyla ilişkilendirilmiştir (Paulhus ve Williams, 2002). Örneğin, Makyavelist özelliği yüksek bireyler, manipülatif, acımasız ve pragmatik olma eğilimindedir; psikopatisi yüksek bireyler genellikle heyecan arama, dürtüsellik ve empati eksikliği ve sorumluluk duygusu ile karakterize edilir; narsisizmi yüksek olan bireyler kibir, baskınlık, benmerkezcilik, küçümseme ve küstahlık ile ilişkilidir (James, Kavanagh, Jonason, Chonody ve Scrutton, 2014). Yapılan son araştırmalar karanlık üçlü kişilik özellikleri ve yakın ilişkiler arasında ilişki bulmuştur. Örneğin, araştırmalar Makyavelizm ve psikopatinin yakın ilişkilerin kalitesiyle olumsuz yönde ilişkili olduğunu bulmuştur (Ali ve Chamorro-Premuzic, 2010; Jonason, Li ve Buss, 2010). Çalışmalar ayrıca karanlık üçlünün, özellikle Makyavelizm ve psikopatinin, genellikle ilişkinin sona ermesine yol açan çatışmaları yordadığını göstermiştir (Horan, Guinn ve Banghart, 2015). Öte yandan, narsisizm ve yakın ilişkiler arasındaki ilişki belirsizliğini korumaktadır (Furnham vd., 2013; Muris vd., 2017). Back ve Vazire (2015), kişilik ve sosyal sonuçlar arasındaki ilişkiyi açıklayabilecek mekanizmayı keşfetmenin önemli olduğunu vurgulamıştır. Bununla birlikte, şimdiye kadar karanlık özellikler ve yakın ilişki sonuçları arasındaki ilişkinin altında yatan mekanizma konusunda sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada 309 katılımcının anketlere vermiş olduğu yanıtlar doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre, erkeklerde karanlık üçlü kişilik özellikleri (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca, kadınlarda bağışlayıcılık puanları erkeklere kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Çift uyumu puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Eğitim düzeyi değişkenine göre, yüksek eğitim düzeyi çift uyumu ile anlamlı ilişkili bulunmuştur. Ayrıca, düşük eğitim düzeyi ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Bağışlayıcılık düzeyleri ise yüksek eğitim düzeyi ile anlamlı ilişkilidir. Çalışma durumu değişkenine göre, çalışan katılımcıların çift uyumu puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Çalışan katılımcıların psikopati ve narsisizm puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Bağışlayıcılık düzeyleri çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Yüksek gelir düzeyine sahip olduğunu belirten katılımcıların çift uyumu puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca, yüksek gelir düzeyi ile narsisizm ve psikopati puanları arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bağışlayıcılık düzeyleri ise orta gelir düzeyindeki katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Eşle tanışma şekli ve birliktelik süresi bakımından karanlık üçlü, çift uyumu ve bağışlayıcılık puanları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Yeni evliler ve çocuğu olmayan katılımcıların çift uyumu puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Bağışlayıcılık ve karanlık üçlü puanları çocuk sahibi olma değişkeni bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir. Daha önce psikolojik destek aldığını belirten katılımcıların karanlık üçlü kişilik özellikleri boyutlarından daha yüksek puanlar aldığı bulunmuştur. Ayrıca, daha önce psikolojik destek almadığını belirten katılımcıların çift uyumu ve bağışlayıcılık puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Şu an psikolojik destek aldığını belirten katılımcıların narsisizm ve psikopati puanları ile bağışlayıcılık soruna yönelme alt boyutu puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Evlilik uyumunun karanlık üçlü ve bağışlayıcılık ile ilişkisi incelendiğinde, evlilik uyumunun karanlık üçlü ile negatif yönlü ve bağışlayıcılık ile pozitif yönlü ve anlamlı ilişkisi olduğu saptanmıştır. Evlilik uyumunun yordayıcıları incelendiğinde, bağışlayıcılık durumu affetme alt boyutunun pozitif yönlü ve karanlık üçlü psikopati boyutunun negatif yönlü olarak evlilik uyumunu yordadığı sonucu elde edilmiştir.

Araştırma bulgularına ek olarak, mevcut çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Her şeyden önce, yukarıda belirtildiği gibi, evlilik uyumu, bağışlayıcılık ve kişilik özellikleri üzerinde çalışılması gereken hassas bir konudur. Bu nedenle, katılımcılar ne kadar anonim

olursa olsun, sosyal istenirlik yanlılığının etkisi göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, ileride yapılacak çalışmalarda, çift uyumuna ilişkin algıların kişinin kendisi ve partnerleri için ayrı ayrı araştırılabileceği ve bu da katılımcıların daha kısa bir ankete katılmalarının sağlanabileceği düşünülmektedir.

Son olarak, genellenebilirlik bu çalışmanın bir diğer sınırlılığı olarak görülmektedir. Katılımcıların çoğunun yüksek eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Veriler çevrimiçi erişimi olan katılımcılardan toplandığı için sosyoekonomik düzeyi düşük bireyler anketi doldurma fırsatı bulamamış olabilir. Ayrıca, katılımcıların çoğunluğunun kadın olması genellenebilirlik açısından da sınırlılık oluşturmaktadır. Mevcut çalışma için zaman darlığı nedeniyle bu cinsiyet farkını eşitlemek sınırlıdır ancak bu konuyu daha dengeli cinsiyet dağılımı ve eğitim düzeyi ile incelemek için daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir.

Sınırlılıklara ek olarak, mevcut çalışmanın birkaç güçlü yönü vardır. İlk olarak, literatürde bağışlayıcılık, çift uyumu ve Karanlık Üçlü kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar, uyuma odaklanmak yerine ağırlıklı olarak ilişkilerde çatışma ve problemlere odaklanmaktadır. Dolayısıyla mevcut çalışma, literatürdeki böyle bir boşluğun doldurulmasına katkı sağlaması açısından önemlidir. Ayrıca literatürdeki bu çalışmaların çoğu nitel yaklaşımla yapılmıştır. Bu nedenle bireyler, mevcut çalışmada olduğu gibi açık uçlu soruları yanıtlamak yerine anonim anket yoluyla araştırmaya katılırken kendilerini yansıtabildikleri düşünülmektedir.

Ayrıca bu çalışma, evlilik uyumu, bağışlayıcılık ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin Türkiye örneklemiyle incelenmesi açısından bir ilktir. Yukarıda bahsedildiği gibi, çalışmaların çoğu, Türk örneğindeki katılımcıların eğilimlerine veya ilişki geçmişlerine de odaklanmaktadır. Ayrıca Türkiye örneğinde Karanlık Üçlü'nün ortaya çıkışı da yakın ilişkiler kapsamında oldukça yenidir. Karanlık Üçlü kavramını yakın ilişki bağlamında anlamak, bir ilişkideki çeşitli dinamikleri etkilemesi nedeniyle çok önemlidir. Bu nedenle bu çalışma yakın ilişkilerde yaşanan kötü huylu davranışların literatürüne katkı sağlamaktadır. Özellikle psikopatik bireylerin aldatmayı nasıl algıladıkları, şiddete yatkınlıklarını anlamak için ileride şiddete karşı müdahale çalışmalarında kullanılabilecek bir açıklama sunmaktadır.

Son olarak, klinisyenler için, danışanın algısı açısından çift uyumu ve bağışlayıcılığın ne olduğu ve insanların bunu genel popülasyonda nasıl algıladığını anlamak, terapötik süreçte katkıda bulunabilir. Klinisyenler daha iyi bir iletişim sağlamak için genel popülasyonun nasıl düşündüğünü bildiğinde, sınırların müzakeresi, eşlerin beklentileri ve ilişki kuralları net bir

şekilde tartışılabilir. Her insan ilişkilere dair kendine özgü bir bakış açısına sahip olsa da, bazı değişkenlerin ne tür bir dinamik yaşadığını anlamaya yardımcı olduğu belirtilebilir. Dolayısıyla, mevcut çalışmanın bulguları klinik psikoloji alanına da katkıda bulunabilir.

KAYNAKÇA

- Ackerman, R. A., Witt, E. A., Donnellan, M. B., Trzesniewski, K. H., Robins, R. W. ve Kashy, D. A. (2011). What does the narcissistic personality inventory really measure? *Assessment*, 18, 67–87.
- Aghababaei, N. ve Błachnio, A. (2015). Well-being and the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 86, 365–368. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.06.043>
- Akhtar, S. (2009). Love, sex, and marriage in the setting of pathological narcissism. *Psychiatric Annals*, 39(4), 185-191.
- Akhter, S. (2021). An Analysis of the Differences of Marital Adjustment among Educated Career and Non-career Women in Bangladesh. *International Journal of Social Sciences and Management*. 8, 372-379. 10.3126/ijssm.v8i2.36633.
- Aktürk, E. B. (2006). *Marital satisfaction in Turkish remarried families: comparison among marital status, effect of stepchildren, and contributing factors* [Yüksek Lisans Tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi
- Al Aïn, S., Carré, A., Fantini-Hauwel, C., Baudouin, J-Y. ve Besche-Richard, C. (2013). What is the emotional core of the multidimensional Machiavellian personality trait? *Frontiers in Psychology* 4, 454 DOI 10.3389/fpsyg.2013.00454
- Albrecht, S.L. (1979). Correlates of marital happiness among the remarried. *Journal of Marriage and the Family*, 41, 857-867
- Ali, F. ve Chamorro-Premuzic, T. (2010). The dark side of love and life satisfaction: Associations with intimate relationships, psychopathy and Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*, 48(2), 228–233. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2009.10.016>.
- Allport, G.W. (1966). Traits revisited. *American Psychologist*, 21, 1-10. <http://dx.doi.org/10.1037/h0023295>
- Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family*, 72, 650–666.

- Ar, Ö. F. (2014). *Normal Gelişim Gösteren Çocuğa Sahip Ebeveynler ile Otizimli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Evlilik Uyumu ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Haliç Üniversitesi.
- Arshad, M., Mohsin, M.N., ve Mahmood, K. (2014). Marital Adjustment And Life Satisfaction Among Early And Late Marriages. *Journal of Education and Practice*, 5, 83-90.
- Ateş, R., Erdoğan, İ., Ergin, H., Gül, G., Şenel, H.G., G.Özkardeş, O., İlgar, L., İlgar, Ş., İşmen, A.E, Kılıçaslan, A., Özabacı, N., Yavuzer, H., Yıldız, A. ve Y.Şahin, F. (2004). *Evlilik Okulu*. Remzi Kitabevi.
- Aydın, F. T. (2017). Pozitif bir karakter gücü olarak affedicilik. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 5 (1), 1- 22.
- Azizoğlu-Binici, S. (2000). *Psikolojik yardım için başvuruda bulu nan ve bulunmayan evli çiftlerin evlilik ilişkilerini değerlendirmelerinin karşılaştırılması* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Back, M. D. ve Vazire, S. (2015). The social consequences of personality: Six suggestions for future research. *European Journal of Personality*, 29(2), 296–307. <http://dx.doi.org/10.1002/per.1998>.
- Basharpoor, S. ve Sheykholeslami, A. (2015). The Relation of Marital Adjustment and Family Functions With Quality of Life in Women. *Europe's Journal of Psychology*. 11. 432-441. 10.5964/ejop.v11i3.859.
- Bayraktaroğlu, H. ve Çakıcı, E. (2013). Factors related with marital adjustment. *Egitim Arastirmalari-Eurasian Journal of Educational Research*, 53/A, 297-312.
- Beck, A.T., Steer, R.A. ve Brown, G.K. (1996). *Beck depression inventory manual*. Second Edition. San Antonio: Psychological Corporation.
- Berg, J. M., Lilienfeld, S. O. ve Waldman, I. D. (2013). Bargaining with the devil: Using economic decision-making tasks to examine the heterogeneity of psychopathic traits. *Journal of Research in Personality*, 47(5), 472-482.
- Bernard, J. (1976). Homosociality and female depression. *Journal of Social Issues*, 32, 213-238.

- Bertl, B., Pietschnig, J., Tran, U.S., Stieger, S. ve Voracek, M. (2017). More or less than the sum of its parts? Mapping the Dark Triad of personality onto a single Dark Core. *Pers. Individ. Differ.* 114, 140–144. doi: 10.1016/j.paid.2017.04.002.
- Birkás, B., Gács, B. ve Csathó, Á. (2016). Keep calm and don't worry: Different Dark Triad traits predict distinct coping preferences. *Personality and Individual Differences*, 88, 134-138.
- Booth, A., Johnson, D. ve Edwards, J. N. (1983). Measuring marital instability. *Journal of Marriage and Family*, 42(4), 387–394. <http://dx.doi.org/10.2307/351841>.
- Booth, A. ve Edwards, J.N. (1992). Starting over: Why remarriages are more unstable. *Journal of Family Issues*, 13, 179-194.
- Botwin, M. D., Buss, D. M. ve Shackelford, T. K. (1997). Personality and mate preferences: five factors in mate selection and marital satisfaction. *Journal of personality*, 65(1), 107–136. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1997.tb00531.x>
- Bradbury, T.N., Fincham, F.D. ve Beach, S.H. (2002). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: a decade in review. *Journal of Marriage and the Family*. 2, 964-980.
- Brown, R. P. (2003). Measuring individual differences in the tendency to forgive: Construct validity and links with depression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(6), 759-771.
- Cale E.M. ve Lilienfeld S.O. (2002). Sex differences in psychopathy and antisocial personality disorder: a review and integration. *Clinical Psychology Review* 22(8), 1179–1207. DOI 10.1016/S0272-7358(01)00125-8.
- Call, V. R. A. ve Heaton, T. B. (1997). Religious influence on marital stability. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 36(3), 382–392. <http://dx.doi.org/10.2307/1387856>.
- Campbell, W. K. ve Miller, J. D. (2011). *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments*. Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons.
- Chabrol, H., Melioli, T., Van Leeuwen, N., Rodgers, R. ve Goutaudier, N. (2015). The Dark Tetrad: Identifying personality profiles in high-school students. *Pers. Individ. Differ.* 83, 97–101. doi: 10.1016/j.paid.2015.03.051.

- Christie, R. ve Geis, F. L. (1970). *Studies in Machiavellianism*. New York, NY: Academic Press.
- Cleckley, H. (1976). *The mask of sanity* (5. Baskı). Mosby.
- Cohan, C.L. ve Bradbury, T.N. (1997). Negative life events, marital interaction, and the longitudinal course of newlywed marriage. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(1), 114-128.
- Corral, S. ve Calvete, E. (2000). Machiavellianism: Dimensionality of the Mach IV and its relation to self-monitoring in a Spanish sample. *The Spanish Journal of Psychology*, 3(1), 3-13. <https://doi.org/10.1017/S1138741600005497>
- Czarna, A.Z., Jonason, P.K., Dufner M. ve Kossowska, M. (2016). The Dirty Dozen scale: Validation of a Polish version and extension of the nomological net. *Front. Psychol.* 7, 445-457. doi: 10.3389/fpsyg.2016.00445.
- Czarna, A.Z., Dufner, M. ve Zajenkowski, M. (2018). How Does It Feel to Be a Narcissist? Narcissism and Emotions. In Hermann A. D., Brunell A. B., & Foster J. D. (Eds.), *Handbook of trait narcissism* (pp. 255-263). Springer.
- Çakır, S. (2008). *Evli bireylerin evlilik uyumlarının ana-babalarına bağlanma düzeyleri ve demografik değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- David, P. ve Stafford, L. (2015). A relational approach to religion and spirituality in marriage: The role of couples' religious communication in marital satisfaction. *Journal of Family Issues*, 36(2), 232-249. <https://doi.org/10.1177/0192513X13485922>
- Davies, P.T. ve Cummings, E.M. (1994). Marital conflict and child adjustment: an emotional security hypothesis. *Psychological Bulletin*, 116, 387-411.
- Davis, M.H. ve Oathout, H.A. (1987). Maintenance of satisfaction in romantic relationships: Empathy and relational competence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(2), 397-410.
- Demiray, O. (2006). *A Study of Marital Adjustment According to Demographic Characteristics* [Yüksek Lisans Tezi]. Dicle Üniversitesi.

- Dinić, B.M., Velimirović, M. ve Sadiković, S. (2019). Dark traits from the variable-centered and person-centered approach and their relations with some risky behaviours. *Psihološka Istraživanja*. 22, 17–32. doi: 10.5937/PSISTRA22-19038.
- Doğan, İ. (1998). *Sosyoloji kavramlar ve sorunlar*. İkinci Basım, İstanbul, Sistem Yayıncılık, s.192-241.
- Erkal, M.E. (1998). *Sosyoloji (Toplumbilim)*. 9. Basım, İstanbul, Der Yayınları, s.97-111.
- Dökmen, Z.Y. ve Tokgöz, Ö. (2002). *Cinsiyet, Eğitim, Cinsiyet Rolü İle Evlilik Doyumu, Eşle Algılanan Benzerlik Arasındaki İlişkiler*. XII. Ulusal Psikoloji Kongresi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Donnellan, M. B., Larsen-Rife, D. ve Conger, R. D. (2005). Personality, Family History, and Competence in Early Adult Romantic Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3), 562–576. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.88.3.562>
- Douglass, F. M. ve Douglass, R. (1995). The Marital Problems Questionnaire (MPQ): A Short Screening Instrument for Marital Therapy. *Family Relations*, 44(3), 238–244. <https://doi.org/10.2307/585521>
- Düzgün, G. (2009). *Evli kişilerde depresyon, ilişkiye ilişkin inanç, kendini ayarlama düzeyinin evlilik uyumu ile ilişkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Dyrenforth, P. S., Kashy, D. A., Donnellan, M. B. ve Lucas, R. E. (2010). Predicting relationship and life satisfaction from personality in nationally representative samples from three countries: The relative importance of actor, partner, and similarity effects. *Journal of Personality and Social Psychology*, 99(4), 690
- Egan, V., Chan, S. ve Shorter, G. (2014). The Dark Triad, happiness and subjective well-being. *Personality and Individual Differences*. 1. 10.1016/j.paid.2014.01.004.
- Ellis, H. (1927). The conception of narcissism. *Psychoanalytic Review*, 14, 129–153.
- Ende İnce, Z. ve Güdücü Tüfekçi, F. (2015). Identifying marital adjustment and life satisfaction of parents with disabled child and affecting factors. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 4(1):102-22. 24.

- Enright, R. D., ve The Human Development Study Group (1991). The moral development of forgiveness. W. Kurtines ve J. Gewirtz (Ed.), *Handbook of moral behavior and development* (ss. 1, 123-152 içinde). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Alpkan, L. ve Eradamlar, N. (2005a). Cinsellik ve çift uyumu arasındaki ilişki: üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 18(2), 72-81.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N. ve Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 18(1), 39-47.
- Erdoğan, S. (2007). *Evlilik Uyumu ile Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri ve Mizaç ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı. Ankara.
- Ersanlı, K., ve Kalkan, M. (2008) *Evlilik İlişkilerini Geliştirme: Kuram ve Uygulama*. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Fenell, D. (1993). Characteristics of long-term first marriages. *Journal of Mental Health Counseling*, 15, 446–460.
- Fenichel, O. (2014). *The Psychoanalytic Theory of Neurosis*. Taylor and Francis. Retrieved from <https://www.perlego.com/book/1611010/the-psychoanalytic-theory-of-neurosis-pdf>.
- Fıfıloğlu, H. (1992). Marital adjustment of graduate students. *Psikoloji Dergisi*, 7(28), 16-23.
- Fidanoğlu, O. (2006). *Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki* [Yüksek Lisans Tezi] İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Fincham, F. D. ve Bradbury, T. N. (1993). Marital satisfaction, depression, and attributions: A longitudinal analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(3), 442–452. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.64.3.442>
- Fincham, F. D., Hall, J. ve Beach, S. R. H. (2006). Forgiveness in Marriage: Current Status and Future Directions. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 55(4), 415–427. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2005.callf.x-i1>

- Fincham, F. D., Beach, S. R. H. ve Davila, J. (2007). Longitudinal relations between forgiveness and conflict resolution in marriage. *Journal of Family Psychology*, 21(3), 542–545. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.21.3.542>
- Finn, C., Mitte, K. ve Neyer, F. J. (2013). The relationship-specific interpretation bias mediates the link between neuroticism and satisfaction in couples. *European Journal of Personality*, 27(2), 200–212.
- Forth, A. E., Brown, S. L., Hart, S. D. ve Hare, R. D. (1996). The assessment of psychopathy in male and female noncriminals: Reliability and validity. *Personality and Individual Differences*, 20(5), 531–543. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(95\)00221-9](https://doi.org/10.1016/0191-8869(95)00221-9)
- Fowles, D. C. (2018). *Temperament risk factors for psychopathy*. C. J. Patrick (Ed.), *Handbook of psychopathy* (2. baskı, ss. 94–123 içinde). New York, NY: The Guilford Press.
- Fraley, R. C., Vicary, A. M., Brumbaugh, C. C. ve Roisman, G. I. (2011). Patterns of stability in adult attachment: An empirical test of two models of continuity and change. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101, 974–992.
- Franzoi, S.L., Davis, M.H. ve Young, R. D.(1985).The effects of private self-consciousness and perspective taking on satisfaction in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48(6), 1 584-1 594
- Freud, S. (1914). *On Narcissism: An Introduction*. J. Strachey et al. (Trans.), The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Cilt XIV. London: Hogarth Press.
- Furnham, A. ve Crump, J. (2005). Personality Traits, Types, and Disorders: An Examination of the Relationship Between Three Self-Report Measures. *European Journal of Personality*, 19(3), 167–184. <https://doi.org/10.1002/per.543>
- Furnham A., Richards S. C. ve Paulhus D. L. (2013). The dark triad of personality: A 10 year review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7, 199–216. doi:10.1111/spc3.12018
- Furnham, A., Hyde, G. ve Trickey, G. (2014). Do your dark side traits fit? Dysfunctional personalities in different work sectors. *Applied Psychology*, 63(4), 589-606.

- Gattis, K. S., Berns, S., Simpson, L. E., ve Christensen, A. (2004). Birds of a feather or strange birds? Ties among personality dimensions, similarity, and marital quality. *Journal of Family Psychology*, 18(4), 564-574.
- Garcia, D. ve MacDonald, S. (2017). Dark personality profiles: Estimating the cluster structure of the dark triad. *PsyCh J.* 6, 239–240. doi: 10.1002/pchj.175.
- Gaur, P. ve Bhardwaj, A. B. (2015). Relationship between empathy, forgiveness and marital adjustment in couple. *The International Journal of Indian Psychology*, 3(1), 145-151.
- Geng, Y.G., Guo, W.W., Wang, C.D., Yang, Z.H., Yan, F.Y., Fan, W. J. ve Sai, X.Y. (2018). The effects of forgiveness on aggression: The roles of psychopathy and narcissism. *Chinese Journal of Clinical Psychology*, 26, 294-298.
- Ghoroghi, S., Aishah, S. ve Baba, M. (2015). Marital Adjustment and Duration of Marriage among Postgraduate Iranian Students in Malaysia. *International Education Studies*. 8. 10.5539/ies.v8n2p50.
- Giacomin, M. ve Jordan, C. H. (2016). Self-focused and feeling fine: Assessing state narcissism and its relation to well-being. *Journal of Research in Personality*, 63, 12–21. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2016.04.009>
- Glenn, N.D. ve Weaver, C.N. (1978). A multivariate, multisurvey study of marital happiness. *Journal of Mm and the Family*. 4Q, 269-282.
- Gorchoff, S.M. John, O.P., ve Helson, R. (2008). Contextualizing change in marital satisfaction during middle-age An 18-year longitudinal study. *Psychol Sci.* 19(11), 1194-200.
- Gordon, K. C., ve Baucom, D. H. (2003). Forgiveness and marriage: Preliminary support for a measure based on a model of recovery from a marital betrayal. *American Journal of Family Therapy*, 31(3), 179–199.
- Gottman, J. M. (1993). The roles of conflict engagement, escalation, and avoidance in marital interaction: A longitudinal view of five types of couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61(1), 6–15. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.61.1.6>
- Gottman, J. ve Silver, N. (Ed.) (1996). *Evliliği Sürdürmenin Yedi İlkesi*. İstanbul: Varlık Yayınları.

- Gottman, J. M. ve Notarius, C. I. (2002). Marital research in the 20th century and a research agenda for the 21st century. *Family Process*, 41(2), 159–197. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2002.41203.x>
- Gove, W. R., Hughes, M. ve Style, C. (1983). Does marriage have positive effects on the psychological well-being of the individual? *Journal of Health and Social Behavior*, 24, 122-131.
- Gove, W. R., Style, C. B. ve Hughes, M. (1990). The Effect of Marriage on the Well-Being of Adults: A Theoretical Analysis. *Journal of Family Issues*, 11(1), 4–35.
- Greene, L.A., Levy, O. ve Malagelada, C. (2011). Akt as a victim, villain and potential hero in Parkinson's disease pathophysiology and treatment. *Cell Mol Neurobiol*. 2011 Oct;31(7), 969-78. doi: 10.1007/s10571-011-9671-8. PMID: 21547489; PMCID: PMC3678379.
- Greenstein, T.N. (1990). Marital Disruption and the Employment of Married Women. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 657–676.
- Grijalva, E., Newman, D.A., Tay, L., Donnellan, M.B., Harms, P.D., Robins R.W. ve Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(2), 261–310 DOI 10.1037/a0038231.
- Guo, B. ve Huang, J. (2005). Marital and sexual satisfaction in Chinese families: exploring the moderating effects. *J Sex Marital Ther*. 31(1), 21–9.
- Güçlü Ergin, N. (2008). *Evli ve boşanmış kişilerin evlilik uyumu ve cinsiyetçilik açısından karşılaştırılması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gülerce, A. (1996). *Türkiye’de ailelerin psikolojik örüntüleri*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Güven, N. (2005). *İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve algılanan problem çözme becerileri-nin evlilik doyumu ile ilişkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı,
- Hafner, R.J. ve Spence, N.S. (1988). Marriage duration, marital adjustment and psychological symptoms: a cross-sectional study. *J Clin Psychol*. May; 44(3), 309-16.

- Hahlweg, K., Revenstorff, D. ve Schindler, L. (1984). Effects of behavioral marital therapy on couples' communication and problem-solving skills. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 52(4), 553-566.
- Halford, W.K. ve Markman, H.J. (Eds.). (1997). *Clinical Handbook of Marriage and Couples Interventions*. John Wiley and Sons Inc.
- Hall, J. R. ve Benning, S. D. (2006). The “successful” psychopath: Adaptive and subclinical manifestations of psychopathy in the general population. Patrick C. J. (Ed.), *Handbook of psychopathy* (ss. 459–478 içinde). Guilford.
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional relationship belief in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality International Journal*. 33, 313-328.
- Hare, R.D. ve Neumann, C.S. (2008). Psychopathy as a clinical and empirical construct. *Annu. Rev. Psychol.* 4, 217–246. doi: 10.1146/annurev.clinpsy.3.022806.091452.
- Hare, R.D. (1985). A comparison of procedures for the assessment of psychopathy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 53, 7–16.
- Hare, R.D. (1993). *Without Conscience: The Disturbing World of the Psychopaths among Us*. New York, NY: The Guilford Press.
- Harms, P.D., Spain, S. ve Hannah, S. (2011). Leader development and the dark side of personality. *Leadership Quarterly*, 22, 495–509
- Harris, G.T., Rice, M.E., Hilton, N.Z., Lalumiere, M.L. ve Quinsey, V.L. (2007). Coercive and precocious sexuality as a fundamental aspect of psychopathy. *Journal of Personality Disorders*, 21(1), 1-27. doi: 10.1521/pedi.2007.21.1.1
- He, Q., Wang, Y., Xing, Y. ve Yu, Y. (2018). Dark personality, interpersonal rejection, and marital stability of Chinese couples: An actor–partner interdependence mediation model. *Personality & Individual Differences*, 134, 232–238
- Heaton, T.B. ve Albrecht, S.L. (1991). Stable Unhappy Marriages. *Journal of Marriage and Family*, 53(3), 747-758.

- Hirschberger, G., Srivastava, S., Marsh, P., Cowan, C.P. ve Cowan, PhA. (2009). Attachment, Marital Satisfaction, and Divorce during the First Fifteen Years of Parenthood. *Pers Relat.* 16(3), 401-20.
- Hope, D. (1987). The healing paradox of forgiveness. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 24(2), 240–244.
- Horan, S. M., Guinn, T. D. and Banghart, S. (2015). Understanding relationships among the dark triad personality profile and romantic partners. *Conflict communication. Communication Quarterly*, 63(2), 156–170. <http://dx.doi.org/10.1080/01463373.2015.1012220>.
- Horwitz, A. V., White, H. R. ve Howell-White, S. (1996). Becoming married and mental health: A longitudinal study of a cohort of young adults. *Journal of Marriage and the Family*, 58(4), 895–907. <https://doi.org/10.2307/353978>
- Idiz, Z. (2009). *A Sociopsychological Study of the Relations Between Marital Adjustment, Marital Investment, Domestic Violence, and Suicide Attempts* [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- İçli, T. (2001). *Ailede kadına karşı şiddet ve diğerleri*, Ankara. KSSGM Yayınları.
- İlketenci, R. (2004). *Evli bireylerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi, Konya
- Jadiri, J., Jan, B.M. ve Tabatabai, K. (2009). Examine the relationship between marital satisfaction (based on religion) with demographic factors. *Journal of Religion and Psychology*, 2(5).
- James, S., Kavanagh, P.S., Jonason, P.K., Chonody, J.M. ve Scrutton, H.E. (2014). The Dark Triad, schadenfreude, and sensational interests: Dark personalities, dark emotions, and dark behaviors. *Personality and Individual Differences*, 68, 211–216. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2014.04.020>
- Jauk, E. ve Dieterich, R. (2019). Addiction and the Dark Triad of Personality. *Front. Psychiatry*. 10, 1–7. doi: 10.3389/fpsy.2019.00662

- Jonason, P.K. ve Webster, G.D. (2012). A protean approach to social influence: Dark Triad personalities and social influence tactics. *Personality and Individual Differences*, 52(4), 521–526. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.11.023>
- Jonason P.K., Kavanagh P.S., Webster G.D. ve Fitzgerald D. (2011). Comparing the measured and latent dark triad: Are three measures better than one? *J. Methods Meas. Soc. Sci.* 2, 28–44. doi: 10.2458/jmm.v2i1.12363.
- Jonason, P.K., Koenig, B.L. ve Tost, J. (2010). Living a fast life: The Dark Triad and life history theory. *Human Nature*, 21(4), 428–442. <https://doi.org/10.1007/s12110-010-9102-4>
- Jonason, P. K., Li, N. P. ve Buss, D. M. (2010). The costs and benefits of the Dark Triad: Implications for mate poaching and mate retention tactics. *Personality and Individual Differences*, 48(4), 373–378.
- Jonason, P. K., Webster, G. D., Schmitt, D. P., Li, N. P. ve Crysel, L. (2012). The antihero in popular culture: Life history theory and the dark triad personality traits. *Review of General Psychology*, 16(2), 192 -199.
- Jonason, P., Wee, S. ve Li, N. (2015). Competition, autonomy, and prestige: Mechanisms through which the Dark Triad predict job satisfaction. *Personality and Individual Differences*. 72, 112–116. 10.1016/j.paid.2014.08.026.
- Jones, D.N. ve Figueredo, A.J. (2013). The core of darkness: Uncovering the heart of the Dark Triad. *European Journal of Personality*, 27(6), 521-531. doi: doi.org/10.1002/per.1893
- Jones, D.N. ve Paulhus, D.L. (2014). Introducing the Short Dark Triad (SD3): A brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21, 28-41.
- Jones, D.N. ve Paulhus, D. L. (2011). The role of impulsivity in the Dark Triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 51(5), 679–682.
- Jones, D. ve Paulhus, D. (2017). Duplicity Among the Dark Triad: Three Faces of Deceit. *Journal of Personality and Social Psychology* 113, 10-1037/pspp0000139.
- Jose, O. ve Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction? *J Sex Marital Ther.* 33(1), 73-85.

- Karadağ, Ş. (2015). *Evlilik uyumu ilişkisinde aile içi iletişimin rolü: Konya örneği* [Doktora Tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Karney, B.R. ve Bradbury, T.N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, method, and research. *Psychological Bulletin*, 118(1), 3–34.
- Kendler, K. S., Liu, X. Q., Gardner, C. O., McCullough, M. E., Larson, D. ve Prescott, C. A. (2003). Dimensions of religiosity and their relationship to lifetime psychiatric and substance use disorders. *American Journal of Psychiatry*, 160, 496–503.
- Kennealy, P.J., Skeem, J.L., Walters, G.D. ve Camp, J. (2010). Do core interpersonal and affective traits of PCL-R psychopathy interact with antisocial behavior and disinhibition to predict violence? *Psychological Assessment*, 22(3), 569–580 DOI 10.1037/a0019618
- Kernberg, O. (1975). *Borderline Conditions and Pathological Narcissism*. New York: Jason Aronson.
- Kircaburun, K., Demetrovics, Z. ve Tosuntaş, Ş.B. (2019). Analyzing the links between problematic social media use, Dark Triad traits, and self-esteem. *Int. J. Ment. Health Ad.* 17, 1496–1507. doi: 10.1007/s11469-018-9900-1.
- Krampen, G., Effertz, B., Jostock, U. and Müller, B. (1990). Gender differences in personality: biological and/or psychological? *European Journal of Personality*, 4(4), 303–317. DOI 10.1002/per.2410040404
- Kowalski, R.M. (Ed.). (2001). *Behaving badly: Aversive behaviors in interpersonal relationships*. American Psychological Association.
- Kowsar, H. ve Rahim, A. (2019). Assessment on marital adjustment of men with respect to their length of marital life, level of education and income levels. *International Journal of Advance Research*, 5(1), 108-110.
- Küçükçelik, Z.M. (2015). *İlişkiye dair inançlar ve bilişsel çarpıtmaların evlilik uyumuna etkisi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Bilim Üniversitesi.
- Küçükkaya, B., Kahyaoğlu Süt, H., Öz, S. ve Sarıkaya, N.A. (2020). Gebelik Döneminde Çiftler Arası Uyum ve Prenatal Bağlanma Arasındaki İlişki. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 102-110.

- Lelord, F. ve Andre, C. (2009). *Zor kişiliklerle yaşamak* (Çev. Rıfat Madenci). İletişim Yayınları, İstanbul.
- Lilienfeld, S.O. ve Andrews, B.P. (1996). Development and preliminary validation of a self-report psychopathy measure of psychopathic personality traits in noncriminal populations. *Journal of Per-sonality Assessment*, 66, 488 –524.
- Lindahl, M.K., Mark, N.M. ve Thomas, N.B. (1997). *The developmental course of couples relationships*. Clinical handbook of marriage and couples interventions.
- Long, E. ve Andrevvs, D. (1990). Perspective taking as a predictor of marital adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 126-131.
- Madanianan, L. ve Syed Mansor, SMSH. (2013). Marital Satisfaction and Demographic Traits in an Emigrant Sample: Rasch Analysis. *Procedia Soc Behav Sci*. 107, 96–103.
- Malesza, M. ve Ostaszewski, P. (2016). The utility of the Dark Triad model in the prediction of the self-reported and behavioral risk-taking behaviors among adolescents. *Pers. Indiv. Differ*. 90, 7–11. doi: 10.1016/j.paid.2015.10.026.
- McCullough, M.E., Rachal, K.C., Sandage, S.J., Worthington, E.L., Brown, S.W., ve Hight, TL. (1998). Interpersonal forgiving in close relationships: II. Theoretical elaboration and measurement. *J Pers Soc Psychol*, 75, 1586-1603.
- McHoskey, J. W., Worzel, W. ve Szyarto, C. (1998). Machiavellianism and psychopathy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(1), 192. doi: 10.1037/0022-3514.74.1.192
- McLarnon, M.J. ve Tarraf, R.C. (2017). The Dark Triad: Specific or general sources of variance? A bifactor exploratory structural equation modeling approach. *Pers. Indiv. Differ*. 112, 67–73. doi: 10.1016/j.paid.2017.02.049.
- McNulty, J.K. (2008). Forgiveness in marriage: putting the benefits into context. *J Fam Psychol*, 22, 171-175.
- Menacherry. (1985). *Dhambathya marrashatiam*. Kottayam: Jeevan Books.

- Mickelson, K.D., Claffey, S. T. ve Williams, S. L. (2006). The moderating role of gender and gender role attitudes on the link between spousal support and marital quality. *Sex Roles*, 55, 73-82.
- Mitchell, M.E. (1992). Development of a coding system for marital solving efficacy. *Behav Res Ther Cilt.* 32(1), 159-164.
- Monaghan, C., Bizumic, B. ve Sellbom, M. (2016). The role of Machiavellian views and tactics in psychopathology. *Personality and Individual Differences*, 94, 72-81.
- Morf, C.C. ve Rhodewalt, F. (2001). Expanding the dynamic self-regulatory processing model of narcissism: research directions for the future. *Psychological Inquiry* 12(4), 243–251 DOI 10.1207/S15327965PLI1204_3.
- Mullet, E., Neto, F. ve Rivière, S. (2015). *Personality and its effects on resentment, revenge, forgiveness, and selfforgiveness*. J. Everett L. Worthington (Ed.), *Handbook of forgiveness* (ss. 159-181 içinde). New York, NY: Routledge.
- Mund, M., Finn, C., Hagemeyer, B. ve Neyer, F.J. (2016). Understanding dynamic transactions between personality traits and partner relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 25(6), 411–416.
- Muris P., Merckelbach H., Otgaar H. ve Meijer E. (2017). The malevolent side of human nature: A meta analysis and critical review of the literature on the dark triad (Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy). *Perspectives on Psychological Science*, 12, 183–204. doi:10.1177/174569161666660
- Muslima, F. ve Herawati, T. (2019). The Role of Social Support and Marital Adjustment to Marital Quality of Married Student. *Journal of Family Sciences*, 3(2), 30-41. <https://doi.org/10.29244/jfs.3.2.30-41>
- Mutlu, B., Erkut, Z., Yıldırım, Z. ve Gündoğdu, N. (1992). A review on the relationship between marital adjustment and maternal attachment. *Rev Assoc Med Bras.* 2018 Mar. 64(3), 243-252. doi: 10.1590/1806-9282.64.03.243. PMID: 29641776.
- Neyer, F.J., Mund, M., Zimmermann, J. ve Wrzus, C. (2014). Personality-relationship transactions revisited. *Journal of Personality*, 82(6), 539–550.

- Nicholls, T.L., Ogloff, J.R.P., Brink, J. ve Spidel, A. (2005). Psychopathy in women: a review of its clinical usefulness for assessing risk for aggression and criminality. *Behavioral Sciences & the Law* 23(6), 779–802 DOI 10.1002/bsl.67
- Nwafor, C.E. (2009). Influence of Couple's Education Attainment on Marital Satisfaction. *Review of Behavioral Sciences*, 2(2), 1-10.
- Oliver J.W., Bjorksten M.D. ve John M. Roberts, M.D. (1984). Audio/Visual Reviews. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 10:2, 140-141.
- Özden, M.S. ve Celenb, N. (2014). The Relationship Between Inherent And Acquired Characteristics Of Human Development With Marital Adjustment. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 56, 1877-0428.
- Özguven, G.E. (2000). *Marriage and Family Therapy*. Ankara: PDREM Yayinlari. (Turkish)
- Ödemiş, H. (2008). *İlköğretim öğretmenlerinin iş tatminleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özaydınlık, Ş. (2014). *Evli çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Örsel, S. ve Özbay, H. (2011). *Çift Terapileri*. E. Köroğlu and H. Türkçapar. Psikoterapi yöntemleri: Kuramlar ve uygulama yönergeleri. 273-315. Hızlı Yayıncılık. Ankara.
- Özcan, Ö. (2016). *Evlilik uyumu ile tolerans düzeyi arasındaki ilişki* [Yüksek Lisans Tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Samsun.
- Özsoy, E., Rauthmann, J.F., Jonason, P.K. ve Ardiç, K. (2017). Reliability and validity of the Turkish versions of Dark Triad Dirty Dozen (DTDD-T), Short Dark Triad (SD3-T), and Single Item Narcissism Scale (SINS-T). *Personality and Individual Differences*, 117, 11-14. doi: 10.1016/j.paid.2017.05.019
- Papageorgiou, K.A., Denovan, A. ve Dagnall, N. (2019). The positive effect of narcissism on depressive symptoms through mental toughness: Narcissism may be a dark trait but it does help with seeing the world less grey. *European Psychiatry*, 55, 74-79.

- Papp, M.L., Kouros, C.D. ve Cummings, E.M. (2010). Emotions in marital conflict interactions: Empathic accuracy, assumed similarity, and the moderating context of depressive symptoms. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27, 367-87.
- Paulhus D.L. ve Williams K.M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556–563. doi:10.1016/S0092-6566(02)00505-6
- Paleari, F.G., Regalia, C. ve Fincham, F.D. (2003). Adolescents' willingness to forgive their parents: An empirical model. *Parenting: Science and Practice*, 3, 155-174.
- Pincus, A.L. ve Roche, M.J. (2011). Narcissistic grandiosity and narcissistic vulnerability. In W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (pp. 31–40). John Wiley & Sons, Inc..
- Pinto, A. ve Kanekar, S. (1990). Social perception as a function of machiavellianism. *The Journal of Social Psychology*, 130(6), 755-762.
- Pozueco Romero, J.M., ve Moreno Manso, J.M. (2013). La tríada oscura de la personalidad en las relaciones íntimas. Psicopatía, maquiavelismo, narcisismo y maltrato psicológico. *Boletín en Psicología*, 107, 91–111. Retrieved from <http://www.uv.es/seoane/boletin/previos/N107-5.pdf>
- Proulx, C., Helms, H. ve Buehler, C. (2007). Marital Quality and Personal Well-Being: A Meta-Analysis. *Journal of Marriage and The Family - J MARRIAGE FAM.* 69, 576-593. 10.1111/j.1741-3737.2007.00393.x.
- Pruitt, D.G. Ve Kim, S.H. (2004). *Social conflict: Escalation, stalemate, and settlement*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Rahmani, A., Alahgholi, L. ve Merghati Khuee, E. (2009). How does sexual satisfaction relate to marital satisfaction among Iranians? *Int J Obstet Gynecol.* 107(2), S558–9.
- Rao, S. L. (2017). Marital adjustment and depression among couples. *The International journal of Indian psychology*, 4(2), 34–42. <https://doi.org/10.25215/0402.045>
- Raskin, R.N. ve Hall, C. S. (1979). A narcissistic personality inventory. *Psychological Reports*, 45(2), 590. <https://doi.org/10.2466/pr0.1979.45.2.590>

- Ripley, J., Worthington, E., Bromley, D. ve Kemper, S. (2005). Covenantal and contractual values in marriage: Marital Values Orientation toward Wedlock or Self-actualization (Marital VOWS) Scale. *Personal Relationships*, 12, 317-336. 10.1111/j.1475-6811.2005.00118.x.
- Robinson, L.J. (1988). The role of forgiving in emotional healing: A theological and psychological analysis. *Dissertation Abstracts International—B*, 49, 28-72.
- Rogers, C. (1972). *Becoming partners: Marriage and its alternatives*. New York: Delacorte Press.
- Rose, P. ve Campbell, W.K. (2004). *Greatness feels good: a telic model of narcissism and subjective well-being*. In: Shohov SP, ed. *Advances in Psychology Research*. New York: Nova Science Publishers
- Rosen-Grandon, J.R., Myers, J.E. ve Hattie, J.A. (2004). The Relationship Between Marital Characteristics, Marital Interaction Processes, and Marital Satisfaction. *Journal of Counseling and Development*, 82(1), 58–68. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2004.tb00286.x>
- Sabouri, S., Gerber, M., Bahmani, D.S., Lemola, S., Clough, P.J., Kalak, N., Shamsi, M., Holsboer-Trachsl, E. ve Brand, S. (2016a). Examining Dark Triad traits in relation to mental toughness and physical activity in young adults. *Neuropsychiatric Disease and Treatment* 12, 229–235 DOI 10.2147/NDT.S97267.
- Sabouri, S., Gerber, M., Lemola, S., Becker, S.P., Shamsi, M., Shakouri, Z., Bahmani, D.S., Kalak, N., Holsboer-Trachslere, E. ve Brand, S. (2016b). Examining Dark Triad traits in relation to sleep disturbances, anxiety sensitivity and intolerance of uncertainty in young adults. *Comprehensive Psychiatry* 68, 103–110.
- Saint, D.J. (1994). Complementarity in marital relationships. *The Journal of Social Psychology*, 134(5), 701-703.
- Sardoğan, M.E. ve Karahan, T.F. (2005). Evli Bireylere Yönelik Bir İnsan İlişkileri Beceri Eğitimi Programı'nın Evli Bireylerin Evlilik Uyum Düzeylerine Etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 89-102.
- Schramm, D. G. (2006). Individual and social costs of divorce in Utah. *Journal of Family and Economic Issues*, 27, 133–151.

- Scott, D., Bayly, A., Abell, C. ve Skidmore, J. (2016). Small molecules, big targets: drug discovery faces the protein–protein interaction challenge. *Nat Rev Drug Discov* 15, 533–550. <https://doi.org/10.1038/nrd.2016.29>
- Sells, J.N. ve Hargrave, T.D. (1998). Forgiveness: a review of the theoretical and empirical literature. *J Fam Ther*, 20, 21-36.
- Shakarami, M., Zaharakar, K. ve Mohsenzadeh, F. (2016). Determine the contribution of conflict resolution styles in predicting marital commitment. *Journal of Research & Health*, 6, 438-444. Doi: 10.7508/jrh.2016.04.009
- Shakerian, A. (2010). Evaluation of the factors influencing marital satisfaction in the students of Islamic Azad University in Sanandaj. *Sci J Kurdistan Univ Med Sci*. 14(4), 40-9. [Persian]
- Shek, D. T. L. (1995). Marital quality and psychological well-being of married adults in a Chinese context. *The Journal of Genetic Psychology: Research and Theory on Human Development*, 156(1), 45–56.
- Shirmohamadi, H.R. (2004). *Sexual disorders diagnosis*. Tehran: Jam-e-Negar, 187.
- Shojaie, F., Jazayeri, R., Ahmadi, S.A. ve Fatehizade, M.S. (2019). Marital adjustment and marriage performance based on differences in educational level in couples. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 10(38), 111-134.
- Sinha, S.P. ve Mukerjee, N. (1990). Marital adjustment and space orientation. *The Journal of Social Psychology*. 130(5), 633-639.
- Sison, O.A. (1976). *Marital communication and its relation to marital adjustment among marriage encounter couples in Greater Manila area* [Unpublished master's thesis]. Ateneo de Manila University, Quezon City.
- Smith, C., Hadden, B.W., Webster, G.D., Jonason, P.K., Gesselman, A.N. ve Crysel, L.C. (2014). Mutually attracted or repulsed? Actor-partner interdependence models of Dark Triad traits and relationship outcomes. *Personality and Individual Differences*, 67, 35–41. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.044>.

- Sohrabi, R., Aghapour, M. ve Rostami, H. (2013). Inclination to Forgiveness and Marital Satisfaction Regarding to Mediator Attachment Styles' Role. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 84, 10-1016/j.sbspro.2013.07.002.
- Solomon, B.C. ve Jackson, J.J. (2014). Why do personality traits predict divorce? Multiple pathways through satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 106(6), 978.
- Solomon, Z., Dekel, R. ve Zerach, G. (2009). Posttraumatic stress disorder and marital adjustment: the mediating role of forgiveness. *Fam Process*. 48(4), 546-58.
- South, S.J. ve Lloyd, K.M. (1995). Spousal Alternatives and Marital Dissolution. *American Sociological Review*. 60, 21-35.
- Stenason, L. ve Vernon, P.A. (2016). The Dark Triad, reinforcement sensitivity and substance use. *Pers. Individ. Differ.* 94, 59–63. doi: 10.1016/j.paid.2016.01.010.
- Stinson, J.D., Becker, J.V. ve Tromp, S. (2005). A preliminary study on findings of psychopathy and affective disorders in adult sex offenders. *International Journal of Law and Psychiatry*, 28(6), 637–649. DOI 10.1016/j.ijlp.2004.10.001.
- Şahan, B. (2021). Does forgiveness affect marital satisfaction? *Spiritual Psychology and Counseling*, 6(3), 83–108. <https://dx.doi.org/10.37898/spc.2021.6.3.146>
- Şendil, G. ve Korkut, Y. (2008). Evlilik çatışması ve uyumunun bazı demografik değişkenler yönünden incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Psikoloji Çalışmaları*, 28, 15-34.
- Şener, A. ve Terzioğlu, R.G. (2002). *Ailede eşler arasında uyuma etki eden faktörlerin araştırılması*. Ankara T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu.
- Tabatabaei, S.M., Panahandeh, S., Hasanabadi, M., Roshani, F. ve Attari, A. (2012). Relation between general health and marital satisfaction in employees of Ferdowsi University of Mashhad. *J Res Behav Sci*. 10(6), 491- 9.
- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.
- Taysi, E. (2010). Forgiveness in Marriage: The Role of Marital Adjustment and Attributions. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (65), 40-55.

- Teimourpour, N., Moshtag Bidokhti, N. ve Pourshanbaz, A. (2012). The Relationship Between Attachment Styles, Marital Satisfaction and Sex Guilt with Sexual Desire in Iranian Women. *JPCP*, 1(1), 18-29.
- Ting-Toomey, S., Yee-Jung, K.K., Shapiro, R.B., Garcia, W., Wright, T.J. ve Oetzel, J. (2000). Ethnic/cultural identity salience and conflict styles in four US ethnic groups. *International Journal of Intercultural Relations*, 24, 47–81.
- Toussaint, L.L., Worthington, E.L., ve Williams, D.R. (Ed.). (2015). *Forgiveness and health: Scientific evidence and theories relating forgiveness to better health*. Springer Science + Business Media. <https://doi.org/10.1007/978-94-017-9993-5>
- Tucker, M.W. ve O'grady, K.E. (1990). Effects of physical attractiveness, intelligence, age at marriage, and cohabitation on the perception of marital satisfaction. *The Journal of Social Psychology*, 131(2), 253-269
- Tutarel Kışlak, Ş. & Çabukça, F. (2002). Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumunu ile İlişkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 5, 5. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21105/227292>
- Tutarel Kışlak, Ş. ve Göztepe Gümüş, I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 27-46.
- Tüfekçi Hoşgör, E. (2013). *Evli Çiftlerin Öfke İfade Tarzları İle Evlilik Uyumunun İncelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Tülek, N. (2011). *Evli bireylerin öznel iyi olma düzeylerinin yordanması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Twenge, J.M. ve Campbell, W.K. (2008). Increases in positive self-views among high school students: birth-cohort changes in anticipated performance, self-satisfaction, self-liking, and self-competence. *Psychological Science*, 19(11), 1082–1086.
- Twenge, J.M. (2011). *Narcissism and culture*. In W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (p. 202–209). John Wiley & Sons Inc.

- Twenge, J.M. ve Campbell, W.K. (2003). "Isn't it fun to get the respect that we're going to deserve?" Narcissism, social rejection, and aggression. *Personality & social psychology bulletin*, 29(2), 261–272. <https://doi.org/10.1177/0146167202239051>
- Twenge, J.M., Campbell, W.K. ve Foster, C.A. (2003). Parenthood and marital satisfaction: a meta-analytic review. *Journal of Marriage and Family*, 65(3), 574-583. doi: 10.1111/j.1741-3737.2003.00574.x
- Udry, J.R. (1966). Marital instability by race, sex, education, and occupation using 1960 census data. *American Journal of Sociology*, 72(2), 203–209. <http://dx.doi.org/10.1086/224279>
- Vangelisti, A.L., Daly, J.A. ve Rudnick, J. R. (1991). Making people feel guilty in conversations. *Human Communication Research*, 18, 3-39.
- Vannoy-Hiller, D. ve Philliber, W. (1989). *Equal partners: Successful women in marriage*. Newbury Park: Sage Publications, Inc.
- Viding, E. ve McCrory, E. J. (2012). Genetic and neurocognitive contributions to the development of psychopathy. *Development and psychopathology*, 24(3), 969–983.
- Wagheiy, Y., Miri, M.R. ve Ghasemipour, M.A. (2009). Survey about effective factors on the marital satisfaction in employees of two Birjand Universities. *Journal of Birjand University of Medical Sciences*, 16(4), 43–50.
- Wang, L., Seelig, A., Wadsworth, S.M., McMaster, H., Alcaraz, J.E. ve Crum-Cianflone, N.F. (2015). Associations of military divorce with mental, behavioral, and physical health outcomes. *BMC Psychiatry*, 15, 128. <https://doi.org/10.1186/s12888-015-0517-7>
- Watson, D. ve Hubbard, B. (1996). Adaptational style and dispositional structure: Coping in the context of the five-factor model. *Journal of Personality*, 64, 737–774.
- Watts, A.L., Waldman, I.D., Smith, S.F., Poore, H.E. ve Lilienfeld, S.O. (2017). The nature and correlates of the dark triad: the answers depend on the questions. *Journal of Abnormal Psychology*, 126(7), 951–968 DOI 10.1037/abn0000296.

- Williams, K.M., Paulhus, D.L. ve Hare, R.D. (2007). Capturing the four-factor structure of psychopathy in college students via self-report. *Journal of Personality Assessment*, 88, 205–219. doi:10.1080/00223890701268074
- Yaşar, D.Ö. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Erken Yaş Evlilikler Hakkında Bilgi ve Görüşlerinin İncelenmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(1), 37-44. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sted/issue/36512/414208>
- Yalçın, H. (2014). The relationship between marital adjustment and sociodemographic characteristics. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 250-61. 25.
- Yetişer, B. (2014). Do All Roads Lead to Rome? The Moderating Role of Culture and Age in Predicting Construal Level on Machiavellianism. *Journal of Yasar University*, 9(36), 6261-6380.
- Yıldırım, İ. (1992). *Evli bireylerin uyum düzeylerini etkileyen bazı etmenler* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe University, Ankara.
- Yu, C., Eifert, H., Banhart, J. ve Baumeister, J. (1998) Metal foaming by a powder metallurgy method: Production, properties and applications. *Materials Research Innovations*, 2:3, 181-188. DOI: [10.1007/s100190050082](https://doi.org/10.1007/s100190050082)
- Zeigler-Hill, V. ve Vonk, J. (2015). Dark personality features and emotion dysregulation. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 34(8), 692–704. <https://doi.org/10.1521/jscp.2015.34.8.692>

EKLER

EK 1: Sosyodemografik Bilgi Formu

1.Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz:

3. Eğitim durumunuz:

İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Lisans ve üzeri ☐

4. Mesleğiniz:

5. İlişki durumunuz:

☐ Bekar

☐ Evli

☐ Diğer

6. Mesleğiniz:

7. Şu anda çalışıyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

9. Sosyoekonomik olarak ailenizin gelir düzeyini nasıl değerlendirirsiniz?

Alt ☐ Alt-Orta ☐ Üst ☐ Üst-Orta ☐ Üst ☐

11. Ne kadar süredir evlisiniz? (Lütfen yıl ve ay şeklinde tam zaman olarak belirtiniz.)

12. Eşinizle nasıl tanıştınız?

Aileler aracılığı ile ☐ Arkadaş aracılığı ile ☐ İnternet aracılığı ile ☐ Ortak sosyal/iş çevresi aracılığı ile ☐ Diğer ☐

13. Evlenmeden önce eşinizle birlikte geçirdiğiniz süre (Lütfen yıl ve ay şeklinde tam zaman olarak belirtiniz.):

14. Evlendiğinizde kaç yaşındaydınız?

17. Çocuğunuz var mı?

Evet ☐ Hayır ☐

18. Cevabınız evet ise; kaç çocuğunuz var?

19. Daha önce hiç psikolojik destek aldınız mı?

Evet ☐ Hayır ☐

20. Aldıysanız süreç devam ediyor mu?

Evet ☐ Hayır ☐

12. Herhangi bir psikiyatrik tanınız bulunmakta mıdır?

Evet ☐ Hayır ☐

Varsa tanınızı belirtiniz:

Ek 2: Çift Uyum Envanteri

ÇİFT UYUM ENVANTERİ

Aşağıda çiftler hakkında bazı cümleler bulunmaktadır. Size uyan seçeneği işaretleyiniz. Her cümle için uzun uzun düşünmeyiniz. Mümkün olduğu kadar çabuk ve samimi yanıtlar veriniz. Kararsızlığa düşerseniz, ilk aklınıza gelen seçenek doğrultusunda hareket ediniz. Lütfen her cümleyi yanıtladığınızdan emin olunuz.

	Her zaman anlaşılmaz	Hemen her zaman anlaşılır	Arada bir anlaşılır	Çok sık anlaşılır	Hemen her zaman anlaşılır	Hiç bir zaman anlaşılır
1. Aile gelirinin idaresinde						
2. Eğlence ile ilgili konularda						
3. Dini konularda						
4. Sevgi gösterme şekillerinde						
5. Arkadaşlar						
6. Cinsel ilişkiler						
7. Toplumsal örf ve adetlerle ilgili olarak						
8. Yaşam felsefesi						
9. Kendinizin ve eşinizin ailesi ile ilgili konularda						
10. Önemli olduğuna inanılan amaç, hedef ve diğer konularda						
11. Birlikte geçirilen zaman konusunda						
12. Çok önemli kararlar verirken						
13. Ev işlerinde						
14. Boş zaman ilgi ve uğraşlarında						
15. Mesleki kararlarında						

	Her zaman	Çoğu zaman	Yeterince	Ara sıra	Nadiren	Hiç
16. Boşanmayı, ayrı yaşamayı veya ilişkinizi sonlandırmayı ne sıklıkla tartışıyor veya düşünüyorsunuz?						
17. Kavga sonrasında siz veya eşiniz ne sıklıkla evi terkeder?						
18. Sizce genellikle, siz ve eşiniz arasında işler ne sıklıkla yolunda gider?						
19. Eşinize içinizi dökersiniz?						
20. Evlendiğiniz (veya birlikte olduğunuz) için pişmanlık duyar mısınız?						
21. Eşinizle ne sıklıkla münakaşa edersiniz?						
22. Eşinizle ne sıklıkla birbirinizi sinirlendirecek şeyler yaparsınız?						

	Her gün	Hemen her gün	Ara sıra	Nadiren	Hiç
23. Eşinizi öpermisiniz?					

	Hepsi	Çoğu	Bazılar	Çok az	Hiçbir
24. Eşinizle ev dışındaki meraklarınızın ne kadarını birlikte gerçekleştirirsiniz?					

Aşağıdakilerin siz ve eşiniz arasında ne sıklıkla olduğunu söyleyebilir misiniz?	Hiç	Ayda bir	Birinden az	Ayda bir veya iki	Haftada bir veya iki	Her gün bir kere	Daha sık
25. Heyecan verici keyifli fikir alışverişleri							
26. Beraber gülme							
27. Birlikte sakin bir şekilde tartışma							
28. Bir konu üzerinde beraber çalışma							

Aşağıdaki iki soru çiftlerin bazen anlaşıp bazen karşıt düştüğü şeylerdir. Bu konular geçtiğimiz birkaç hafta içinde aranızda fikir ayrılığı yarattıysa veya ilişkinizde sorun haline geldiyse, bunu belirtiniz. ("Evet" ve "Hayır" olarak işaretleyiniz)

29. Cinsel ilişki için fazla yorgun düşmek	Evet ☐	Hayır ☐
30. Sevgi göstermemek	Evet ☐	Hayır ☐

31. Aşağıdaki çizgi üzerindeki noktalar ilişkinizdeki mutluluk derecelerini ifade etmektedir. "MUTLU" noktası çoğu ilişkideki mutluluk derecesini ifade eder. Lütfen, her şeyi düşünerek ilişkinizin mutluluk derecesini tarif eden noktayı işaretleyiniz.

1	2	3	4	5	6	7
Tümüyle Mutsuz	Çok Mutsuz	Mutsuz	Biraz Mutlu Biraz Mutsuz	Mutlu	Çok Mutlu	Tümüyle Mutlu

32. Aşağıdaki cümlelerin hangisi, ilişkinizin geleceğiyle ilgili hissettiklerinizi en iyi tanımlar?

- 5 ☐ İlişkimin başarılı olmasını son derece fazla istiyorum ve öyle olması için her türlü şeyi yaparım.
- 4 ☐ İlişkimin başarılı olmasını çok istiyorum ve öyle olması için elimden gelen her şeyi yaparım.
- 3 ☐ İlişkimin başarılı olmasını çok istiyorum ve öyle olması için kendi payıma düşeni gerçekleştiririm.
- 2 ☐ İlişkimiz başarılı olursa iyi olurdu ve başarılı olması için şimdi yaptığımdan daha fazlasını yapamam.
- 1 ☐ İlişkim başarılı olsa iyi olurdu, fakat ilişkiyi sürdürmek için şu an yaptığımdan daha iyisini yapmayı reddediyorum.
- 0 ☐ İlişkim hiçbir zaman başarılı olmaz ve ilişkiyi devam ettirmek için fazla yapabileceğim bir şey yok.

Ek 3: Karanlık Üçlü Ölçeği

SD3-Türkçe

Yanıtlar : 1. Kesinlikle Katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Karasızım, 4. Katılıyorum, 5.

Kesinlikle Katılıyorum

Maddeler

Makyavelizm

1. Sırlarınızı anlatmak akıllıca değildir.
2. İstedigimi elde etmek için akıllıca manipülasyon (kendi çıkarları doğrultusunda birilerini ya da bir şeyleri yönlendirme) yapmaktan hoşlanırım.
3. Her ne pahasına olursa olsun, önemli kişileri kendi tarafına çekmelisin.
4. Başkalarıyla doğrudan çatışma yaşamaktan kaçınm, çünkü bu kişiler ileride işinize yarayabilir.
5. Daha sonra insanlara karşı kullanabileceğiniz bilgileri bir kenarda tutmak akıllıcadır.
6. İnsanlardan intikam almak için doğru zamanı beklemelisiniz.
7. İnsanların bilmesi gerekmeyen şeyleri onlardan saklamalısınız.
8. Planlarınızın başkalarına değil, kendinize fayda sağlayacağından emin olun.
9. Birçok insan manipüle edilebilir.

Narsisizm

10. İnsanlar beni doğal bir lider olarak görür.
11. İlgi odağı olmaktan nefret ederim. *
12. Birçok grup aktivitesi bensiz sıkıcı olur.
13. Özel biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes bana sürekli böyle söylüyor.
14. Önemli kişilerle tanışmaktan hoşlanırım.
15. Biri bana iltifat ederse mahcup olurum. *
16. Ünlü kişilerle mukayese edilmişliğim vardır.
17. Ortalama biriyim. *
18. Hak ettiğim saygıyı görmekte ısrar ederim.

Psikopati

19. Yetkililerden intikam almak hoşuma gider.
20. Tehlikeli durumlardan kaçınırım. *
21. İntikam hızlı ve çirkin (bedeli ağır bir şekilde) olmalıdır.
22. İnsanlar sıklıkla kontrolden çıktığımı söyler.
23. Başkalarına karşı kaba olabildiğim doğrudur.
24. Benimle uğraşanlar daima pişman olur.
25. Yasa dışı işlere bulaşmaktan dolayı hiç sorun yaşamadım. *
26. Kaybedenlere sataşmaktan hoşlanırım.
27. İstedigimi almak için her şeyi söylerim.

Ek 4: Kişilerarası Affetme Ölçeği

Sorular	1	2	3	4	5
1.Affetme sağlıklı bir ilişkinin olmazsa olmazıdır.					
2.Affetmenin kişilerarası ilişkilerde üzücü durumları ortadan kaldırdığına inanırım.					
3.Affetmenin kişilerarası ilişkiden alınan doyumu arttırdığına inanırım.					
4.Karşımdakinin hatalarını zamanla unutabilirim					
5.Kişilerarası ilişkilerde sorunları kabul ederek onları aşmaya çalışırım.					
6.Birisi beni incittiyse kendimi onun yerine koyarak neden böyle yaptığını anlamaya çalışırım.					
7.Kişilerarası ilişkilerimde sorun yaşadığımda bunun kaynağını araştırırım.					
8.Kişilerarası ilişkilerim yolunda gitmediğinde kendimi sorgularım.					
9.Kişilerarası ilişkilerde yaşadığım tüm olaylara <u>empati</u> kurarak yaklaşırım.					
10.Kişilerarası ilişkilerde karşılıklı <u>fedakarlık</u> yapılması gerektiğine inanırım.					
11.Karşımdakinin beni incitmesine rağmen ona anlayışlı davranırım.					
12.Kişilerarası ilişkilerde zamanla tüm anlaşmazlıkların üstesinden gelebileceğime inanırım.					
13.Karşımdaki kişi beni üzse de onunla olan ilişkimin iyi taraflarını düşünürüm.					
14.En fazla incindiğim durumlarda bile ilişkilerimin düzeleceğine inanırım.					

ÖZ GEÇMİŞ

Zeynep ALBAYRAK YETKİN, 2013-2018 yılları arasında İstanbul Bilgi Üniversitesi Psikoloji bölümünde lisans eğitimini tamamladı. Lisans eğitimini tamamlayana kadar yarı zamanlı olarak üniversitede yapılan araştırmalarda ve anaokullarında Asistan Psikolog olarak görev aldı. Lisans mezunu olduktan sonra 2019-2020 yılları arasında Bayrampaşa Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü'nde yaş alanlar için yapılan sosyal sorumluluk projesinde görev aldı. Buradaki çalışma hayatı sona erdikten sonra Davranış Bilimleri Enstitüsü'nde çalışmaya başlamış ve Nisan 2021 yılından itibaren burada endüstri psikolojisi alanında çalışmaya devam etmektedir. Terapilerinde sıklıkla EMDR ve Bilişsel Davranışçı Terapi Modeli'ni kullanmaktadır. Klinik çalışmalarının yanı sıra Davranış Bilimleri Enstitüsü'ndeki bilimsel araştırma projelerinde aktif olarak çalışmaktadır. Çok iyi seviyede İngilizce konuşabilmektedir.